

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3087/2020. (IV. 23.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	508
3088/2020. (IV. 23.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	517
3089/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	523
3090/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	527
3091/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	532
3092/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	539
3093/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	543
3094/2020. (IV. 23.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	548
3095/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	551
3096/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	556
3097/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	560
3098/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	563
3099/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	568
3100/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	572
3101/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	577
3102/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	580
3103/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	584
3104/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	588
3105/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	591
3106/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	594
3107/2020. (IV. 23.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	597

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3087/2020. (IV. 23.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Juhász Imre* és *dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Balassagyarmati Törvényszék Bv.88/2018/6. számú végzése, valamint a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 50. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Cech András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Balassagyarmati Törvényszék Bv.88/2018/6. számú elsőfokú végzése, a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú másodfokú végzése, valamint a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 50. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményeként előadta, hogy 2013. május 3-tól 2018. október 2-ig szabadságvesztés büntetést töltött. Tekintettel arra, hogy ezen időszak alatt folyamatosan az alapvető jogait sértő fogvatartási körülményeket tapasztalt, 2017. október 25-én kártalanítás iránti kérelmet terjesztett elő a Bv. tv. 10/A. §-a alapján. A kérelmet elbíráló Balassagyarmati Törvényszék bírósági titkára Bv.798/2017/2. számú végzésével az indítványozó kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A végzés indokolásának tanúsága szerint az indítványozó a kártalanítási kérelemmel egyidejűleg és hasonló ténybeli alapon terjesztett elő panaszt a Bv. tv. 144/B. § (1) bekezdése alapján, amelyben a kártalanítási kérelemhez képest kevesebb sérelmet említett. A bíróság megállapítása szerint a kártalanítási kérelem a panasz és a kérelem egyidejűsége miatt nem volt vizsgálható. A Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése értelmében ugyanis a kártalanítás iránti igény benyújtásának feltétele az is, hogy az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt előterjessze a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. A Bv. tv. 70/A. § (5) bekezdés c) pontja alapján továbbá a büntetés-végrehajtási bíró a kártalanítási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha az elítélt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt nem terjesztette elő. A végzés kitért rá, hogy az indítványozó esetében ezen szabályok alkalmazásától a Bv. tv. 436. § (10) és (11) bekezdése sem engedett eltérést.
- [3] Az irányadó jogszabályi rendelkezések, azok nyelvtani értelmezése és az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kártalanítási kérelem előterjesztését időben meg kell hogy előzze a panasz előterjesztése. A kártalanítási kérelem ugyanis ekkor képes a célzott joghatás kiváltására.

- [4] Az elsőfokú végzéssel szemben mind az indítványozó, mind az ügyész fellebbezést jelentett be törvénysértésre hivatkozva. A másodfokon eljáró Balassagyarmati Törvényszék a fellebbezéseket alaptalannak nyilvánította és az elsőfokú végzést a 3.Beüf.74/2018/2. számú végzésével helyben hagyta.
- [5] Ezt követően az indítványozó jogi képviselője útján újabb kérelmet terjesztett elő kártalanítás iránt, és kérte a teljes fogvatartási időszak vizsgálatát. A kérelemben rámutatott, hogy a 2017. október 25-én előterjesztett panasz időben megelőzte az újabb kártalanítási kérelmet, így a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése szerinti feltétel teljesült.
- [6] A Balassagyarmati Törvényszék törvényszéki titkára a Bv.88/2018/6. számú végzéssel a kérelmet elutasította. A végzés indokolásában a törvényszék rögzítette, hogy a Balassagyarmati Törvényszék a Bv.798/2017/2. számú végzéssel az indítványozó kártalanítás iránti kérelmét a 2013. július 10. és 2017. október 25. közötti időszakra vonatkozóan érdemi vizsgálat nélkül elutasította, amely végzést a Balassagyarmati Törvényszék másodfokú bíróságként eljárva helybenhagyta. A törvényszék megállapítása szerint az indítványozó újabb kérelme részben ugyanazon időszakra vonatkozik, mint amely vonatkozásában a kártalanítási kérelmet a Balassagyarmati Törvényszék hivatkozott végzéseiben elutasította. A bíróság következtetésének értelmében ezen időszakot érintően újabb kártalanítási kérelem előterjesztésére nem volt lehetőség. Ezért a bíróság a kártalanítás összegének a meghatározásakor a 2017. október 25-ét megelőző időszakot teljes egészében figyelmen kívül hagyta.
- [7] Az elsőfokú végzéssel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt, amelyben kifogásolta a 2013. július 10. és 2017. október 25. közötti időszak figyelmen kívül hagyását, mivel az első eljárásban a bíróság a kártalanítás kérdésében nem érdemben döntött, így az újbóli kérelem előterjesztésének nem volt törvényi akadálya. A másodfokon eljáró Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta. Annak indokolásában kifejtette, hogy a Balassagyarmati Törvényszék helytállóan állapította meg: a 2013. július 10. és 2017. október 25. közötti időszak vonatkozásában a törvényszék a 3.Beüf.74/2018/2. számú végzéssel már jogerős döntést hozott, amely döntés „ítélt dolgot” keletkeztetett, így az abban elbírált időszak vonatkozásában nem volt helye kártalanítási kérelem ismételt előterjesztésének.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a Balassagyarmati Törvényszék Bv.88/2018/6. számú elsőfokú végzése, valamint a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú másodfokú végzése ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. bekezdésében rögzített bírósághoz való joggal. A 61/2011. (VII. 13.) AB határozatra hivatkozással az indítványozó kifejtette, hogy az érintett alapjogot érintően az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) esetjoga „szilárd kiindulópontot kell, hogy jelentsen” (indítvány, 3. oldal). Annak elemzését követően az indítványozó arra a következtetésre jutott, hogy nemzetközi egyezmény által védett alkotmányos joga van arra, hogy az alapvető jogait sértő fogvatartási körülmények miatt kártalanításért bírósághoz forduljon. A támadott, érdemi vizsgálatot nélkülöző bírósági döntések ezen alapjoga törvényes alap nélküli, aránytalan korlátozását valósították meg, azáltal lényegében elvonták az alapjog lényegét, így alaptörvény-ellenesek.
- [9] Kifejtette az indítványozó azon álláspontját, hogy a Balassagyarmati Törvényszék első- és másodfokú döntéseiben megjelenő jogértelmezés ellentétes a hazai jogszabályokkal és az irányadó bírói gyakorlattal is. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy kártalanítási ügyében a Bv. tv. 50. § (6) bekezdése, illetve – analógia révén – a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 54. § (7) bekezdése, háttérszabályként pedig a polgári perrendtartás volt alkalmazandó. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 360. § értelmezése és a BH2002. 235. számú eseti döntés alapján vonta le azt a következtetést az indítványozó, hogy a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.74/2018/2. számú, érdemi vizsgálat nélküli elutasítást tartalmazó végzése nem tekinthető a jogról való érdemi döntésnek, a formai okból történt elutasítás pedig nem keletkeztetett ítélt dolgot.
- [10] Rámutatott az indítványozó, hogy az ítélt dolog intézménye mögött meghúzódó jogalkotói cél a bíróságokba vetett bizalom, a jogbiztonság megerősítése. Mivel azonban az ügyében a bíróságok nem egy jog vagy egy kötelezettség fennállásáról döntöttek, hanem pusztán az eljárás megindításához szükséges előfeltételt vizsgáltak, a jogbiztonság sérelme aligha merül fel. A sérelmezett jogkorlátozás továbbá az indítványozó okfejtése szerint még esetlegesen meglévő legitim cél fennforgása esetén sem lenne jogszerű, mert aránytalanul súlyos sérelmet okozott azáltal, hogy megfosztotta annak lehetőségétől, hogy a több, mint négy és fél éven át tartó, jogsértő körülmények között töltött fogvatartása miatti kártalanítási kérelmét érdemben bírálják el.
- [11] A Bv. tv. 50. § (4) bekezdésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközését állító indítványi elemmel összefüggésben az indítványozó – az Alkotmánybíróság gyakorlatának bemutatásán keresztül – ismertette a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmát. Ennek alapján kifogásolta, hogy a Balassagyarmati Törvény-

szék Bv.88/2018/6. számú végzése elleni fellebbezést a Balassagyarmati Törvényszék másodfokú tanácsa bírálta el, amely az elsőfokú bírói fórumhoz képest sem különböző, sem magasabb fokú fórumnak nem tekinthető. Azok a bírók ugyanis, akik az ügyében első- és másodfokon ítéleztek, mind azonos törvényszék büntető és büntetés-végrehajtási ügyszakos bírái, bírósági titkárai. Köztük az indítványozó megítélése szerint sem szakmai, sem tapasztalati alapon nem lehet alá-fölérendeltségi viszonyt megállapítani, így a fellebbezési tanácsban nem tekinthetők magasabb fórumnak. Álláspontja alátámasztására az indítványozó kifejtette, hogy a 3.Beüf.400/2018/2. számú végzés meghozatalában előadó bíróként olyan bíró vett részt, aki nem sokkal az megelőzően, egy másik kártalanítási ügyben egyesbíróként első fokon ítélezett (az érintett elsőfokú végzést az indítványozó mellékelte a beadványához). A szervezeti-szakmai elkülönítés hiánya mellett az indítványozó utalt arra is, hogy a fellebbezéseket olyan bírókból álló tanácsok bírálják el, akik az első fokú döntést hozó bíróval egy épületben dolgoznak, más ügyekben egy tanácsban ítéleznek, szoros szakmai és emberi kapcsolatban állnak. Az indítványozó határozott álláspontja szerint ez az összefonódás egyértelműen kiüresíti, és hatékony jellegétől fosztja meg a rendelkezésre álló jogorvoslatot, pusztán formalitássá degradálva azt.

II.

[12] Az Alkotmánybíróság eljárása során a következő alaptörvényi, jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe.

[13] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[14] 2. A Bv. tv. érintett rendelkezése:

„50. § (4) A büntetés-végrehajtási bíró végzése elleni fellebbezést a törvényszék másodfokú tanácsa tanácsulésen, bizonyítás felvétele esetén tárgyaláson bírálja el. A tárgyaláson az ügyész és a védő jelenléte kötelező.”

III.

[15] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően lefolytatta az indítvány befogadására irányuló eljárást. Ennek eredményeként az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az alkotmányjogi panaszindítvány megfelel az Abtv.-ben a befogadás körében az indítvánnyal szemben támasztott követelményeknek, ezért 2019. május 7-én döntést hozott a befogadásáról.

[16] Az Alkotmánybíróság a befogadási eljárásban az érdemi eljárás során megválaszolendő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek azt tekintette, hogy a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú másodfokú végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményekkel ellentétesen korlátozta-e az indítványozó jogát a bírósághoz forduláshoz a kártalanítási kérelme elbírálásával összefüggésben.

[17] 2. Már a befogadási eljárásban is észlelte ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány egyes elemei érdemi vizsgálatának nincs helye.

[18] A Bv. tv. 50. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján tartotta megállapíthatónak. Azt kifogásolta, hogy a kártalanítási kérelme elbírálására irányuló eljárásban – a Bv. tv. irányadó rendelkezésének megfelelően – a Balassagyarmati Törvényszék Bv.88/2018/6. számú végzése elleni fellebbezést a Balassagyarmati Törvényszék másodfokú tanácsa bírálta el.

[19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog mindenkinek jogot biztosít ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság több évtizedes gyakorlata során számos alkalommal, többféle megközelítésben foglalkozott a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmával. Következetes gyakorlata szerint

a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége {lásd: 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.; megerősítette: 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}. A jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékonyságához pedig az szükséges, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}. Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {23/1998. (VI. 9.) AB határozat ABH 1998, 182, 186., megerősítette: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15] és 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [20] A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének módját {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}. Valamennyi szabályozás esetében követelmény ugyanakkor, hogy nem állhat ellentétben az Alkotmánybíróság által a jogorvoslathoz való jog biztosításával összefüggésben meghatározott, az Alaptörvényből közvetlenül következő elvi tartalommal.
- [21] A Bv. tv. 47. § (1) bekezdése értelmében a büntetések és az intézkedések végrehajtása során a bíróságra háruló feladatokat a törvényszéken működő, a törvényszék elnöke által kijelölt büntetés-végrehajtási bíró, vagy a törvényszék elnöke által kijelölt katonai bíró látja el. Ehhez képest rendelkezik úgy a támadott Bv. tv. 50. § (4) bekezdése, hogy a büntetés-végrehajtási bíró végzése elleni fellebbezést a törvényszék másodfokú tanácsa bírálja el.
- [22] A szabályozás az Alkotmánybíróság szerint megfelel a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalmaként nevesített azon kívánalomnak, hogy az érdemi határozatok tekintetében biztosított legyen a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. A törvényszék másodfokú tanácsa ugyanis az első fokon eljáró büntetés-végrehajtási bíróhoz képest nyilvánvalóan az azonos szervezeten belüli magasabb fórumnak tekinthető.
- [23] Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy ez a megközelítés összhangban áll az EJEB-nek a hatékony jogorvoslathoz való jogot érintően kialakított gyakorlatával. Az Egyezmény 13. cikkéből fakadóan az EJEB döntései értelmében elvárás, hogy tagállamoknak a nemzeti jogrendszerben biztosítani kell a hatékony jogorvoslat lehetőségét {Z és mások kontra Egyesült Királyság [GC] (29392/95), 2001. május 10., 108. pont; Kudła kontra Lengyelország [GC] (30210/96), 2000. október 26., 152. pont; Budayeva és mások kontra Oroszország (15339/02, 21166/02, 20058/02, 11673/02, 15343/02), 2008. március 20., 189. pont}.
- [24] Az Egyezmény 13. cikkében rögzített elvárás azonban nem írja elő bizonyos fajta, meghatározott jogorvoslati fórumok létrehozását [*Kaya kontra Törökország* (22729/93), 1998. február 19., 106. pont]. Így az államok mérlegelési körébe tartozik, hogy az Egyezmény 13. cikkéből fakadó kötelezettségüknek miként tesznek eleget, vagyis a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását milyen jogorvoslati fórumok működtetésével biztosítják.
- [25] A befogadási eljárás során az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által előadott kifogások alapján nem merült fel észszerű kétely a Bv. tv. 50. § (4) bekezdésében rögzített szabályozásnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével fennálló összhangja vonatkozásában. Így az indítványozó által felvázolt alkotmányossági aggályok kapcsán nem körvonalazódott olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, amely érdemi vizsgálat lefolytatását tette volna indokolttá. Ezért az indítványozónak a Bv. tv. 50. § (4) bekezdésével és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggő indítványi elemei érdemben nem voltak vizsgálhatók.

IV.

- [26] Az indítvány részben megalapozott.
- [27] 1. Az indítványozó kifogásait érintően az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Alaptörvény 28. cikke megköveteli, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. „A 28. cikk szerint a jogszabály Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése a bíró számára nem csak jog, hanem kifejezett köteletség: amennyiben a bíró

- a jogszabály szövegét az értelmezés segítségével az Alaptörvénnyel összhangban tudja alkalmazni, annyiban ennek megfelelően köteles eljárni.” {28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [28] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]} Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasznak az Alkotmánybíróság tehát akkor ad helyt, ha a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás egyértelmű következménye valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelme.
- [29] Jelen – az Abtv. 27. §-ára alapított – alkotmányjogi panaszeljáráásban az Alkotmánybíróság azt vizsgálhatta, hogy a konkrét bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás következtében megvalósult-e az indítványozót érintően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványának, a bírósághoz fordulás jogának a sérelme.
- [30] 2. Jelen ügyben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikkében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványának, a bírósághoz fordulás jogának a sérelmét állította. Mivel az indítványozó kifogásai Alaptörvényben biztosított jog sérelmével voltak kapcsolatosak, az indítvány alapján helye volt az alkotmánybírósági vizsgálatnak.
- [31] Az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog – értelmezése során az Alkotmánybíróság az Alaptörvény negyedik módosítására (2013. március 25.), a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatában a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontokra {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}, valamint az Alaptörvény hatályba lépését követően hozott döntéseire – különösen a 8/2015. (IV. 17.) AB határozat (Indokolás [57]) megállapításaira – figyelemmel járt el. Mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy az érintett alapjoggal összefüggésben a korábbi döntéseiben tett megállapításai a jelen ügyben is irányadók.
- [32] 3. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [69]}. A jogalkotó megállapíthat olyan feltételeket, amelyek esetén kizárja annak lehetőségét, hogy a fél vélt vagy valós jogi igényét bírósági úton érvényesítse. A perindítási akadályok szabályozása során azonban a jogalkotónak figyelemmel kell lennie a bírósághoz fordulás jogának érvényesítésére is mint az állam kötelezettségére. Ez következik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [71]}. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem érvényesülése konkrét esetben az irányadó eljárási szabályok függvényében ítélt meg {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 80–81.; 3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [63]}.
- [33] A bírósághoz fordulás jogából fakadó követelmények érvényesítése az Alkotmánybíróság eljárásaiban nem csupán a jogalkotóval, hanem a jogalkalmazóval szemben is vizsgálható. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjából, valamint az Abtv. 27. §-ából fakadóan ugyanis a bíróságok döntései és az Alaptörvény rendelkezései közötti összhang biztosítása végső soron az Alkotmánybíróság kötelessége. Ebből következően –, ahogyan arra az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben is utalt – az Alaptörvényben megfogalmazott tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerének elemei a magyar jogrendben olyan alkotmányos mércét jelentenek, amely a jogszabályi környezetben túl az egyedi ügyben hozott bírói döntések megítéléséhez is alapul szolgálnak {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [34] A Bv. tv. indítványban hivatkozott rendelkezései értelmében az indítványozónak törvényben biztosított lehetősége volt arra, hogy az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítási igénnyel lépjen fel, és ezt az igényét bíróság előtt érvényesítse. Az indítványozó a bírósághoz fordulás jogát ugyanakkor álláspontja szerint mégsem gyakorolhatta. A Balassagyarmati Törvényszék Bv.798/2017/2. számú végzését ugyanis, amelyben az indítványozó kártalanítás iránti kérelmét a 2013. július 10. és 2017. október 25. napja közötti időszak vonatkozásában érdemi vizsgálat nélkül elutasította, és amely végzést a Balassagyarmati Törvényszék

mint másodfokú bíróság 3.Beüf.74/2018/2. számú végzésével 2018. február 13-án helybenhagyta, az utóbb eljáró, jelen indítvánnyal támadott végzéseikben a bíróságok érdemi döntésnek minősítették, amely ítélt dolgot keletkeztetett. Ennek következtében pedig a kártalanítási kérelem érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor, az indítványozó kártalanításai kérelmét a Balassagyarmati Törvényszék törvényszéki titkára a Bv.88/2018/6. számú végzéssel elutasította, majd a másodfokon eljáró Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.

- [35] Az Alkotmánybírósági eljárásban az indítványozó felvetései alapján az volt vizsgálható, hogy a támadott bírósági végzések korlátozták-e az indítványozó Bv. tv.-ben biztosított azon jogát, hogy az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítási igénnyel léphessen fel, és azzal összefüggésben az Alaptörvényből fakadó azon alapvető jogát, hogy a bíróság a kártalanítási kérelmét érdemi vizsgálat keretében bírálja el.
- [36] 4. Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás szabályait a Bv. tv. a 10/A.–10/B. § rendelkezései tartalmazzák. A büntetés-végrehajtási bíró eljárásának általános szabályai, amelyek az adott típusú kártalanítási eljárásban is alkalmazandók, a Bv. tv. 50–51. §-aiban találhatók. Végül, a 70/A. § rendelkezései rögzítik a kártalanítási eljárás szabályait az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelem orvoslására.
- [37] A sérelmezett határozatok jogszabályi alapja így – egyéb rendelkezések mellett – a Bv. tv. 50. § (1) bekezdése. A jogszabályhely *f*) pontja értelmében a büntetés-végrehajtási bíró a törvény adott fejezetben szabályozott eljárása során az ügy érdemében – ide nem értve a bírósági felülvizsgálati eljárást – ügydöntő végzést hoz.
- [38] A Bv. tv. 50. § (1) bekezdés *f*) pontjában foglalt szabály 2018. július 1-jén lépett hatályba, annak szövegét a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXCVII. törvény 430. § (1) bekezdése állapította meg. A módosító törvény javaslatának az előterjesztői indokolása szerint a bv. bíró döntése, akárcsak a büntetőügyben eljáró perbíróé, tartalmi szempontból kétféle lehet. Abban az esetben, ha a döntés az alapügyben eljáró bíró ítéleti rendelkezését érinti, érdemi jelentőségű (pl. fokozatváltás, feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárása), ez esetben végzése ügydöntő, míg nem ügydöntő, ha felülbíráló fórumként jár el (bírósági felülvizsgálati eljárás) vagy a határozat valamely eljárási cselekményhez kötődik (halasztás engedélyezése, elővezetési költség megállapítása vagy rendbírság kiszabása). A módosítás tehát a Be. bírói döntésekben kialakított rendszerének való megfeleltetést valósítja meg azzal az előírással, hogy a bv. bíró végzését jogerőképes ügydöntő végzésnek minősíti a bv. bírói eljárásokban, míg azon kívüli esetekben a bv. bíró végzése – akár a peres bíróé, ha nem a büntetőjogi felelősségről vagy jogkövetkezményről határoz – nem ügydöntő és véglegessé válik.
- [39] Utal rá továbbá a Bv. tv. 50. § (6) bekezdése, hogy ha e törvény, vagy más törvény eltérően nem rendelkezik, a büntetés-végrehajtási bíró eljárására a büntetőeljárás szabályait kell alkalmazni.
- [40] A bv. bírói eljárásokban, így tehát a Bv. tv. 70/A. §-a szerinti, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelem orvoslására irányuló büntetés-végrehajtási bírói eljárásokban születő határozatokat a Bv. tv. jogerőképes ügydöntő végzésnek minősíti.
- [41] A Bv. tv. 70/A. § (5) bekezdés *c*) pontja ugyanakkor azt is rögzíti, hogy a büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján utasítja el – egyebek mellett akkor –, ha az elítélt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt nem terjesztette elő. Erre került sor az indítványozó esetében az első kártalanítási kérelem alapján hozott Bv.798/2017/2. számú végzésben, amelyet utóbb a Törvényszék a 3.Beüf.74/2018/2. számú végzésével hagyott helyben.
- [42] A jelen alkotmányjogi panasszal támadott elsőfokú, Bv.88/2018/6. számú végzés megállapítása szerint az elítélt a 2013. július 10. és 2017. október 25. közötti időszakra nem terjeszthetett elő ismételt kártalanítási kérelmet. Ennek okaként a végzés azt jelölte meg, hogy az adott időszakra vonatkozóan a Balassagyarmati Törvényszék a Bv.798/2017/2. számú végzésével – amelyet Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Beüf.74/2018/2. számú végzésével helybenhagyott – a kártalanítás iránti kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés tehát a bíróság értelmezésében ítélt dolgot keletkeztetett.
- [43] Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy a hatályos hazai szabályozás értelmében a bv. bíró konkrét határozata ítélt dolgot keletkeztetett-e.
- [44] 5. Az Alkotmánybíróság már működésének a kezdetén deklarálta azt a követelményt, amelynek értelmében „[a] jogerő intézménye, alaki és anyagi jogerőként való pontos meghatározottsága a jogállamiság részeként alkotmányos követelmény” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 66]. Ezért szükséges, hogy a jogalkotó

akár általánosan, akár egy-egy jogterületre vonatkozóan megfelelő iránymutatással lássa el a jogalkalmazókat a jogerőre képes határozatok kapcsán.

- [45] A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) nem tartalmazott egyértelmű iránymutatást a jogerő fogalmára vonatkozóan. Ezért a Kúria 2/2015. Büntető jogegységi határozatában (a továbbiakban: BJE) adott iránymutatást a jogalkalmazás számára.
- [46] A BJE megállapítása szerint „[a]z anyagi jogerő a határozat megváltoztathatatlanságát, míg az alaki jogerő a megtámadhatatlanságát jelenti. Az anyagi jogerő az ügy tárgyának végleges, minősített kötőerővel történő lezárását jelenti, vagyis ítélt dolgot (*res iudicata*-t) eredményez. Az alaki jogerő ezzel szemben egyszerű kötőerőt jelent, amely kizárólag a határozat rendes jogorvoslattal történő megtámadhatóságát zárja ki (*ne bis in idem*). Az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésével anyagi jogerővel rendelkezik, amely természetszerűleg az alaki jogerőt, a megtámadhatatlanságot is jelenti, következésképpen végleges döntést jelent a bűnösség kérdéséről a büntetőjogi következményekről, szankciókról vagy éppen ezek hiányáról. Az anyagi jogerő egyben azt is jelenti, hogy a büntetőjogi főkérdés eldöntését követően a határozat végrehajthatóvá válik. Más megítélés alá esnek a bíróság nem ügydöntő határozatai, ugyanis azok kizárólag alaki jogerővel rendelkeznek és vagy megtámadhatóak fellebbezéssel – és csak ezt követően áll be az alaki jogerő és válik végrehajthatóvá –, vagy rendes jogorvoslattal egyáltalán nem támadhatóak meg, következésképpen az alaki jogerő nyomban a határozat meghozatalával bekövetkezik, és végrehajthatóvá válik.
- [47] A BJE iránymutatása egyértelmű arra vonatkozóan, hogy ítélt dolgot csak az anyagi jogerő keletkeztet, anyagi jogerővel pedig csak az ügydöntő határozatok rendelkeznek.
- [48] A BJE megállapításai a Be. rendelkezései kapcsán is irányadók. A Be. 449. § (1) bekezdése értelmében a bíróság az eljárása során ügydöntő határozattal, nem ügydöntő végzéssel vagy határozati formát nem igénylő bírói intézkedéssel dönt. A (2) bekezdés értelmében továbbá az ügydöntő határozat: ítélet vagy ügydöntő végzés. A Be. 563. § alapján a bíróság a vádról ítélettel határoz, ha a vádlottat bűnösnek mondja ki vagy felmenti. A Be. 567. § (1) bekezdése szerint pedig a bíróság ügydöntő végzésével az eljárást meghatározott esetekben megszünteti.
- [49] A Be. 456. § (1) bekezdése rögzíti továbbá azt is, hogy a bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenre kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról. Az ügydöntő határozat a jogerőre emelkedését követően kizárólag rendkívüli jogorvoslattal vagy különleges eljárás eredményeként változtatható meg. Ebből következően az ügydöntő határozat anyagi jogerővel bír. A Be. 460. § (1) bekezdése szerint továbbá a nem ügydöntő végzés a véglegessé válását követően – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem változtatható meg. Így tehát a nem ügydöntő végzések csupán véglegessé válnak, és anyagi jogerőre nem, csupán alaki jogerőre képesek.
- [50] Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy ennek megfelelően rendelkezik a Pp. is, amikor a 360. § (1) bekezdésében meghatározza az anyagi jogerőhatás fogalmát. A rendelkezés értelmében „[a] keresettel és az ellenkövetelés fennállta tekintetében érdemben elbírált beszámítással érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapról származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessek.”
- [51] Az Alkotmánybíróság a törvényes vád hiánya miatt megszüntetett büntetőeljárásban az ismételt vádemelés lehetőségének alkotmányosságát megállapító döntésében a következők szerint foglalta össze a *res iudicata* elvének lényeges vonásait. Az „ítélt dolog” és a *ne bis in idem* elvek összekapcsolása egy relatív eljárási akadályt fogalmaz meg a már elbírált, büntetendő cselekmények tekintetében. „Az alkotmányos szabály egyfelől alapjogi rendelkezés az állami büntetőhatalom visszaélészerű gyakorlásával szemben, másfelől pedig a jogbiztonság érvényesülésének érdekében működő szabály, hiszen garantálja az érdemi bírósági döntések végleges jellegét.” {33/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [19]} Az „ítélt dolog” utóbb említett garanciája általános érvényű, így tehát nem kizárólag a büntetőeljárás során bír jelentőséggel, hanem minden eljárási törvény a *res iudicata* elvén keresztül biztosítja a jogerő tiszteletében megnyilvánuló jogbiztonság érvényesülését {3335/2019. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [52] Mindebből az Alkotmánybíróság szerint az következik, hogy az „ítélt dolog” mint eljárási akadály alkotmányos érvényesülésének alapvető feltétele, hogy az adott döntés érdemi vizsgálat eredményeként szülessen meg. Az e kritériumnak nem megfelelő döntések *res iudicata*-ban megnyilvánuló eljárási akadályként való – téves – értékelése pedig az Alaptörvény érvényesülése ellen hat, hiszen a bírósághoz fordulás jogát akadályozza {3335/2019. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [24]–[25]}.

- [53] 6. Ahogyan arra az Alkotmánybíróság a fentiekben már utalt, a Bv. tv. 50. § (1) bekezdés *f*) pontjában foglalt szabályozással a jogalkotó éppen a Be. rendelkezéseivel kívánta megteremteni az összhangot. E célból rögzítette, hogy a büntetés-végrehajtási bíró a törvény adott fejezetben szabályozott eljárása során az ügy érdemében – ide nem értve a bírósági felülvizsgálati eljárást – ügydöntő végzést hoz.
- [54] Egyértelmű továbbá a Bv. tv. szabályozása azzal kapcsolatosan is, hogy mely esetekben van helye a kártalanítás iránti kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának. Ezeket az eseteket – ahogyan arra az Alkotmánybíróság szintén utalt már a szabályozás ismertetésekor – a Bv. tv. a 70/A. § (5) bekezdésben nevesíti. Az indítványozó esetében az első kártalanítási kérelem megítélésekor a rendelkezés *c*) pontja volt irányadó, amely szerint a büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján utasítja el, ha az elítélt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt nem terjesztette elő. A hivatkozott jogszabály szövege maga teszi egyértelművé, hogy az ezen végzések alapjául szolgáló eljárásokban a bíróságok nem folytatnak érdemi vizsgálatot, ebből adódóan nyilvánvalóan nem hoznak döntést az ügy érdeméről.
- [55] Így, a Bv. tv. 50. § (1) bekezdés *f*) pontja és Bv. tv. a 70/A. § (5) bekezdés *c*) pontja szerinti rendelkezések együttes értelmezéséből egyértelműen következik, hogy a bv. bíró azon végzése, amely a kártalanítási kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításáról szól, nem minősül ügydöntő végzésnek.
- [56] A fentiekre figyelemmel továbbá, vagyis mivel a Be. rendelkezései értelmében csak az ügydöntő határozatok képesek anyagi jogerőre és keletkeztetnek ítélt dolgot, a kártalanítási kérelmet érdemi vizsgálat nélküli elutasító végzés csupán alaki jogerőre képes. Ennek megfelelően ítélt dolgot sem keletkeztet.
- [57] Hasonló konklúziót vont le az Alkotmánybíróság a bv. bírónak az adott típusú kártalanítási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasító döntéseit érintően a közelmúltban hozott, 3335/2019. (XII. 6.) AB határozatában. Az Alkotmánybíróság – áttekintve a Bv. tv. kártalanítási eljárásra vonatkozó rendelkezéseit – megállapította, hogy „e speciális büntetés-végrehajtási eljárásban az a döntés minősül érdemi döntésnek, amelyik kimeríti a kérelmet, tehát a fogvatartás körülményeit megvizsgálva, értékelve rendelkezik arról, hogy fennáll-e a kártalanítás jogalapja (alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények fennállásnak a feltétele), illetve igenlő válasz esetén az összecszerúségről is rendelkezik. Ezzel összhangban a Bvtv. ismertetett – érdemi vizsgálat nélküli elutasítást lehetővé tevő – rendelkezései alapján rögzíthető, hogy a felsorolt esetekben a büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet nem meríti ki, annak érdemi vizsgálatába nem bocsátkozik, mert olyan feltétel meglétének a fennállását állapítja meg, ami akadályát képezi az érdemi vizsgálatnak és döntésnek.” {3335/2019. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [37]}
- [58] Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy nem vonható le más következtetés a törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú végzésében hivatkozott, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 2. § (1) bekezdése és 6. §-a alapján sem. A döntés véglegessége és kötelező ereje ugyanis az anyagi és az alaki jogerőtől eltérő fogalmakat jelölnek, ahogyan arra a fentiek szerinti magyarázat is kitért.
- [59] Az indítványozó első kártalanítási kérelmét elutasító elsőfokú és az azt helybenhagyó másodfokú bv. bírói végzések tehát nem tekinthetők az ügy érdeméről döntő, vagyis ügydöntő határozatnak, ezért nem keletkeztettek ítélt dolgot. Az Alkotmánybíróság szerint az eljáró bíróságok nem az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési kötelezettség szerint jártak el, amikor az indítványozó korábbi kérelmét formális okból elutasító büntetés-végrehajtási bírói döntéseket „ítélt dolognak” minősítették.
- [60] Annak következtében pedig, hogy a jelen alkotmányjogi panasszal támadott végzésekben a bíróságok ezen korábbi végzések ügydöntő jellegét és anyagi jogerőre képességét tévesen ítélték meg, téves következtetést vontak le az eredeti kérelmek szerinti tárgyra, a 2013. július 10. és 2017. október 25. közötti időszakot érintő kártalanítási kérelmekre vonatkozóan. Mindennek lett az a következmény, hogy az indítványozó kártalanításra irányuló kérelmét ezen időszakot érintően a bíróságok a jelen alkotmányjogi panasszal támadott végzésekben sem vizsgálták meg érdemben, vagyis azok érdemi vizsgálatára egyetlen esetben sem került sor.
- [61] Az Alkotmánybíróság szerint a bíróságok eljárása elvonta az indítványozót a törvényes bíróhoz való jogától, ezért helye volt a támadott bírósági határozatok megsemmisítésének.
- [62] 7. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.400/2018/2. számú végzése ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó részjogosítvány, a bírósághoz fordulás jogával, ezért azt – az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján eljárva – megsemmisítette.
- [63] Úgy ítélte meg továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a konkrét esetben nem csupán a jogerős, hanem az elsőfokú bírósági határozat megsemmisítésére is szükség van ahhoz, hogy az Alaptörvény rendelkezései maradéktalanul érvényesüljenek és az indítványozó korlátok nélkül gyakorolhassa jogát a bírósághoz forduláshoz.

Ezért – az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján eljárva – megsemmisítette a Balassagyarmati Törvényszék Bv.88/2018/6. számú végzését is.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [64] Egyetértek a rendelkező részben foglaltakkal és az indokolás jelentős részével is.
- [65] Álláspontom szerint azonban az indokolásban nagyobb hangsúlyt kellett volna fektetni annak kiemelésére, hogy a tárgyi ügy központi kérdése nem az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás, hanem egy, a jogerő értelmezése körüli elméleti probléma megválaszolása volt. Pontosabban az volt a kérdés, hogy egy formális, minden érdemi vizsgálatot mellőző eljárás során hozott elutasító végzés tekinthető-e olyan ügydöntő végzésnek, amely „ítélt dolgot” eredményez.
- [66] Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben tehát pusztán arról kellett döntenie, hogy a rendes bíróságok helyesen értelmezték-e az anyagi és alaki jogerő fogalmát, illetve helyesen döntöttek-e, amikor „ítélt dolognak” minősítették a korábbi eljárásban hozott, a kérelmet formális okból elutasító végzést, ezzel elvonva a kártalanítás vitatásának lehetőségét az érintett időszakot illetően. A bíróságok egyértelműen félreértelmezték az anyagi jogerő fogalmát, amikor az alaki jogerőt egyúttal anyagi jogerőként kezelték, figyelmen kívül hagyva, hogy ezzel elzárták az indítványozót a bírósághoz fordulás jogától, és így a felvetett kérdés érdemi megválaszolásának lehetőségétől.
- [67] A fentiek hangsúlyozásával támogattam a támadott végzések megsemmisítését.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

- [68] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1653/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3088/2020. (IV. 23.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.016/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Vu Quoc Phuong jogi képviselője (dr. Szabó Antal ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Kúria Kfv.VI.37.016/2018/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntés sérti az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdését, a XV. cikkének (1) és (2) bekezdését, a XXIV. cikkének (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] Az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdésének *b)* pontjára hivatkozással kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 30.K.31.795/2017/6. számú jogerős ítélete végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, mivel a végrehajtás súlyos és helyrehozhatatlan hátrányt eredményez a „kérelmezettre” nézve.
- [3] 1. A Kúria támadott határozata alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [4] 1.1. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (a továbbiakban: hatóság vagy a későbbi elnevezése alapján BMH) az indítványozó számára keresőtevékenység folytatására tartózkodási engedélyt adott, amelyet 2015. június 1-ig meghosszabbított. Az elsőfokú hatóság utóbb a tartózkodási engedélyt hamis adatközlés miatt visszavonta, a másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó keresetét elutasította, a Kúria 2016. szeptember 27-én hozott ítéletével a felülvizsgálati kérelmet elbírálva a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó 2016. február 13-án házasságot kötött egy magyar állampolgárral, majd 2016. szeptember 30-án házastársára hivatkozva tartózkodási kártya kiadása iránti kérelmet terjesztett elő. Az elsőfokú hatóság határozatában az indítványozó kérelmét elutasította, megállapította, hogy magyarországi tartózkodási joga megszűnt és kötelezte arra, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított harmadik hónap utolsó napjáig hagyja el Magyarország területét.
- [6] A határozat megállapítása szerint az indítványozó nem rendelkezett elegendő forrással magyarországi tartózkodásához és nem igazolta, hogy jogosult az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére. A hatóság több alkalommal ellenőrzést tartott az indítványozó lakcímén, melynek eredményeként megállapította, hogy az indítványozó és felesége nem élnek közös háztartásban, közöttük a családi életközösség nem valósult meg, a lakás nem tükrözte a mindennapi együttélés tényét, a házaspár egymással nem tudnak kommunikálni, az indítványozó magyarul, házastársa vietnámiul nem beszél, közvetítő nyelvet nem tudnak használni, ezért a házasságkötés kizárólag a tartózkodási jog megszerzése érdekében történt.
- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú hatóság a 2017. április 11-én kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, megállapította, hogy az indítványozó magyarországi tartózkodási joga megszűnt és kötelezte az indítványozót arra, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított harmadik hónap utolsó napjáig Magyarország területét hagyja el.

- [8] 1.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2017. október 6-án hozott 30.K.31.795/2017/6. számú ítéletével az indítványozónak a másodfokú közigazgatási határozat ellen benyújtott keresetét elutasította. A jogerős ítélet indokolásában – egyebek mellett – rámutatott arra, hogy a hatóság két alkalommal végzett helyszíni ellenőrzést az indítványozó lakásán, valamint iratokat szerzett be. A bíróság szerint újabb helyszíni ellenőrzés lefolytatására nem volt szükség, a hatóságok a tényállás-tisztázási kötelezettségüknek eleget tettek, és a bizonyítékokat értékelve helyesen állapították meg, hogy az indítványozó és házastársa között nem áll fenn tényleges kapcsolat.
- [9] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az indítvánnyal támadott Kfv.VI.37.016/2018/9. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában a Kúria kiemelte, hogy a felülvizsgálat során két ténynek tulajdonított meghatározó jelentőséget. Egyrészt annak, hogy az indítványozó és házastársa nem tudnak egymással kommunikálni, mivel az indítványozó magyarul, míg házastársa vietnámiul nem tud és közös közvetítő nyelvet nem beszélnek. Másrészt annak, hogy az indítványozó a tartózkodási engedélyének visszavonását követően kötött házasságot és a Kúria Kfv.III.37.335/2016/8. számú ítéletének meghozatala után nyújtotta be házastársára hivatkozással a tartózkodási kártya kiadása iránti kérelmét. A támadott ítélet indokolása szerint e két körülmény – az elsőfokú hatóság által beszerzett egyéb bizonyítékokkal együtt – egyértelműen igazolja, hogy az indítványozó érdekházasságot kötött, házasságkötésének célja kizárólag a tartózkodási jogosultság megszerzéséhez szükséges feltétel igazolása volt.
- [10] 2. Az indítványozó – az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt – alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy az indítványozóval szemben hivatalból indított közigazgatási eljárásban és az azt követő bírósági eljárásban számára az anyanyelv használata a következők miatt nem volt biztosított: a hiánypótlási felhívásokat magyar és angol nyelven adták ki, a határozatokat magyar nyelven hirdették ki, miközben valamennyi eljáró személy és eljáró hatóság számára nyilvánvaló volt, hogy az indítványozó nem ért, nem beszél nem ír és nem olvas magyarul.
- [11] Hivatkozott az indítványozó az elsőfokú hatósági eljárás kapcsán arra, hogy a tolmács nélkül eljáró, sem magyarul, sem angolul nem beszélő indítványozót – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 60. §-ának (1) bekezdését és a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 86/F. § (1) bekezdését, valamint a 87/N. § (5) bekezdésének a) és b) pontjait figyelmen kívül hagyva – magyar és angol nyelven szólították fel hiánypótlásra, amelynek kizárólag ennek okán nem tudott eleget tenni.
- [12] Sérelmezte továbbá az indítványozó, hogy az ezt követően meghozott elsőfokú határozatot – a panaszhoz mellékelte, 2017. január 2-án kelt jegyzőkönyvből megállapíthatóan – magyarul hirdették ki és fordítás nélkül magyarul adták át a részére.
- [13] Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy a panaszhoz ugyancsak mellékelte, 2019. január 29-én felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint a hatóság a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletét – a Harmtv. már felhívott rendelkezéseit, valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. §-ának (1) bekezdését és 21. §-ának (1) bekezdését megsértve –, magyarul ismertette, valamint azt is magyarul közölte vele, hogy 2019. április 30. napjáig az országot önkéntesen el kell hagynia.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az, hogy a hatóság nem tartotta be a felhívott törvényi rendelkezéseket, sérti az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdését, továbbá a XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe foglalt törvény előtti egyenlőség követelményét és a diszkrimináció tilalmát is, hiszen az indítványozó így – a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt – nem tudta jogait a magyarul tudó kérelmezőkkel egyenlő módon gyakorolni. A kérelmezői álláspont szerint ügyében sérült továbbá az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése és a XXVIII. cikkének (1) bekezdése is, hiszen álláspontja szerint nem lehet tisztességes az az eljárás, ahol egyfelől a hatóság kogens törvényi rendelkezéseket figyelmen kívül hagy, másfelől a bíróság ezt észlelve, annak ítéleti konzekvenciáit nem vonja le. Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy a Kúria támadott ítélete ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközően azért alaptörvény-ellenes, mert elutasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét, „jóváhagyva” ezzel a jogszabálysértő és alaptörvény-ellenes jogerős ítéletet.
- [15] Végül az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott arra is, hogy szüleivel együtt él Magyarországon, szülei cégében bejelentett munkaviszonnyal rendelkezik, az abból származó, az adóhatóság által igazolt jövedelme mindennapi megélhetését biztosítja és rendelkezik társadalombiztosítási ellátással is. Ennek okán

a jogerős hatósági döntés végrehajtása az indítványozót közeli hozzátartozóitól elszakítja, ráadásul mivel az indítványozó ingó és ingatlan vagyonnal nem rendelkezik Vietnámban, így ott megélhetése sem biztosított.

- [16] 3. Az Alkotmánybíróság 2019. október 15-én kelt végzésével megkereste a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot a tárgyi ügy bírósági iratanyagának megküldése céljából, valamint az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságot iratok megküldése és az indítványozó hatósági eljárásra tett állításaival kapcsolatos nyilatkozattétel érdekében. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság 2019. november 28-án kelt átiratában részletesen kifejtette álláspontját az alkotmányjogi panaszban foglaltakra nézve.

II.

- [17] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [18] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [19] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Jelen ügyben az indítvány elkésztésén – a 131. napon – került benyújtásra, azonban az Alkotmánybíróság egyesbíróként meghozott végzésével az indítványozó igazolási kérelmének helyt adott.
- [20] 1.2. Az indítvány részben eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert az ügy érdemében hozott döntés ellen nyújtották be és tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit és az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) és XXVIII. cikkének (1) bekezdését illetően az alaptörvény-ellenesség indoklását, valamint megjelöli a támadott bírósági határozatot (a Kúria Kfv.VI.37.016/2018/9. számú ítélete). Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az ítélet alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg, így a határozott kérelem alkotmányos feltételeinek e tekintetben eleget tesz.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapítja ugyanakkor, hogy az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdése nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható, továbbá az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdését illetően az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz, ezért e panaszok vonatkozásában az indítvány érdemben nem bírálható el.
- [22] 1.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt törvényi feltételeket teljesíti-e. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben

a közigazgatási per felpereseként járt el. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.

- [23] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [24] Az indítványozó állítása szerint jelen ügyben azért sérült a tisztességes hatóság eljárásához és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joga, mert a hatóságok nem vettek tudomást arról, hogy az indítványozó a magyar nyelvet nem beszéli, a bíróságok pedig e tényt és a nyelvhasználatra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyták akkor, amikor a hatóságok ezzel kapcsolatos eljárási cselekményeit felülvizsgálták.
- [25] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján azt állapította meg, hogy a panaszban foglaltak felvetették a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Figyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján az eljárás egészének vizsgálata volt indokolt, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére alapított hivatkozásokat is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltak alapján vizsgálta.
- [26] 2. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [27] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [28] 1. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában – kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörében eljárva, közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatával kapcsolatos alkotmányjogi panaszeljáráásban – megerősítette a tisztességes bírósági eljárásához való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljárásához való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]). Rámutatott e határozat a korábbi gyakorlat alapján továbbá arra is, hogy a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni (7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]).
- [29] 2. A fentiek okán, mivel az indítványozó alkotmányjogi panaszát a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt bekövetkezett sérelemre (egyrészt a hiánypótlási felhívás értelmezésére, másrészt a Kúria döntésének tartalma miatti jogkövetkezményre, azaz az ország önkéntes elhagyásával kapcsolatos kötelezettségének megértésére) alapította, az Alkotmánybíróság indokoltnak tartotta – e szempontra tekintettel – megvizsgálni az indítványozó ügyében lefolytatott, a tartózkodási kártya kiadásával és a tartózkodási jog megszűnésével kapcsolatos közigazgatási-, és közigazgatási peres eljárást az indítványozó, a bíróság és a hatóság által megküldött iratok alapján.
- [30] 2.1. Az indítványozó 2016. szeptember hó 30. napján a tartózkodási engedély kiadására irányuló kérelme benyújtásával egyidejűleg meghatalmazta akkori jogi képviselőjét a tartózkodási engedéllyel összefüggő ügye el látására. Ez az ügyvédi iroda – a szabályszerűen kiállított meghatalmazás alapján eljárva – 2016. október 14-én a hatóság számára teljesített hiánypótlással egyidejűleg határidő hosszabbítási kérelmet terjesztett elő további iratok beszerzésének céljából, amelyre az elsőfokú hatóság végzésével a határidőt 2016. november 14-ig meghosszabbította. A hatóság időközben 2016. november 4-ére személyes meghallgatásra idézte az indítványozót, aki ennek eleget tett, a meghallgatásáról felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint azon az indítványozó mellett jogi képviselője, valamint a tolmács is részt vett.
- [31] A jogi képviselő 2016. november 14-én a hiánypótlási felhívásra az indítványozó társadalombiztosítási kártyáját és adóhatósági bejelentő lapját csatolta.
- [32] A 2016. december 7-én meghozott elsőfokú határozatot – a csatolt jegyzőkönyv tanúsága szerint – 2017. január 2-án magyar nyelven hirdették ki az indítványozó előtt, melynek során csak a hatóság képviselője és az indítványozó volt jelen. A jegyzőkönyv szerint a határozatról az ügyfél mellett a jogi képviselőt is értesítették.

- [33] Az indítványozó jogi képviselője által az elsőfokú közigazgatási határozat ellen – határidőben – előterjesztett fellebbezés nem tartalmazott arra vonatkozóan utalást, miszerint az indítványozót a magyar nyelv ismeretének hiánya akadályozta volna az eljárásban.
- [34] 2.2. A másodfokú hatósági eljárásban a hiánypótlás teljesítésével, illetve a határidő meghosszabbításával kapcsolatos levelezés (2017. február 15-én és 2017. március 8-án kelt iratok) a hatóság és az ügyvédi iroda között közvetlenül zajlott.
- [35] A hatóság jogerős határozatát 2017. április 11-én hozta meg, amellyel szemben az indítványozó jogi képviselője keresetet terjesztett elő. A keresetlevélben ugyancsak nem lelhető fel olyan állítás, amely szerint a magyar nyelv ismeretének hiánya az indítványozónak a hatóságok előtti eljárását akadályozta, vagy ellehetetlenítette volna.
- [36] 2.3. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2017. július 13-án kelt végzésével 2017. október hó 6. napján 10 óra 30 percre idézte a feleket a per első tárgyalására. Az idéző végzésben a bíróság felhívta az indítványozót arra, hogy személyes részvételi szándéka esetén 30 napon belül nyilatkozzon arról, hogy kéri-e tolmács kirendelését. A nyilvánosan tartott tárgyaláson az indítványozó nem jelent meg, őt jogi képviselője képviselte.
- [37] A jogerős ítélet ellen az indítványozó jogi képviselője útján 2017. december 12-én terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet és egyben kérte a Kúriát tárgyalás tartására.
- [38] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság által 2018. december 5-én tartott nyilvános tárgyaláson sem az indítványozó, sem az indítványozó jogi képviselője nem jelent meg.
- [39] 2.4. Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszhoz másolatban mellékelte, 2019. január 29-én kelt jegyzőkönyvben foglaltak szerint, a hatóság képviselője tájékoztatta az indítványozót a Kúria Kfv.VI.37.016/2018/9. számú ítéletéről, továbbá arról, hogy amennyiben az indítványozó 2019. április hó 30. napjáig az ország területét önként nem hagyja el, úgy a hatóság kilátásba helyezi idegenrendészeti kiutasítás elrendelését. A jegyzőkönyvön az indítványozó és az ügyintéző aláírása szerepel, tolmács és jogi képviselő nem volt jelen.
- [40] 2.5. Mellékelte az indítványozó alkotmányjogi panaszához azt, a hatóság által — tolmács és az indítványozó jogi képviselője jelenlétében — 2019. június 7. napján felvett jegyzőkönyvet, amelyben foglaltak szerint a hatóság képviselője tájékoztatta az indítványozót az ügyében folytatott eljárásban született közigazgatási hatósági határozatok és bírósági ítéletek rendelkező részében foglaltakról és arról, hogy az önkéntes országelhagyás kötelezettsége 2019. április 30-ig áll(t) nyitva az indítványozó előtt.
- [41] A meghallgatási jegyzőkönyvben foglaltak szerint a jogi képviselő elmondta, hogy 2019. április 26-án találkozott az indítványozóval és 2019. április 29-én írta meg a határidő hosszabbítási kérelmet, mivel az indítványozó állítása szerint az előző jogi képviselőtől többszöri kérés ellenére sem sikerült a korábbi iratokat beszerezni.
- [42] Ezen a 2019. június 7-i meghallgatáson a hatóság kérdésére az indítványozó elmondta, hogy 2019. január 29-én, amikor a Kúria döntését ismertették vele, ő egy „fejvadász” ajánlása alapján, egy bizonyos személlyel jelent meg a hatóság előtt, aki azt mondta, hogy ez „egy önkéntes országelhagyás és meg tudjuk hosszabbítani”.
- [43] 3. Az indítványozó álláspontja szerint azért sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szerinti tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joga, mert az ügyében eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták azt, hogy a hatóságok eljárásuk során megsértették a Ket. 60. §-ának (1) bekezdését, a Harmtv. 86/F. §-ának (1) bekezdését, és a 87/N. § (5) bekezdésének a) és b) pontjait, továbbá az Ákr. 2. §-ának (1) bekezdését és 21. §-ának (1) bekezdését.
- [44] Az Alkotmánybíróság indokoltnak tartja ezúton is hangsúlyozni: az Alkotmánybíróság, mint az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, a (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. A bírói döntéseknek azonban kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. Ezért fogalmaz úgy az Abtv. 27. §-a, hogy alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [45] Miként az Alaptörvény és az Abtv. fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi.
- [46] Jelen ügyben tehát arra a kérdésre kellett az Alkotmánybíróságnak választ adnia, hogy az indítványozó hátrányt szenvedett-e a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt az eljárás során, és amennyiben igen, úgy az megalapozza-e a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét.
- [47] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az elsőfokú eljárásban az indítványozó jogi képviselője írásban tartotta a kapcsolatot a hatósággal, a jogi képviselő ennek alapján tisztában volt a hatóság által kért iratokkal, egyes iratok beszerzéséhez határidő hosszabbítást kért és kapott, továbbá az eljárás során nem történt hivatkozás arra, hogy az indítványozót a magyar nyelv ismeretének hiánya bármiben is akadályozta volna. Megállapítható volt az iratok alapján az is, hogy az indítványozó személyes meghallgatása vietnámi tolmács és a jogi képviselője jelenlétében zajlott. Az elsőfokú határozat indítványozó által kifogásolt, magyar nyelven történő kihirdetése nyilvánvalóan felvetet törvényességi kérdéseket, azonban az is megállapítható volt, hogy mindez nyilvánvalóan nem akadályozta meg az indítványozót abban, hogy a határozat ellen a törvényes határidőn belül fellebbezéssel éljen. Megállapítható továbbá az is, hogy e fellebbezésben nem volt fellelhető az alkotmányjogi panaszban hivatkozott egyetlen törvényességi kifogás sem.
- [48] A másodfokú hatósági eljárásban ugyancsak jogi képviselővel járt el az indítványozó, a hiánypótlás teljesítésével összefüggésben ismét a jogi képviselő intézkedett. A másodfokú határozat ellen előterjesztett kereset szintén nem tartalmazott a Harmtv., és az Ákr. panaszban felhívott rendelkezéseire utalást, ahogyan a jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelem sem. Mindezek okán az ügyben eljáró bíróságok nem döntöttek, de nem is dönthettek ezen, az indítványozó által először az alkotmányjogi panaszban felvetett sérelmekről.
- [49] Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint jelen ügyben kizárólag a Kúria ítéletének tolmács közreműködése nélkül történt ismertetése vethet fel alkotmányossági aggályokat, mindenekelőtt azért, mert annak jogkövetkezménye az indítványozó számára Magyarország területének meghatározott időn belüli önkéntes elhagyási kötelezettsége volt.
- [50] 4. Mivel azonban az indítványozó – jegyzőkönyvezett elmondása szerint – 2019. április 26-án e kötelezettségét megismerte, továbbá 2019. június 7-én a hatóság tolmács és jogi képviselő jelenlétében a vele szemben lefolytatott eljárásról tájékoztatta, az Alkotmánybíróság megállapítása szerint nem volt igazolható az indítványozó tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogának sérelme, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.
- [51] Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság az indítványt a befogadási eljárás mellőzésével elutasította, nem kellett döntést hoznia az alkotmányjogi panaszban foglalt, a támadott közigazgatási-, és bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelem tárgyában.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/927/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3089/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.678/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Baffia Gergely Gábor és dr. Szomolai Csaba jogtanácsosok által képviselt Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.678/2017/7. számú és a Fővárosi és Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 29.K.33.168/2016/25. számú ítéletei ellen, és kérte a fenti ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. A panasz a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, C) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (7) bekezdésével és 28. cikkével tartotta ellentétesnek.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az ügy háttéréként előadta, hogy a 2013. október 1-jén hatályba lépett a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) 2014. február 25. napjától hatályos 13. § (11) bekezdése lehetővé tette a kiadmányozási jog átruházását az MNB által alkalmazott vezetői megbízással rendelkező személyre. Az ügyrend a kiadmányozás fogalma körében rögzítette a döntés jogát és meghatározta, hogy a különböző döntéseket milyen szinten kell meghozni. Az indítványozó 2014. február 25. napjától kezdődően ezen ügyrendben foglaltak szerint járt el.
- [4] Az indítványozó az MNB tv. 62. §-ában, 64. § (1) bekezdés *b*) pontjában, 64. § (4) bekezdése alapján – hivatalból – ellenőrzési eljárás keretében célvizsgálatot indított egy befektetési és értékpapír-kereskedelmi zártkörűen működő részvénytársaság (a továbbiakban: Társaság) egyik igazgatósági tagjával szemben. A vizsgálatot követően meghozott a H-JÉ-III-B-89/2016. számú határozat (a továbbiakban: Határozat) az igazgatósági tagot 20 000 000 Ft felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. Az érdemi döntés az MNB nevében eljáró Pénzügyi Stabilitási Tanács (a továbbiakban: PST) felhatalmazása alapján került meghozatalra. A határozatot dr. Windisch László alelnök írta alá és MNB alelnöki pecséttel látta el.
- [5] Az igazgatósági tag keresetében az indítványozó határozatának hatályon kívül helyezését kérte, azzal az indokkal, hogy az indítványozó érdemi döntését „nem tisztességes eljárás eredményeként hozta meg”, ezért az semmisnek tekintendő. Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében a Határozatot hatályon kívül helyezte. Érdemi döntését azzal indokolta, hogy a Határozat semmis, mert az érdemi döntést a jogszabály testületi hatáskörbe, azaz a PST hatáskörébe utalja, illetve megállapította azt is, hogy sérült az igazgatósági tag tisztességes eljáráshoz való joga. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását kérte.
- [6] A Kúria a jogerős ítéletet Kfv.V.35.678/2017/7. számú ítéletében hatályában fenntartotta és az indítványozót új eljárás lefolytatására utasította. A Kúria döntésének lényegét a kiadmányozás fogalmának értelmezése képezi, álláspontja szerint a kiadmányozási jogkörben eljáró személynek csak aláírási joga van, amely aláírási jog nem tartalmaz döntési jogosultságot, csupán tanúsítja azt, hogy a kiadott döntés hiteles, egyező tartalmú azzal az eredeti példánnyal, amelyet a hatáskör címzettje hozott és aláírt. A Kúria kiemelte, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény „egyértelmű szabályozására” tekintettel nem látott indokot az Alaptörvény 28. cikk alkalmazására.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria kifogásolt ítéletében figyelmen kívül hagyta az MNB tv. 13. § (11) bekezdésével kapcsolatos jogalkotói célt, ezzel a megsértette az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében

és 28. cikkében foglaltakat, továbbá az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében és (7) bekezdésében foglalt jogait, valamint érdemben ellehetetlenítették az indítványozónak az Alaptörvény 41. cikk (2) bekezdésében foglalt feladata teljesítését, amely sérti az indítványozó sarkalatos törvény garantálta függetlenségét és feladatkörét. Az indítványozó kérte továbbá annak megállapítását, hogy az MNB tv. 13. § (11) bekezdésével összefüggésben a kiadmányozás kizárólag aláírásként történő értelmezése a jogalkotói céllal ellentétes.

- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [9] A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság tanácsa az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján nincs helye alkotmányjogi panasz benyújtásának a Kúria hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben, mert az eljárás ebben az esetben még folyamatban van. Ezen esetekben a benyújtott alkotmányjogi panasz soron kívül, az egyéb feltételek vizsgálata nélkül is visszautasítható.
- [12] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 3. pontja értelmében „[e]z alól kivételt jelent, tehát nem kell visszautasítani az ilyen döntést támadó alkotmányjogi panaszt, ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze. Ilyen eset, ha éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelemet, miként az is, ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az alsóbb fokú bíróság, illetve az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében, vagyis tartalma szerint a hatályon kívül helyező végzést az eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni.”
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a fent körülírt kivételes körülmények a jelen ügyben nem állnak fenn. A 23/2018. (XII. 28.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.) ugyanis mindenkire kötelező érvénnyel [vö. Abtv. 39. § (1) bekezdés] kimondta, hogy „az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, észszerű és gazdaságos célra vonatkozó jogszabály-értelmezési kötelezettségeknek az MNB tv. 13. § (11) bekezdésében foglalt kiadmányozás fogalmának azon értelmezése felel meg, amely lehetővé teszi a PST érintett hatósági döntései meghozatalának delegálását.” (Abh1., Indokolás [31]) Így az a körülmény, amely az Abh1.-ben az alkotmányjogi panasz kivételes befogadását megalapozta, a jelen ügyben már nem áll fenn, hiszen az alkotmányjogi panaszban kifejtett alaptörvény-ellenes sérelem a jelen ügyben folyamatban lévő, új eljárás során nem ismétlődhet meg, tekintettel az Abh1.-ben kifejtett, mindenkire, így a jelen ügyben folyamatban lévő új eljárásban eljáró bíróságokra is kötelező alkotmányos jogértelmezésre.
- [14] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi-Polgári Jogegységi Tanácsa a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetője által indítványozott, a közigazgatási határozatok semmisségével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló jogegységi eljárásban 2019. január 15-én meghozta az 1/2019. KMPJE jogegységi határozatát (a továbbiakban: jogegységi határozat). Ennek III.5.3. pontjában a jogegységi tanács rögzíti, hogy „[a] kiadmányozási jog gyakorlása tehát az egyedi döntés meghozatalát és természetesen aláírását jelenti, [...] amely jelentés eltér a kiadmányozás iratkezelési fogalmától [vö.: 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet 52–54. §], mert ez utóbbi értelemben az az aláírt döntés további példányainak hitelesítését és a hatóságon kívülre szóló, ügyfelekkel, eljárásban résztvevő harmadik személyekkel, stb. való közlést, az irat részükre történő továbbítását, lényegében az irat kiadását jelenti (iratkezelési fogalom).” Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése értelmében „[a] rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.”

- [15] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [16] Egyetértek az alkotmányjogi panasz visszautasításával, ugyanakkor részben eltérő indokok miatt.
- [17] Az Alkotmánybíróság végzésének indokolásában utalt az Abtv. 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalása 3. pontjára.
- [18] Ennek értelmében „nem kell visszautasítani az [...] alkotmányjogi panaszt, ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze. Ilyen eset, ha éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelemet, miként az is, ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az alsóbb fokú bíróság, illetve az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében, vagyis tartalma szerint a hatályon kívül helyező végzést az eljárást lezáró döntésnek kell tekinteni.”
- [19] Az adott eljárásban még irányadó polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 212. § (1) bekezdése értelmében „[a] bíróság a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben – ideértve a per megszüntetését is – végzéssel határoz”. Megjegyzem, hogy ezzel egyező rendelkezést tartalmaz a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 84. § (1) bekezdése.
- [20] A jelen esetben a Kúria – mint ahogy az alsóbb fokú bíróság is – ítélettel döntött. Ebből tehát az következik, hogy a Kúria a keresetben érvényesített igényt érdemben bírálta el, vagyis a közigazgatási per jogerős és végrehajtható határozattal lezárult. A Kúria támadott döntése ezért az ügy érdemében hozott döntés, amely az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában – a fenti korlátok vizsgálata nélkül – az Abtv. 27. §-a alapján megtámadható bírói döntésnek minősült.
- [21] A fentiek alapján úgy gondolom, hogy az alkotmányjogi panasz visszautasítását arra kellett volna alapítani, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [22] Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjedhet ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült – véleményem szerint – törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/833/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3090/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.20.573/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Tamás Olivér Viktor ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.20.573/2019/5. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Kalocsai Járásbíróság 5.Pf.20.095/2018/41. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 1.1. Az indítványozó (az alapügy alperese) mint vállalkozás fő tevékenységi körébe a saját tulajdonú lakásainak a bérbeadása tartozik. Az indítványozó mint bérbeadó és a felperes mint bérlő között bérleti szerződés jött létre az indítványozó által egyoldalúan, előre szerkesztett és a fő tevékenységi körében kötött ügyletekhez használt szerződési feltételek alapján. A bérlő a szerződés megkötésekor két havi bérleti díj összegének megfelelő, azaz 250 000 Ft kauciót volt köteles megfizetni azzal, hogy az a bérleti szerződés megszűnésekor részére visszajár, levonva abból az esetleges tartozásait, de az nem lakható, fedezetet kizárólag a bérleti díj, a közüzemi és rezsiköltségek esetleges hátralékaira képez, más tartozással nem vonható össze.
- [4] Az indítványozó által használt szerződési feltételek 17. pontjában szerepelt az is, hogy „a bérleti időszak lejáratára után a bérbeadó jogosult a bérlő kauciójának terhére a lakást fehér diszperziós festékekkel kétszer átkenni, a hibákat kijavítani”. A szerződés megkötése előtt az indítványozó a szerződési feltételeket a bérlő rendelkezésére bocsátotta, azok közül a felmondásra vonatkozó rendelkezést a bérlő kérésére módosította. A bérlő a szerződést aláírta, a lakást birtokba vette és az indítványozó részére a kauciót megfizette.
- [5] Az indítványozó az ingatlant utóbb értékesítette, ezért a bérlőt a lakás elhagyására és birtokba bocsátására szólította fel. A bérlő a felszólításnak eleget tett, a lakást 2017. június 29-én az indítványozó birtokába adta, aki azt a következő napon, június 30-án a délutáni órákban a vevőnek át is adta. Az indítványozó állítása szerint a birtokbavétel és átadás közötti egy napos időszakban a lakásban teljes körű festést végeztetett.
- [6] Az indítványozó a bérleti szerződés megszűnése után elszámolást készített, amelyben a bérlőnek visszajáró kaucióba beleszámolta a ki nem számlázott rezsiköltségeket és a lakás kifestésének költségét. A bérlő az elszámolást nem fogadta el, különösen vitatta a festés költségeit. Véleménye szerint az indítványozó a lakás birtokba vétele után festést nem végeztetett. Az indítványozó a festés költségei iránti igényét arra alapozta, hogy a lakást kifestett állapotban adta a bérlő birtokába, ezért annak költsége utólag a kaucióból levonható.
- [7] A bérlő egyes tételek kaucióba való beszámítását elfogadta, de a teljes elszámolást továbbra is vitatta, ezért a Budapesti Békéltető Testülethez fordult. A Testület a bérlő kérelmét megalapozatlanság miatt elutasította.
- [8] Miután a felek az elszámolásban továbbra sem tudtak megállapodni, a bérlő az igényét fizetési meghagyásos eljárásban érvényesítette. A fizetési meghagyással szemben az indítványozó ellentmondással élt, így az eljárás perré alakult.
- [9] A bérlő kereseti kérelmében elismerte, hogy az indítványozó részére bizonyos számlák összegét nem fizette meg és annak beszámítását nem is ellenezte, ugyanakkor az óvadék mellett jogalap nélküli gazdagodás jogcímenként kérte az általa többletként megfizetett, a szolgáltatók által utóbb az indítványozónak visszatérített közüzemi díjak és a festés költségeinek elszámolását is.
- [10] Az indítványozó az ellenkérelmében a kereseti kérelem elutasítását kérte. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy a bérlő részére valóban köteles volt a bérleti szerződés megszűnésekor a kauciót visszafizetni, de abba

jogosult volt a bérlőt terhelő bérleti díj, rezsiköltség hátralékot, valamint a bérleti szerződés megszűnése után elvégeztetett festés költségét beszámítani. Ezzel a jogosultságával élt is, a beszámítást elvégezte, ami alapján követelése a bérlő követelését meghaladta.

- [11] Az első fokon eljáró Kalocsai Járásbíróság a bérlő kereseti kérelmét megalapozottnak találta. A bérlő által meg nem fizetett egyes rezsitételek beszámítását jogszerűnek tartotta, azonban a festés költségeinek a beszámítását nem fogadta el. Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az indítványozó fellebbezett. A Kecskeméti Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [12] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az indítványozó mint bérbeadó és a bérlő között létrejött bérleti szerződés fogyasztói szerződés. A felek egyező előadása alapján helytállóan állapította meg azt is, hogy a bérleti szerződés feltételei az indítványozó által egyoldalúan és előre szerkesztett feltételek, amelyeket a fő tevékenységi körében kötött ügyletekhez használ. Annak bizonyítása, hogy a felek a szerződést egyedileg megtárgyalták, a perben az indítványozót terhelte. Az indítványozó e körben bizonyítási indítványt terjesztett elő és kérte az indítványozó ügyvezetőjének tanúkénti kihallgatását, aki a képviseletében szerződést kötött a bérlővel. Az elsőfokú bíróság az ügyvezetőt az érdemi tárgyalásra tanúként megidézte, azonban a tanú a tárgyalást megelőzően bejelentette, hogy betegsége miatt a tárgyaláson nem tud megjelenni. Az elsőfokú bíróság ezt követően az ügyvezető tanúkénti, avagy törvényes képviselőkénti idézését mellőzte és az ügy érdemében döntött. Az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 288. §-át, melynek értelmében a fél törvényes képviselőjét tanúként meghallgatni nem lehet, ennek ellenére az elsőfokú bíróság tanúként idézte meg a törvényes képviselőt. Az indítványozó mindezek után alappal feltételezhette, hogy tanúkénti kihallgatása megtörténik, ha pedig megjelent volna a tárgyaláson, úgy nem lett volna akadálya annak, hogy a bíróság mint az indítványozó törvényes képviselőjét hallgassa meg. A bérlő maga sem vitatta, hogy a szerződés egyes kikötéseinek a felek módosítottak, feltételek egyedi megtárgyaltságának bizonyítása pedig az indítványozót terhelte, ezért indokolt lett volna az indítványozó képviseletében a szerződéskötésnél eljáró ügyvezető törvényes képviselőkénti meghallgatása. A törvényes képviselő személyes előadása a fél előadásának minősül, de a szerződéskötés körülményeire részletes előadást tudott volna tenni, melyet a bérlő személyes előadásával és a rendelkezésre álló bizonyítékokkal együtt kellett volna az elsőfokú bíróságnak értékelnie.
- [13] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást a kaucióba beszámított festési költségekkel összefüggésben. Az indítványozó a bérleti szerződés 17. pontja alapján a festés költségét csak akkor számíthatta fel, ha a festést indokoltan, szakszerűen a szerződés szerint elvégeztette, amellyel összefüggésben 100 000 Ft költsége merült fel.
- [14] A nem vitás tényállás szerint az indítványozó a lakást a vevő részére értékesítette. A vevő tanúvallomása bizonyította, hogy megtekintett állapotban vásárolta meg az ingatlant. Tanúvallomása bizonyítja, hogy közte és az indítványozó között nem volt olyan megállapodás, hogy az indítványozó a lakás átadását megelőzően azt kifesteti és a lakás átadásakor sem tájékoztatta az indítványozó képviseletében eljáró ügyvezetőt arról, hogy a lakás teljes körű festéséről gondoskodott. A törvényszék álláspontja szerint miután az új tulajdonos a lakást megtekintett állapotban vette meg, megállapodás az indítványozóval arra nézve nem jött létre, hogy kifestett állapotban kell a lakást átadnia, ezért a bérlő lakáshasználatával összefüggésben indokoltan felszámítható festési költség az indítványozónál valójában nem merült fel.
- [15] A nem vitatott tényállás szerint a bérlő az ingatlant 2017. június 29-én délután 5 óra körüli időpontban adta át az indítványozó részére, az új tulajdonos pedig azt az indítványozótól másnap június 30-án 3 óra körüli időpontban vette át. Az indítványozó tényállítása szerint a festő a lakásban glettelést, két soron diszperzites festést, fóliázást és takarítási munkákat végzett. A vevő tanúvallomása bizonyítja, hogy amikor június 30-án fél 3 körül az ingatlan átadás-átvétele céljából a helyszínen megjelent, a festővel nem találkozott, a lakásban nem tapasztalta, hogy a birtokbaadást megelőzően azt átfestették, csak enyhe festékszagot érzett és azt tapasztalta, hogy néhány ponton festék nyomok látszódnak. Az általános élettapasztalatból következően egy bútorozatlan lakásban szabad szemmel is látható, a friss festés illata pedig szaglással érzékelhető, ha közvetlenül az átadás-átvételt megelőzően a teljes lakás kifestése megtörténik. Kétségtelen, hogy nyári időszakban a száradás intenzívebb, azonban szakszerűen elvégzett glettelés esetén csak annak száradása után lehet a festési munkákat megkezdni és diszperzites festés esetén is a második réteg felvitele előtt a száradást biztosítani kell. A törvényszék megállapítása szerint 20-22 óra alatt az előírásoknak megfelelően, szakszerűen a szerződés szerinti tartalommal a festési munkát elvégezni nem lehetett.

- [16] A törvényszék ezért egyetértett az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok mérlegelésének eredményeként tett azal a megállapításával, hogy az indítványozó a festési munkákat a vállalkozási szerződésben megnevezett módon nem végezte el. A vevő mint érdektelen tanú a teljes körű festési munkák megtörténtét cáfolta, tanúvallomásával összefüggésben a törvényszéknek sem merült fel kételye, ezért az egyéb bizonyítékokkal együttesen értékelve a tanúvallomást, a törvényszék is alaptalannak találta a festési költségek felszámítását. A festő tanúként a tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg elfoglaltságára hivatkozva, ugyanakkor az indítványozó csatolta a vállalkozási szerződést és azt az okiratot, ami a vállalkozói díj átadását az indítványozó álláspontja szerint bizonyítja, ezeket az elsőfokú bíróság a bizonyítékok körében értékelte, a tanúvallomástól pedig az elvégzett festés tényére további bizonyíték nem volt várható, ekként a törvényszék sem látta indokát a festő tanúkenti kihallgatásának. A törvényszék döntő jelentőséget a vevő tanúvallomásának tulajdonított, aki érdektelen tanúként cáfolta a festési munkák vállalkozási szerződésben meghatározott mértékű elvégzését és miután az indítványozó ezen vállalkozási szerződés alapján számította be a festési költségét a kaucióba, így annak sem volt jelentősége és ezért erre nézve sem kellett a bizonyítási eljárást lefolytatni, hogy a festő esetlegesen kisebb festési javítási munkákat végzett-e az ingatlanban.
- [17] Arra is helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság, hogy a csatolt okiratok arra engednek következtetni, hogy az indítványozó kezdetben a festési költséget arra hivatkozva számította fel, hogy kifestve adta át az ingatlant és ezzel összefüggésben merült fel költsége, csak utóbb hivatkozott arra, hogy a bérlő kiköltözésekor a lakást teljes egészében kifestette és ennek ellenértékét számította be a kaucióba. Az indítványozó a perfelvétel lezárásáig a festési munkákkal összefüggésben indult eljárások iratainak beszerzését nem indítványozta, ezért alaptalanul sérelmezte a fellebbezésében a bizonyítás mellőzését.
- [18] Minthogy az indítványozó a festés ellenértékét a kaucióba jogszerűen nem számíthatta be, ekként nincs ügydöntő jelentősége annak, hogy a bérleti szerződés 17. pontját a felek egyedileg megtárgyalták-e, ekként a törvényszék nem látta indokát további bizonyítás lefolytatásának a festési munkák költségére vonatkozó kikötés egyedi megtárgyalására, ezért az indítványozó ügyvezetőjének meghallgatását a másodfokú eljárásban nem foganatosította. A törvényszék ennek okán mellőzte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból és az ítélet jogi indokolásából azokat a megállapításokat, amelyek arra vonatkoznak, hogy a felek a bérleti szerződés 17. pontját egyedileg nem tárgyalták meg, ezért általános szerződési feltételnek minősül.
- [19] A törvényszék a fent részletesen kifejtett indokok alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [20] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kecs-keméti Törvényszék 6.Pf.20.573/2019/5. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Kalocsai Járásbíróság 5.Pf.20.095/2018/41. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [21] Az indítványozó szerint a bíróságok döntései iratellenesek, azok valótlan tényállításokon, bizonyítékok téves értékelésén és okszerűtlenül levont következtetéseken alapulnak. Az indítványozó szerint a bíróságok tévesen következtettek arra, hogy a festő a munkát nem végezte el és a lakás kifestése nem történt meg. Kifogásolta, hogy a bíróságok a festés tényét igazoló okiratokra, hatósági döntésekre ítéleteikben nem tértek ki, azokat a döntéseik meghozatala során figyelmen kívül hagyták és a bizonyítékok köréből kirekesztették. Sérelmezte, hogy a bíróságok nem hallgatták meg tanúként az indítványozó által meghallgatni kért személyeket, az indítványozó törvényes képviselőjét és a festőt. A bíróságok a vevővel való megállapodás hiányából vontak le téves jogi következtetést. A bíróságok nem rendelkeztek a festéshez szükséges időtartamra, a száradási időre és az alkalmazandó technológiára vonatkozó különleges szakértelemmel. Mindezekkel összefüggésben ráadásul az indítványozó tényállításainak és a festés megtörténtének a bizonyítatlanságát terhére értékelték. A bíróságok az indítványozó által előterjesztett bizonyítékokat jogellenesen kirekesztették, bizonyítási indítványait mellőzték, a bizonyítékok mérlegelése nélkül, fiktív, kreált tényállásból vontak le iratellenes, téves ténymegállapításokat és jogi következtetéseket megsértve ezzel a fegyveregyenlőség elvét. A bíróságok a Pp.-nek a bizonyítási teherre, a bizonyítatlanság jogkövetkezményeire és a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó rendelkezéseit *contra legem* értelmezték és alkalmazták. Állítása szerint a bíróságok ítéleteinek az indokolása valótlanságokat tartalmaz, aminek következtében ő pervesztes lett.
- [22] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.

- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Kecskeméti Törvényszék 6.Pf.20.573/2019/5. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [24] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésre jutott.
- [25] Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkének a megsértésére hivatkozott, mely nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, mert annak címzettjei a bíróságok, így ezen rendelkezés nem fogalmaz meg olyan jogot, amelyre alkotmányjogi panaszt önállóan lehetne alapítani {3231/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [7]}. Ezért ezen alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye.
- [26] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [27] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [28] A bírósági ítéletekkel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírlati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszának valójában a bírósági eljárás felülbírlatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panaszának egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, jogértelmezésének, valamint jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [30] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [31] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [32] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1649/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3091/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 163. § (2) bekezdése és 322. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Nemzeti Szakértői és Kutató Központ indítványozó (a továbbiakban: indítványozó vagy szakértői intézet) jogi képviselője, dr. Fülöp Gabriella kamarai jogtanácsos útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 163. § (2) bekezdése és 322. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését és az adott ügyben való alkalmazásának kizárását, továbbá – az Abtv. 27. §-a alapján – a Szeghalmi Járásbíróság 4.P.20.188/2018/47. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [4] Az indítványozó szakértői intézet közreműködőként vett részt a támadott határozatokhozó bíróságok előtt folyó végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti perben.
- [5] A Szeghalmi Járásbíróság előtt folyamatban lévő ezen per során a felperes az örökhatározatnak az indítványozó által elvégzett pályaalkalmassági vizsgálata során keletkezett teljes vizsgálati dokumentáció beszerzését indítványozta. Az elsőfokú bíróság a 16. sorszámú végzésével a szakértői intézetet ezen vizsgálati anyag megküldése érdekében megkereste. A 21. sorszám alatt érkezett beadvány szerint az elsőfokú bíróság azt a tájékoztatást kapta, hogy a részletes értékelést tartalmazó szakmai véleménnyel a szakértői intézet nem rendelkezik, azt a vizsgált személytől, vagy a kezdeményezésre jogosulttól lehet beszerezni.
- [6] Az elsőfokú bíróság ezt követően meggyőződött arról, hogy a szakértői intézet a részletes vizsgálati értékelést sem a vizsgálati személynek, sem annak munkáltatójának nem küldte meg. Emiatt a 29. sorszámú végzésével a szakértői intézet útján megkereste a pályaalkalmassági vizsgálatot végző vizsgáló bizottságot. A szakértői intézet a bíróság ezen megkeresését a meghatalmazottja útján 2019. január 29. napján átvette, erre vonatkozóan azonban nyilatkozat nem érkezett.
- [7] Az iratok megküldése végett az elsőfokú bíróság a szakértői intézetet rövid úton – telefonon – két alkalommal is megkereste, melyről 42. és 43. sorszám alatt hivatalos feljegyzést készítettek az eljáró tisztviselők, majd 44. sorszám alatt írásban újra megkereséssel élt a szakértői intézet és az adott ügyben eljáró vizsgáló bizottság felé az iratanyag 8 napon belüli megküldése érdekében. Tájékoztatást adott ezen megkeresésben arról is, hogy a bíróság részére az adattovábbítás nem tagadható meg, és ennek hiánya ismételtén kiszabható pénzbírság alkalmazását vonhatja maga után. A szakértői intézet meghatalmazottja a felhívást 2019. április 24. napján átvette, amely ezt megelőzően 2019. április 17. napján faxon is megküldésre került a részére. A felhívás eredménytelen volt.
- [8] Az első fokon eljáró Szeghalmi Járásbíróság 4.P.20.188/2018/47. számú végzésével a szakértői intézetet közreműködőt 200 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. Felhívta egyidejűleg arra, hogy 8 napon belül – ismételtén is kiszabható, 1 000 000 Ft-ig terjedő pénzbírság kiszabásának terhe mellett – tegyen eleget a bíróság 29. és

44. sorszám alatti megkeresésében foglaltaknak és az örökhatározó vonatkozásában készült pályakezelési összefoglaló alapjául szolgáló teljes vizsgálati dokumentációt a bíróság részére küldje meg.
- [9] Az elsőfokú bíróság a végzésének indokolásában hivatkozott a Pp. 322. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra, mely szerint „(1) Bíróságnál, közjegyzőnél, más hatóságnál, közigazgatási szervnél vagy valamely szervezetnél lévő irat, illetve adat beszerzése iránt a fél bizonyítási indítványára a bíróság intézkedik, ha az irat, illetve adat kiadását a fél közvetlenül nem kérheti. Az eredeti okirat beszerzése mellőzhető, ha annak megtekintésére nincs szükség és a fél a tárgyaláson annak hiteles vagy egyszerű másolatát bemutatja. Az okirat megküldése csak akkor tagadható meg, ha az minősített adatot tartalmaz. A közreműködő eljárási kötelezettsége megszegése esetén csak a 272. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti kényszerítő eszköz alkalmazásának van helye.”
- [10] Miután a bíróság által kért iratok természetes személy pályakezelési vizsgálatához kapcsolódnak, azok nem tartalmazzák a fentiek szerinti minősített adatot, így azok megküldése a Pp. 322. § (1) bekezdése alapján nem tagadható meg.
- [11] A Pp. 162. § (6) bekezdése és a Pp. 163. §-a értelmében az egészség állapotra vonatkozó adat, olyan különleges adatnak minősülő személyes adat, amit a polgári perben eljáró bíróság, – ha az a perben érvényesített jog elbírálásával összefügg – a Pp.-ben rögzített törvényi előírás alapján [Pp. 162. § (6) bekezdés] kezelhet.
- [12] Ez utóbbi jogszabályhely szerint a bíróság a perben érvényesített jog elbírálása céljából, azzal összefüggésben megismert személyes adatokat az adatkezelés céljának megvalósításáig, de legkésőbb az eljárás tárgyát képező ügy iratainak selejtezéséig vagy levéltárba adásáig kezeli. A bíróság e személyes adatokat eljárásának jogerős befejezését követően kizárólag a jogerős döntés végrehajtása, a jogerős döntésben foglalt ellenőrzése, a jogerős döntésével összefüggő jogorvoslat, vagy törvényben meghatározott egyéb feladata végrehajtásának céljából kezelheti és kizárólag e személyes adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére továbbíthatja.
- [13] Az Európai Parlament és Tanács 2016. április 27.-i (EU) 2016/679. rendelete (a továbbiakban: GDPR) 9. cikk (1) bekezdése értelmében többek között az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok kezelése tilos.
- [14] Rögzítette az elsőfokú bíróság az indokolásban, hogy a GDPR 9. cikk (2) bekezdésének *f*) pontja rögzíti, hogy a fenti (1) bekezdés nem alkalmazható, amennyiben az adatkezelés jogi igények előterjesztéséhez, érvényesítéséhez, illetve védelméhez szükséges, vagy amikor a bíróságok igazságszolgáltatási feladatkörükben járnak el.
- [15] Mindezek figyelembevételével az elsőfokú bíróság által megjelölt iratok továbbítását a közreműködő (az indítványozó) nem tagadhatta volna meg.
- [16] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be, melyben – tartalmánál fogva – az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatásával a pénzbírság kiszabásának mellőzését kérte.
- [17] Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 40. § (1) és (2) bekezdése, a bírák és a bírósági titkárok pályakezelési vizsgálatáról szóló 1/1999. (I. 18.) IM-EÜM együttes rendelet 4. § (1) bekezdés, 5. § (4) bekezdés, 9. § (2) bekezdés rendelkezéseire figyelemmel rögzítette, hogy az igazságügyi szakértőt a tevékenységével összefüggésben titoktartási kötelezettség terheli. Emiatt az általa kezelt adatokat, tényeket és információkat kizárólag a Szaktv. 40. § (2) bekezdésben felsorolt szerveknek és hatóságoknak adhatja ki, illetőleg továbbíthatja. Az indítványozó a fellebbezésében rögzítette, hogy részére a fenti rendelkezések figyelembevételével az elsőfokú bíróság nem tudja megküldeni a kért adatokat.
- [18] Álláspontja szerint a GDPR az érintett jogát megnyitotta arra, hogy a róla keletkezett iratok másolatát megkaphassa, amit csak a kirendelő hatóság utasítása alapján lehet megtagadni. Jelen esetben azonban nem az érintett, hanem más szerv és nem a kirendelő bíróság kéri a dokumentáció kiadását.
- [19] Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.) értelmében az elhunyt érintett személy által életében arra ügyintézési rendelkezéssel, illetve közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt, az adatkezelőnél tett nyilatkozattal meghatalmazott személy jogosult korlátozott körben jogokat érvényesíteni. Az adatokhoz való hozzáférés joga az elhunyt által még életében meghatalmazott személyt illeti meg. Ez magában foglalja a kezelt adatokról történő másolat kiadásához fűződő jogot is. Amiatt, hogy a bíróság az örökösök által előterjesztett bizonyítási indítvány alapján rendelte el az elhunyt különleges adatainak minősülő egészségi adatainak kiadását, arra nem jogosult személyek részére történne meg az adattovábbítás.
- [20] Az indítványozó álláspontja szerint a Pp. 162. § (6) bekezdés nem értelmezhető akként, hogy az elhunyt különleges adatának minősülő, a szakértői titoktartásra tekintettel feltárt egészségügyi adatait a szakértő köteles volna a bíróság számára feltárni. Emellett az elsőfokú bíróság által idézett GDPR 9. cikk (2) bekezdés *f*) pontjával ellentétes a Szaktv. rendelkezése szerinti titoktartási kötelezettséggel.

- [21] Az elsőfokú bíróság az 53. sorszámú végzésével tájékoztatta a közreműködőt arról, hogy a pénzbírságot kiszabó 47. sorszám alatti végzés saját hatáskörben történő visszavonására nem látott lehetőséget, emiatt az iratokat a másodfokú bírósághoz felterjeszti. Tájékoztatást adott egyúttal a fellebbezés tartalmának figyelembevételével arról, hogy
- a bíróság azon hatóságok körébe tartozik, melynek részére a Szaktv. 40. § (2) bekezdés alapján az adat kiadható,
 - az elhunyt személyes adatait a bíróság nem az Info tv. alapján, hanem a Pp. által biztosított felhatalmazás alapján jogosult kezelni,
 - a GDPR 9. cikk (2) bekezdés *f*) pontja a felsorolás első pontjában foglaltakra tekintettel nem ütközik a Szaktv. rendelkezéseibe,
 - bár a szakértői intézet a fellebbezésében utalt arra, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságtól (a továbbiakban: NAIH) soron kívüli állásfoglalást kért, – az elsőfokú bíróság álláspontja szerint – az nem tekinthető irányadónak, ugyanis a hatóság a konkrét ügyben nem a bíróság vagy más hatóság, hanem a szakértői vizsgálattal érintett személy részére történő adattovábbítás lehetőségét vizsgálta.
- [22] A Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzésével a Szeghalmi Járásbíróság 4.P.20.188/2018/47. számú végzését – lényegében helyes indokainál fogva – helybenhagyta. Megállapította, hogy az indítványozó fellebbezése alaptalan. Az elsőfokú bíróság megalapozottan határozott a pénzbírság kiszabásáról. A végzés meghozatala során – azt az 53. sorszámú végzésével kiegészítve – helytállóan érvelt az elsőfokú bíróság azzal, hogy a Pp. 322. § (1) bekezdés szerint a kért adat rendelkezésre bocsátása az indítványozó által hivatkozott Szaktv. 40. § (2) bekezdésben foglaltakkal nem ellentétes. Ennek értelmében az indítványozó – összhangban a fenti Pp. rendelkezéssel – a bíróság, mint az adatok kezelésére jogosult más szerv részére tájékoztatást nyújthat.
- [23] A másodfokú bíróság végzése szerint a fellebbezésben foglaltakkal szemben – amint az az elsőfokú bíróság végzéséből is kitűnik – a bíróság részére történő adatszolgáltatási kötelezettség megítélése szempontjából a Pp. rendelkezései speciálisnak minősülnek.
- [24] A törvényszék végzésében kiemelte, hogy a közreműködő sem vonta kétségbe, hogy a bíróság nem minősített adatot tartalmazó okiratot kért be; így összhangban a GDPR 9. cikk (2) bekezdés *f*) pontjában foglaltakkal az indítványozó mulasztása egyértelműen megállapítható volt. Ennek kötelezően alkalmazott jogkövetkezménye pedig a Pp. 272. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a pénzbírság kiszabása.
- [25] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, amelyet a főtitkár felhívására határidőben kiegészített. Alkotmányjogi panaszában az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a Pp. 163. § (2) bekezdése, valamint 322. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és az adott ügyben való alkalmazásának kizárását, továbbá az Abtv. 27. §-a alapján a Szeghalmi Járásbíróság 4.P.20.188/2018/47. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [26] Az indítvány ismerteti vagy megemlíti az Alaptörvény R) cikkének (3) bekezdését, T) cikkének (3) bekezdését, I. cikkének (2) bekezdését és VI. cikkét, és utal a Nemzeti Hitvallásra is.
- [27] Az indítványozó tartalmilag az Alaptörvény I. cikkének (1) bekezdésére, II. cikkére valamint VI. cikkének (1) és (3) bekezdéseire kérte a Pp. 163. § (2) bekezdése és 322. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését és az adott ügyben való alkalmazásának kizárását, továbbá a Szeghalmi Járásbíróság 4.P.20.188/2018/47. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [28] Az indítványozó kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pp. 163. § (2) bekezdése és 322. §-a alapvető jog sérelmét okozó jellegét, és emiatt az Alaptörvény rendelkezéseibe ütközését, valamint azzal való összhangjának hiányát, és állapítsa meg a Szeghalmi Járásbíróság 4.P.20.188/2018/47. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzése az Alaptörvény rendelkezéseibe ütközését.
- [29] Az indítvány szerint: „A Pp. sérelmezett 322. §-a és 163. § (2) bekezdése, és az ezeken alapuló, a Szeghalmi Járásbíróság 4.P.20.188/2018/47. számú végzése és a Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzése az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében biztosított emberi méltósághoz való jogot, valamint a VI. cikkében biztosított, a magánélethez és a személyes adatok védelmének fűződő jogot oly módon sértik, hogy az elhunyt magánéletének védett részét képező titkának (személyes adatai) titokban tartására vonatkozó más jogszabályokban, így az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 40. § (2) bekezdésében előírt kötelezett-

séget felülírva teszi a magántitoknak minősülő, a magánéletre vonatkozó személyes adatok továbbítását kötelezővé a bíróság megkeresésére oly módon, hogy a bírósági eljárásban nem nyújt teljes körű garanciát arra, hogy az harmadik személyek, így különösen a perben résztvevő személyek számára ne válhassanak megismerhetővé és kezelhetővé.”

- [30] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítvány fent idézett szövegében az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésére történő hivatkozás nyilvánvaló elírást tartalmaz, ugyanis tartalmilag az indítványozó az Alaptörvény II. cikkére hivatkozik.
- [31] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy a titokgazda (szakértői tevékenység vonatkozásában ez a szakértői vizsgálat alanya mint érintett, illetve a kirendelő hatóság lehet) kifejezett tevőleges cselekvése, vagyis nyilatkozata hiányában ugyanis a Pp. ismertetett rendelkezései lehetőséget adnak arra, hogy a bíróság a titkot tartalmazó iratokat a peranyag részévé úgy tegye, hogy az bizonyítékként bármely peres fél és képviselőik számára megismerhetővé váljanak. A személyes adatok különleges kategóriáját képezik – többek között – az érintett egészségi állapotára és szexuális irányultságára vonatkozó információk is, amelyek egy szakértői vizsgálatban rendszerint az iratanyag részévé, és ezzel együtt a szakértő által megőrzendő hivatásbeli titokká válnak.
- [32] Az indítványozó rögzítette továbbá: „Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint a kegyeleti jog és az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltósághoz való jog közötti összefüggés változatlanul fennáll. Az embert, akit személy voltánál fogva megillet a méltóság, a halála után sem lehet tárgyként kezelni. Ezt támasztja alá a II. cikknek az a szabályozási sajátossága, amely az emberi méltósághoz való jog mellett az emberi méltóság sérthetlenségét külön is kiemeli, mint ellentmondást nem tűrő tilalmat, valamint a Nemzeti Hitvallás is, amely deklarálja, hogy az emberi lét alapja a méltóság. Ennek megfelelően az indítványozónak a hivatásbeli titok megőrzésére való kötelezettsége az elhalt titokgazdát halála után is megillető emberi méltósághoz való jogát biztosítja.”
- [33] Hangsúlyozta az indítványozó, hogy alaptevékenységének lényeges elemét képezi a hivatásbeli titok megtartása, így a magánélethez és ennek részeként a magántitokhoz, valamint a személyes adatok védelméhez való alapjog sérülése, valamint a hivatásbeli titok megtartására vonatkozó jog/kötelezettség sérülése esetén csökken a tevékenysége iránti bizalom, ezáltal tevékenységének szakmai színvonala is.
- [34] Az indítványban a támadott rendelkezések Alaptörvénnyel való összhangja hiányának megállapítását, és a megjelölt konkrét ügyben való alkalmazásuk tilalmának kimondását, valamint a sérelmezett végzések Alaptörvénnyel való összhangja hiányának kimondását kérte az indítványozó.
- [35] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [36] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [37] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [38] A Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzését az indítványozó 2019. augusztus 2. napján vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2019. október 1. napján postai úton nyújtotta be az ügyben első fokon eljáró bírósághoz, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságra is. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kecskeméti Törvényszék 1.Pkf.21.058/2019/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [39] Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pontjának és 27. § (1) bekezdés *b*) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [40] Az indítványozó jogi képviselője meghatalmazását csatolta az alkotmányjogi panaszhoz.
- [41] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy eddigi következetes gyakorlatának megfelelően az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt az érintettek, azaz az egyedi ügyben érintett, az Alaptörvényben biztosított jogaiiban sérelmet szenvedett személy vagy szervezet nyújthat be.

Polgári per esetében tipikusan a felek, vagy más személyek, akiknek jogát a támadott határozat közvetlenül érinti, például bizonyos esetben az örökösök. Az indítványozó nem felel meg ennek a feltételnek {lásd: 2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [23]; 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [20]}.

- [42] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panaszszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]}.
- [43] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálandó, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {lásd például: 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [44] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [45] A polgári perben alkalmazandó Pp. 340. §-a, azaz a határozatok fajtáira vonatkozó (fő)szabály szerint a Pp.-ben meghatározott esetben bírósági meghagyással, a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben végzéssel határoz a bíróság. E szabály alóli számos kivétel közül a legfontosabbak a jogirodalomban ítélet hatályú határozatként nevesített határozatok, amelyekkel szintén a per érdemében dönt a bíróság.
- [46] A főként eljárásjogi kérdésben döntő végzéseit a bíróság az eljárása során, vagy annak befejezése tárgyában hozza meg.
- [47] Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában is rámutatott, hogy a Pp. szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [48] Erre tekintettel állapította meg például az Alkotmánybíróság 3239/2017. (X. 10.) AB végzésében, hogy „[a]z indítványozók beavatkozási kérelmét elutasító végzések nincsenek az eljárás egészére, mint folyamatra kihatással, azok a bíróságnak egy eljárási kérdésben kialakított álláspontját tükrözik. A beavatkozási kérelmet elutasító végzés joghatásaként a bírósági eljárás [...] nem fejeződik be [...]. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók által támadott végzések nem felelnek meg az Abtv. 27. §-ában meghatározott feltételnek, ezért azok érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor.” {3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}
- [49] Az indítványozó panaszában is rögzíti, hogy közreműködőként vett részt az eljárásban, és pénzbírságot kiszabó végzés(ek) vonatkozásában nyújtotta be a panaszát.
- [50] A közreműködő tekintetében polgári eljárásokban különböző kényszerítő eszközök alkalmazhatóak. Ezek többségéről a Pp. rendelkezik, de például a Szaktv. 55. §-a is rögzít ilyen tartalmú rendelkezést.
- [51] A polgári peres eljárások során a bíróság bármelyik eljárási résztvevő tekintetében – Pp. vonatkozó rendelkezései szerint – pénzbírságot kiszabó végzést hozhat, az eljárás folyamán akár többször is. E végzések az eljárás érdemben nem fejezik be. A polgári perben a rendfenntartás körében, a mulasztás jogkövetkezményeként vagy más okból hozott pénzbírság megfizetésére kötelező, azaz eljárási kérdésben döntő végzések joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) nem befejeződik be. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatával összhangban – megállapította, hogy az indítványozók által támadott végzések nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek, ezért azok érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor.

- [52] 3.3. Az indítványoknak a Pp. 163. § (2) bekezdését és 322. §-át sérelmező eleme befogadhatóságát vizsgálta a továbbiakban az Alkotmánybíróság.
- [53] Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal azonosan a 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasznak is kifejezett előfeltétele-e az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés {3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}.
- [54] Az Alkotmánybíróság e határozatában rámutatott: „Az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasz – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés. [...] Az Alkotmánybíróság az Abtv. alapján – különös tekintettel az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-a szövegének összevetésére és azok kifejezett eltérésére – nem tartja indokolhatónak annak kimondását, hogy a 26. § (1) bekezdés szerinti panasz kizárólag érdemi, ügydöntő határozatok ellen lenne benyújtható. Az alkotmányjogi panasz funkciójának – mely az alapjogi sérelmek orvoslása – megfelelő értelmezés arra enged következtetni, hogy a panasz elsősorban az érdemi bírósági döntésekkel okozott alapjogsérelmek orvoslására szolgál. Mindazonáltal alkotmányjogi panasszal támadhatók perjogi értelemben ügydöntőnek nem minősülő határozatok is, feltéve, hogy az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kifejezetten az érdemi döntés meghozatala előtt, és az érdemi döntéssel nem orvosolható módon következik be.” {3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}
- [55] Az Alkotmánybíróság, a jelen ügyre vonatkoztatva fentieket, az alábbiakat állapította meg. Sem a polgári eljárásban pénzbírságot kiszabó végzés általában, sem a közreműködőre vonatkozó, tekintetében eljárási jogot vagy kötelezettséget megállapító végzés, a polgári peres eljárásban érvényesített igény tárgyában nem jelent állásfoglalást – tehát perjogi értelemben véve ügydöntőnek nem minősül. Vizsgálandó ugyanakkor, hogy a jelen ügyben a pénzbírság kiszabásával elérni kívánt közreműködő általi adattovábbítás és ennek eredményeképpen a bíróság, továbbá esetlegesen más eljárási résztvevő általi adatkezelés olyan alapjogi sérelem gyanúját felveti-e a Pp. 163. § (2) bekezdése illetve 322. §-a vonatkozásában, amely – az Alaptörvényben biztosított jogok védelme érdekében – a pénzbírságot kiszabó végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz vizsgálatát igényli.
- [56] A jelen per érdemi vagy más eljárás befejező határozattal történő befejezése után esetlegesen megindítandó alkotmánybírósági eljárás rendelkezhet reparációs funkcióval: az alaptörvényi és más jogszabályi rendelkezések szerinti törvényi feltételek fennállása esetén az esetleges alaptörvény-ellenesség megállapítása, a vonatkozó jogszabályi rendelkezés – akár visszamenőleges hatályú – megsemmisítésének elvi lehetősége, mint minden alkotmányjogi eljárás esetében, fennáll, és az kihatással lehet az Abtv. szerinti érintettekre.
- [57] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az alkotmányjogi panasz lehetséges érintettjei az egyedi ügyben érintett, az Alaptörvényben biztosított jogaiban sérelmet szenvedett személy vagy szervezet. Polgári per esetében tipikusan a felek, vagy más személyek akiknek jogát a támadott határozat közvetlenül érinti, például bizonyos esetben az örökösök {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [23]; 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [58] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó döntő többségében potenciális, illetve esetleges jövőbeli, tehát még be nem következett törvénysértéseket és alapjogi sérelmeket vet fel. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés, és az annak meghozatalához vezető eljárás ismeretében nyílik csak arra lehetőség, hogy az indítványozó által felvetett potenciális, esetlegesen később bekövetkező törvénysértéseket a bírósági rendszer keretein, alapjogsértéseket pedig az Alkotmánybíróság, hatáskörén belül vizsgálni, reparálni lehessen.
- [59] Az Alkotmánybíróság tehát úgy ítélte meg, hogy a pénzbírságot kiszabó végzéssel összefüggésben benyújtott – az annak alapjául szolgáló norma alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló – alkotmányjogi panasz vizsgálatára az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján nincs mód.
- [60] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a fentiekkel ellentétes jogértelmezés akár a polgári perek rendkívüli elhúzódsához is vezethetne, ha például a közreműködők, tanúk stb. többszöri bírságotlása esetén is az alkotmánybírósághoz fordulhatnának, a bírósági eljárás felfüggesztése hiányában is számos adminisztrációs terhet generálva a bírósági rendszeren belül, és az Alkotmánybíróság döntéséig is az adott eljárási cselekményre, akár bizonyítási cselekményre vonatkozó jogszabály alaptörvény-ellenességének tárgyában bizonytalan helyzetet teremtve.

[61] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, a 27. § (1) bekezdésében foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *c)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1579/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3092/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 72.Pkf.631.617/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék 72.Pkf.631.617/2019/2. számú végzése, valamint a bíróság eljárását megelőző eljárásban egy budapesti közjegyző (a továbbiakban: közjegyző) 11032/Ü/515/2017/22. számú közjegyzői végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a támadott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [3] Az indítványozó zálogkötelezett és készfizető kezes adós végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet terjesztett elő a közjegyző előtt indult végrehajtási eljárásban, amely kérelmet a közjegyző végzésével elutasított. A közjegyző végzésével szemben az indítványozó fellebbezett. A Fővárosi Törvényszék a közjegyző végzését hatályon kívül helyezte, és a közjegyzőt új határozat hozatalára utasította. Felhívta a közjegyzőt, hogy a döntése meghozatalakor vizsgálja, hogy az indítványozó által előadottakra tekintettel fenn álltak-e a végrehajtási záradék kiállításának feltételei.
- [4] A megismételt eljárásban – részletes indokolás alapján – a végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet a közjegyző a 11032/Ü/515/2017/22. számú közjegyzői végzésével elutasította.
- [5] A közjegyző végzésében többek között hivatkozott a Kúria Pfv.20386/2018/4. számú határozatára is, melyben a bíróság kifejtette, hogy a magánokirati formában közölt felmondás közokiratba foglalása nem jelent kétszeres felmondást: azt jelenti csupán, hogy a felmondás tényét közjegyzői okirat is igazolja. Utóbbi közjegyzői tanúsítvánnyal igazolt kézbesítésével a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-ának feltételei teljesültek. Utalt az elvi határozattal megerősített bírói gyakorlatra, amely szerint a követelés lejárttá tételének igazolásához elegendő azt közokiratba foglalni, hogy az alperes közölte a felperessel a szerződés felmondását.
- [6] A Vht. 23/C. §-ával kapcsolatos érvelésre figyelemmel mutat rá a Kúria arra, hogy a jogszabályi rendelkezésből nem vezethető le a felmondás közokiratba foglalásának kötelezettsége. A Vht. 23/C. §-a nem azt írja elő, hogy a felmondásnak közokiratba foglaltan kell megtörténnie, hanem azt, hogy a közokiratnak kell tanúsítania: a jogosult a követelést lejárttá, esedékessé tette, adott esetben felmondta a szerződést. A közjegyzői okiratba foglalt felmondáshoz a szerződés megszűnésének joghatása nem fűződik, annak azonban nem is ez a szerepe: a közokiratba foglalt felmondás a jelen esetben nem ügyleti hatályú, a közjegyző csupán azt a tényét tanúsítja, hogy a jogosult a szerződés felmondását, ezáltal a követelés egészének esedékessé válását, előtte kijelentette.
- [7] A fent hivatkozott határozatában hangsúlyozta a Kúria, hogy a Vht. 23/C. §-ába foglalt feltételeket a két közokirat tartalmazza: a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét), jogcímét, a teljesítés módját és idejét, valamint a visszafizetésére irányuló kötelezettségvállalást [tehát a záradékolás Vht. 23/C. § (1) bekezdésében előírt feltételeit] a kötelezett által a szerződés megkötésekor aláírt tartozáselismerés mint ügyleti okirat, míg a tartozás lejárttá, esedékessé válását a felmondásról szóló közjegyzői ténytanúsítvány igazolja. Ez utóbbira a Vht. 23/C. § (2) bekezdése tartalmaz rendelkezést. Ennek oka az, hogy a felmondás tényének közokirati – de nem ügyleti okirati – formában történt tanúsítása teszi lehetővé a közjegyző számára a végrehajtási záradék kibocsátását,

- a közjegyző ugyanis az eljárása során nem vehet fel bizonyítást, ezért a záradék kiállításakor szükséges a számára annak a ténynek a közokirati tanúsítása is, hogy a hitelező a követelést lejárttá tette.
- [8] A közjegyző végzésével szemben az indítványozó fellebbezett. Az indítványozó végrehajtási záradék törlése iránti kérelmét arra alapította, hogy kérte az eljáró közjegyzőt a végrehajtási záradék törlésére, tekintettel arra, hogy véleménye szerint azt törvénytörő módon állították ki.
- [9] A közjegyző a végzésében az indítványozó közjegyzői végrehajtási záradék törlése iránti kérelmét elutasította.
- [10] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 72.Pkf.631.617/2019/2. számú végzésével részben eltérő jogi indokok alapján, de egyetértett a közjegyző végrehajtási záradék törlését elutasító döntésével, ezért a közjegyző végzését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 259. §-ára tekintettel a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [11] A Fővárosi Törvényszék rámutatott, hogy a közjegyző helytállóan állapította meg, hogy a végrehajtás elrendelésekor a közjegyzőnek a végrehajtás elrendelésének általános és különös feltételein túl további kérdések vizsgálatára nincs lehetősége. A közjegyzői okirat záradékolásánál a közjegyző ugyanis kizárólag azt jogosult – és egyben köteles – vizsgálni, hogy az okirat alakilag és tartalmilag megfelel-e a törvényi feltételeknek. Amennyiben igen, úgy az okiratot záradékolnia kell (BDT 2008. 1854).
- [12] A jelen esetben nem hagyható figyelmen kívül, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 15.P.90.240/2017/13. számon folyamatban volt perben a bíróság a 2018. május 31-én kelt és 2018. június 16-án jogerőre emelkedett 13. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az alperes, jelen esetben a végrehajtást kérő 2012. május 29-én kelt felmondásával a felek között 2007. április 12-én létrejött önálló zálogjogot alapító szerződés megszűnt, a fenti szerződés ismételt felmondása joghatás kiváltására nem alkalmas. Ez azonban a zálogkötelezett álláspontjától eltérően azt jelenti, hogy a bíróság ítélete mint közokirat tanúsítja azt, hogy a hitelező a felmondást mint egyoldalú jognyilatkozatot megtette, és azt az adóssal (az indítványozóval) közölték, és ennek folytán a szerződés a 2012. május 29-én kelt felmondás eredményeképpen szűnt meg. Mindezekre tekintettel a Vht. 23/C. § (2) bekezdése szerinti feltétel megvalósult, a végrehajtás elrendelésének nem volt akadálya.
- [13] A törvényszék megítélése szerint téves az indítványozónak az a fellebbezési hivatkozása is, hogy a felmondást tartalmazó közjegyzői okirat ügyleti okirat. Az indítványozó szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (EBH2018.G.1.). Ennek az ellenkezője az ügyszám képzésének a 13/1991. (XI. 26.) IM rendelet szerinti szabályai-ból nem következhet.
- [14] A törvényszék mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó nem igazolta, hogy a végrehajtási záradék kiállítására a törvény megsértésével került volna sor. Ezért a másodfokú bíróság a közjegyző végzését a Vht. 224. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 259. §-a folytán irányadó Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.
- [15] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, amelyet a főtitkár felhívására határidőben kiegészített. Alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 72.Pkf.631.617/2019/2. számú végzése, valamint a bíróság eljárását megelőző eljárásban hozott 11032/Ü/515/2017/22. számú közjegyzői végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [16] Az indítványozó számos okra hivatkozással állította a támadott határozatok alaptörvény-ellenességét. Kiemelte, hogy a végrehajtás elrendelését követően jogszabály alapján módosult a végrehajtást kérő vele szemben fennálló követeléseinek összege, és erre tekintettel már nem volt jogszerű az eredeti, jogszabály erejénél fogva érvénytelen kikötéseket tartalmazó közokirat záradékkal történő ellátása. Az indítványozó utalt arra is, hogy a végrehajtást kérő pénzügyi kötelezettségének eleget téve megfelelően korrigálta a vele szemben fennálló végrehajtható követelés tőkeösszegét, amely így nem egyezik meg a végrehajtási záradékkal ellátott okiratban foglalt összeggel. A végrehajtási záradék törlését tehát nem csak arra hivatkozással kérte, hogy a szerződés, amin a záradékolt közokirat alapult, részben érvénytelen.
- [17] Nehezményezte az indítványozó, hogy a bíróság az ügyében nem az ő megítélése szerint értelmezte a jogszabályokat. Az alaptörvény-ellenesség alátámasztására hivatkozott az Alkotmánybíróság és az EJEB számos döntésére is.
- [18] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát és (7) bekezdésében foglalt jogorvos-

lathoz való alapjogát azért, mert a bíróság döntése az önkényes mérlegelés tilalmába ütközik, megsértette a jogerőhatás, a *res iudicata* elvét, továbbá a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való alapjogát is.

- [19] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [20] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [21] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására –az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon határozatot hozó bíróságnál, illetve a jelen ügyben a közjegyzőnél kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [22] A Fővárosi Törvényszék 72.Pkf.631.617/2019/2. számú végzését az indítványozó 2019. október 2. napján vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2019. október 21. napján személyesen nyújtotta be az ügyben eljáró közjegyzőnél. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék 72.Pkf.631.617/2019/2. számú végzésével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [23] Az indítvány az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [24] 3.2. Az Abtv. 27. §-a (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak [lásd például: 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [25] Az Abtv. 27. §-a tárgyi hatályának megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés (határozat) a bírósági eljárást befejező határozatnak tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e [lásd például: 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [10]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozás tárgyában történő döntés során a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást szabályozó törvény rendelkezéseit kell alapul venni.
- [27] A Vht. 9. §-a, valamint 224. §-ának (1) bekezdése szerint a végrehajtható okiratok és a végrehajtási eljárás során hozott bírósági határozatok elleni jogorvoslatokkal összefüggő eljárási kérdésekre – amelyeket a Vht. külön nem szabályoz – a jelen ügyben a Pp. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.
- [28] A jelen ügyben a Vht. utaló szabálya alapján alkalmazandó a Pp. 212. § (1) bekezdése, azaz, hogy a határozatok fajtáira vonatkozó (fő)szabály szerint a bíróság a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben végzéssel határoz. E szabály alóli számos kivétel közül a legfontosabbak a jogirodalomban ítélet hatályú határozatként nevesített határozatok, amelyekkel szintén a per érdemében dönt a bíróság.
- [29] A főként eljárásjogi kérdésben döntő végzéseit a bíróság az eljárása során vagy annak befejezése tárgyában hozza meg.
- [30] A nemperes eljárások esetén vizsgálni kell, hogy az adott eljárást lezáró határozatok között lehet-e érdemi határozat. A nemperes eljárást lezáró határozatok – kivételes – érdemi mivoltára általában az eljárásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések utalnak.

- [31] A nemperes eljárások esetén is egyedileg kell vizsgálni a végzések vagy más elnevezésű határozatok tekintetében az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá való tartozás kérdését.
- [32] Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában is rámutatott, hogy a Pp. szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik [3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [33] Erre tekintettel állapította meg például az Alkotmánybíróság 3239/2017. (X. 10.) AB végzésében, hogy „[a]z indítványozók beavatkozási kérelmét elutasító végzések nincsenek az eljárás egészére, mint folyamatra kihatással, azok a bíróságnak egy eljárási kérdésben kialakított álláspontját tükrözik. A beavatkozási kérelmet elutasító végzés joghatásaként a bírósági eljárás [...] nem fejeződik be. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók által támadott végzések nem felelnek meg az Abtv. 27. §-ában meghatározott feltételnek, ezért azok érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor.” [3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]]
- [34] A jelen ügyben az eljárás más határozattal fejeződhet be, tehát a támadott közjegyzői végzés nem eljárást befejező határozat.
- [35] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyre vonatkoztatva fentieket, az alábbiakat állapította meg. Sem a végrehajtási záradék kiállítása, sem annak törlése nem minősülnek érdemi döntésnek. Ezek eljárási jogot vagy kötelezettséget megállapító határozatok, a polgári peres vagy nemperes eljárásban érvényesített igény tárgyában nem jelentenek állásfoglalást – tehát perjogi értelemben véve ügydöntőnek nem minősülnek.
- [36] Az Alkotmánybíróság tehát úgy ítélte meg, hogy a támadott határozatokkal összefüggésben benyújtott – azok alaptörvény-ellenességének megállapítására és a megsemmisítésére irányuló – alkotmányjogi panasz vizsgálatára az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján nincs mód.
- [37] 4. Tehát a támadott határozatok nem a végrehajtási eljárás érdemében hozott, és nem is az azt befejező, hanem a végrehajtási eljárás során hozott döntések, amelyek ellen nincs helye alkotmányjogi panasz előterjesztésének. Emiatt az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ára hivatkozással a nem az ügy érdemében hozott és nem az eljárást befejező döntések tekintetében előterjesztett alkotmányjogi panasz befogadhatósága további feltételeinek vizsgálatát mellőzte, és az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.
- [38] Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1780/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3093/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 40.K.32.132/2019/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Onuoha Friday nigériai állampolgár jogi képviselője (dr. Molnár Miklós Viktor Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Molnár Miklós Viktor) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 40.K.32.132/2019/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntés sérti az Alaptörvény Q) cikkének (2) és (3) bekezdését, valamint a XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdését.
- [2] 1. A támadott bírósági ítélet alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó 2014. május 13-án tartózkodási kártya kiállítására iránti kérelmet nyújtott be magyar állampolgár házastársára tekintettel, akitől a későbbiekben elvált. A kérelmet érintő megismételt eljárásban az elsőfokú alperesi hatóság (jelenlegi elnevezése szerint az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, a továbbiakban: OIF vagy hatóság) a felperes kérelmét elutasította, és megállapította, hogy az indítványozó magyarországi tartózkodási joga megszűnt, mivel a házastársi kapcsolatot a tartózkodási jog megszerzése érdekében létesítette. E döntést a másodfokú hatóság 2017. február 17. napján kelt határozatával helybenhagyta. A hatóság a 2017. augusztus 9-én kelt 106-1-6539/20/2017-Ké számú határozatával az indítványozót az Európai Unió tagállamainak területéről Nigéria területére kiutasította és vele szemben 3 év időtartamra beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el. Az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2017. november 14-én kelt ítéletével a kiutasítást elrendelő döntést hatályon kívül helyezte és a hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. A bíróság ítéletével szemben a hatóság felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria a 2018. december 11-én kelt Kfv.III.37093/2018/9. számú ítéletével a bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, az indítványozó keresetét elutasította, hatályában fenntartva ezáltal a hatóság idegenrendészeti kiutasításról szóló döntését.
- [4] 1.2. Az indítványozó 2018. május 3. napján újabb házasságot kötött és 2018. május 15-én tartózkodási kártya kiállítására irányuló kérelmet terjesztett elő. A kérelmet az elsőfokú hatóság 2018. július 24-én kelt határozatával elutasította, amellyel szemben benyújtott indítványozói fellebbezést a másodfokú hatóság 2018. október 18-án elutasított. Az e határozat elleni felülvizsgálati kérelmet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. február 15-én kelt ítéletével elutasította.
- [5] 1.3. A hatóság, az Alkotmányvédelmi Hivatal (a továbbiakban: AH) AH/49652-35/2018-2. számú javaslatára figyelemmel, 2019. június 11-én újabb idegenrendészeti eljárást indított az indítványozóval szemben és 106-1-63/60/2019-Ké számú határozatával az indítványozót az Európai Unió területéről Nigéria területére kiutasította, egyúttal 5 év időtartamra beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el. Határozatában a hatóság hivatkozott arra, hogy az AH átiratában a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 43. § (2) bekezdés d) pontjának első fordulata szerinti kiutasításra és a Harmtv. 43. § (1) bekezdés c) pontjának első fordulata, valamint a 47. § (6) bekezdése alapján 5 év időtartamú beutazási és tartózkodási tilalom elrendelésére tett javaslatot. Megállapította a hatóság azt is,

hogy az indítványozó a 2019. január 1. napjától hatályos jogszabályi rendelkezések szerint nem tartozik a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról szóló 2007. évi I. törvény személyi hatálya alá sem magyar állampolgár feleségére, sem a magyar állampolgár gyermekére tekintettel. A rendelkezésre álló nyilvántartások adatai alapján megállapításra került, hogy az indítványozóval szemben Ausztria bocsátott ki beutazási és tartózkodási tilalomra vonatkozó, 2021. május 9-ig érvényes SIS figyelmeztető jelzést. A nyilvántartás tartalmazta a kábítószer birtoklásának büntette miatt indult büntetőügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban lévő eljárás adatait is. Végül a hatóság arra a megállapításra jutott, hogy az ország nemzetbiztonsági érdeke elsőbbséget élvez az indítványozó egyéni érdekeivel szemben.

- [6] 1.4. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletének indokolásában elsőként megállapította, hogy az indítványozó kitoloncolására a korábbi, felülbírált, további perorvoslattal nem támadható határozat (106-1-6539/20/2017-Ké) alapján került sor, míg az azonnali jogvédelem kérdéséről a bíróság a tárgyi eljárásban döntött. Az eljárás tárgyát képező kiutasító határozat tehát nem azonos azzal, amelynek alapján az indítványozó kitoloncolását 2019. június 26-án végrehajtották, így a bíróság nem vizsgálhatta az indítványozónak a kitoloncolás végrehajtásával kapcsolatos kifogásait.
- [7] Megállapította a bíróság, hogy az AH (a per II. rendű alperese) javaslatának alapjául szolgáló minősített ügyiratok indítványozó általi megismerése nem előkérdése az eljárásnak. Az ítéleti indokolásban foglaltak szerint a bíróság eljárása során a minősített iratokba betekintett és megállapította, hogy az indítványozó Magyarországon tartózkodása valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent az ország nemzetbiztonságára, ennél fogva a támadott hatósági határozat jogszerű.
- [8] Rögzítette a bíróság, hogy a hatóság jogszabályi kötelezettségének eleget téve a *non-refoulement* vizsgálatát illetően beszerezte a menekültügyi hatóság – jogszabályi rendelkezés alapján ránézve kötelező – véleményét és ennek alapján állapította meg, hogy az indítványozó származási országának általános biztonsági helyzete a kiutasítás elrendelésének akadályát nem képezi.
- [9] A bíróság – utalva a Kúria korábbi döntésével hatályában fenntartott, az indítványozó kiutasítását elrendelő 106-1-6539/20/2017-Ké számú határozatra – leszögezte, hogy az indítványozó nem rendelkezett családi kapcsolatára tekintettel tartózkodási engedéllyel, így a Harmtv. 45. § a)–c) pontjaiban foglalt szempontokat, különösen az indítványozó családi körülményeit, a kiutasításának lehetséges következményeit a családtagjaira, feleségére, gyermekére nézve, a hatóság nem volt köteles figyelembe venni, e körben tényállást nem kellett feltárnia.
- [10] Végezetül a bíróság hangsúlyozta azt is, hogy az indítványozó által hivatkozott az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: EJEE) 8. cikk 1. pontjába foglalt, a családi élet tiszteletben tartásához fűződő jog gyakorlásába az EJEE 8. cikk 2. pontja alapján a hatóság a nemzetbiztonság érdekében beavatkozhat.
- [11] 1.5. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. augusztus 22-én kelt 40.K.32.132/2019/16. számú kiegészítő ítéletével a 40.K.32.132/2019/14. számú ítéletének rendelkező részét akként egészítette ki, hogy „[a]z ítélet ellen perorvoslatnak helye nincs”.
- [12] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. § szerinti panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére, a XXVIII. cikk (1) bekezdésére, valamint a Q) cikkének (2) és (3) bekezdésére hivatkozva állította a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 40.K.32.132/2019/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességét.
- [13] 2.1. Az indítványozó elsőként az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozva felhívta a Harmtv. 46. § (2) bekezdésének („[a] kiutasítást elrendelő határozat ellen fellebbezésnek nincs helye, a határozatot közigazgatási perben nyolc napon belül lehet megtámadni. A bíróság a keresetlevélről – a keresetlevél bírósághoz érkezésétől számított – tizenöt napon belül dönt”), és a Harmtv. 46. § (2b) bekezdésének („[a] bíróság határozata ellen további perorvoslatnak helye nincs”) szövegét. Álláspontja szerint a kiutasító határozattal szembeni fellebbezési jogot kizáró [Harmtv. 46. § (2) bekezdés] és a bírósági határozattal szembeni perorvoslatot kizáró [Harmtv. 46. § (2b) bekezdés] rendelkezéseknek a bíróság általi együttes alkalmazása okozza az indítványozó jogorvoslatához való jogának sérelmét és a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét.

- [14] 2.2. Hivatkozott az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is annak kapcsán, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 9.B.21.621/2018. szám alatt folyamatban lévő büntetőeljárásban vádlottként vesz részt, azonban kiutasítása és kitoloncolása következtében nem léphet Magyarország területére, így minden egyes a jövőben tartandó tárgyalásra egyrészt saját költségén (kb. 400 000 Ft) kell utaznia Nigériából Magyarországra, másrészt Magyarország – ha egyáltalán beengedné a területére –, minden alkalommal kitoloncoltatja, újabb jelentős utazási költséget okozva ezzel. Az indítványozói álláspont szerint – ha személye a közrendre valóban veszélyt jelentene – a személyes szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések (letartóztatás, bűnügyi felügyelet) biztosították volna egyrészt a védelemhez való jogának érvényesülését is, másrészt a vélt veszélyben lévő közrend mint jogi tárgy védelme is megoldódott volna. Az alkotmányjogi panasz szerint a védő és a terhelt közötti kapcsolattartási jog, de különösen az indítványozó mint terhelt tárgyaláson való részvételének joga teljes egészében kiürült a kiutasítás, kitoloncolás következtében, amelynek okán sérült az indítványozó hatékony védelemhez való joga.
- [15] 2.3. Az Alaptörvény Q) cikkének (2) és (3) bekezdésére hivatkozva kérte az indítványozó az Alkotmánybíróságtól annak megállapítását, hogy a bíróság eljárása során megsértette az EJE 8. cikkének (1) és (2) bekezdését, mert a kiutasítás egyértelműen negatív hatással van a családi élethez való jogára, hiszen megnehezül, sőt adott esetben ellehetetlenül a gyermekével és a feleségével való kapcsolattartás. Hivatkozott az indítványozó e körben a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 3. cikk (1) bekezdésére is.
- [16] Állította az indítványozó továbbá a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi július hó 28. napján elfogadott egyezmény valamint a menekültek helyzetére vonatkozóan az 1967. évi január hó 31. napján létrejött jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1989. évi 15. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Genfi Egyezmény) 33. cikkének sérelmét is a következők szerint: az indítványozóval 2019. június 25. napján jegyzőkönyvbe foglaltan közölték, hogy kitoloncolására nem a 106-1-63/60/2019-Ké számú határozat, hanem a 106-1-6539/20/2017-Ké szám alatt hozott korábbi határozat alapján kerül sor, ezért az azonnali jogvédelem iránti kérelmének elbírálása nem hat ki a kitoloncolás elbírálására. Az indítványozói állítás szerint nem közölték vele, hogy az azonnali jogvédelem iránti kérelme pozitív elbírálást nyert a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon, kizárólag a kitoloncolás körülményeiről kapott tájékoztatást, de tolmács jelenléte nélkül.
- [17] Az indítványozó szerint esetében a Genfi Egyezmény megsértésével került sor a célország meghatározására és a kitoloncolására is. Az indítványozó ugyanis – az alkotmányjogi panaszban foglalt állítása szerint – keresztény vallású és igbo nemzetiségű, ezért a nigériai központtal működő, közismerten keresztényellenes, iszlamista BokoHaram terrorszervezet (amelyre vonatkozó híryanagok a bíróság eljárása során csatolásra kerültek) miatt Nigéria nem tekinthető biztonságos országnak az indítványozó személye vonatkozásában.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [19] 3.1. Az indítványozó a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét 2019. augusztus 12-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2019. szeptember 10-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó alaptörvényi és törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint kifejezett kérelmet a támadott ítélet megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [20] Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy az Alaptörvény Q) cikkének (2) és (3) bekezdése nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható (lásd például: 3290/2019. (XII. 19) AB végzés, Indokolás [14]). Hatáskör hiányában nem vizsgálhatta az Alkotmánybíróság az indítványozónak az EJE és a Genfi Egyezmény felhívott rendelkezéseivel kapcsolatos érvelését. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „[a]z Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének

a vizsgálata kérhető, és az is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, nem alkotmányjogi panasz keretében {3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [22]}. Nincs hatásköre az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára.” {3258/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [16]; 3203/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3261/2019. (X. 30.) AB végzés, Indokolás [20]}

- [21] 3.2. Az indítványozó állítása szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga azért sérült, mert a folyamatban lévő büntetőeljárás során személyes részvételét feltehetően nem biztosítják majd a hatóságok, vagy ha igen, az utazás számára rendkívüli költségekkel jár majd. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint a panasz e részében egy be nem következett, és elsődlegesen a védekezés költségigényének feltehető növekedésével indokolt jogsérelmen alapul. Mivel az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz (is) feltétele a jogsérelm bekövetkezése, ezért az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem felel meg a törvényi követelményeknek.
- [22] 3.3. Az indítványozó arra hivatkozva állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének, a jogorvoslathoz fűződő jogának sérelmét, hogy a bíróság „együtt” alkalmazta a Harmtv. 46. §-ának (2) és (2b) bekezdését vele szemben.
- [23] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza annak indokolását, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [24] Az Alkotmánybíróság ezúton is rámutat a jogorvoslathoz való jog kapcsán követett állandó gyakorlatára, melynek értelmében „[az] Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}, melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is {12/2019. (IV. 8.) AB határozat Indokolás [16]}”.
- [25] Fentiekben ismertetett gyakorlatot, valamint azt figyelembe véve, hogy a bíróság értelemszerűen csak a Harmtv. 46. § (2b) bekezdését alkalmazta ítéletében, az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az alkotmányjogi panasz indokolása a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek.
- [26] Bár az indítványozó alkotmányjogi panaszában kizárólag a bírói döntés alaptörvény-ellenességét állította, az Alkotmánybíróság vizsgálta annak lehetőségét, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti eleme az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerint a befogadás feltételeinek megfelel-e. Ennek során azonban az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz határozott kérelmet a felhívott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, hanem az indítványozó valójában a Harmtv.-nek az idegenrendészeti eljárásokban szabályozott fórumrendszerével kapcsolatban fogalmazta meg kritikáját, amely tartalmilag egy új elveken való szabályozásra irányul. Mindezek alapján a kérelem az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti feltételeknek sem felel meg.
- [27] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában és a 26. § (1) bekezdésében, másrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének f) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1538/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3094/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény 2015. december 12-től 2018. július 25-ig hatályos 12/E. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) az előtte folyamatban lévő per felfüggesztése mellett a 21.K.27.930/2019/10. számú végzésével egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján.
- [2] 1. A bírói kezdeményezésre okot adó ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az alapügy felperesének munkaviszonya csoportos létszámleépítéssel szűnt meg egy légitözeledéssel foglalkozó állami cégnél 2012-ben. Ennek következtében felmondási időre járó juttatásként adóköteles jövedelmet szerzett, amelyet a munkáltató felszámolója a közterhek levonását követően fizetett ki számára 2014 novemberében. A levonások egyik jogcíme a magánszemély egyes jövedelmeinek különadója (a továbbiakban: különadó) volt 75%-os adómértékkel az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény (a továbbiakban: Különadó tv.) II. fejezete alapján.
- [4] A felperes 2019. július 3-án kérelmet terjesztett elő az adóhatóságnál különadó-kötelezettség törlése és átalányköltségek-kötelezettség megállapítása iránt. Jogszabályváltozásra való hivatkozással a levont különadó visszai igénylését kérte.
- [5] Az elsőfokú adóhatóság a kérelmet elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Döntését azzal indokolta, hogy a kifizetésekor hatályos Különadó tv. rendelkezései alapján a juttatás a különadó alapját képezte, az akkor hatályos rendelkezések alapján a különadó mértéke 75% volt, így jogszerűen került sor a különadó levonására. Rámutatott továbbá arra, hogy csoportos létszámleépítés okán csak a 2015. január 1. napjától megszerzett jövedelmek mentesülnek a különadó-fizetési kötelezettség alól a Különadó tv. 2015. december 12. napjától hatályos 9. § (3) bekezdés *e*) pontja és 12/E. § (2) bekezdése alapján. A felperes azonban ezt megelőzően kapta a juttatást, ezért a mentesség nem vonatkozik rá.
- [6] A felperes keresetet nyújtott be az alperesi határozat ellen. Jogsérelmét abban jelölte meg, hogy visszai igénylési kérelmét elutasította az adóhatóság. Álláspontja szerint jogellenes, hogy a hatóság nem vette figyelembe, hogy a hatályba lépett törvényi rendelkezések értelmében a csoportos létszámleépítés jogcímén kapott juttatás már mentes a különadó alól.
- [7] 2. A KMB az Alkotmánybírósághoz fordult. Kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a támadott szabály alaptörvény-ellenes volt és ezért azt nem lehet alkalmazni az ügyben.
- [8] A KMB indítványában előadta, hogy „2015. december hó 12. napján lépett hatályba a Különadó törvény 9. § (3) bekezdés *e*) pontja, amely a csoportos létszámleépítés folytán felmondási időre járó juttatás és végkielégítés címén járó jövedelmek tekintetében különadó alóli mentességet biztosított. A jogalkotó a Különadó törvény 12/E. § (2) bekezdésében ezen különadó kötelezettség alóli mentesség időbeli hatályát úgy határozta meg visszamenőlegesen, hogy azt a 2015. január hó 01. napjától megszerzett jövedelmekre is alkalmazni kell. Felperes esetében tehát, figyelemmel arra, hogy részére a juttatás kifizetésére 2014. november hónapban került sor, a Különadó törvény 12/E. § (2) bekezdésében meghatározott időbeli hatály következtében a különadó fizetési

kötelezettség alóli mentességet biztosító Különadó törvény 9. § (3) bekezdés e) pontja nem alkalmazható. A 2015. január hó 01. napját megelőzően csoportos létszámleépítés folytán felmondási időre járó juttatásban és végkielégítésben részesülők kizárólag azért nem részesülhetnek a különadó alóli mentesség kedvezményében, mert a jövedelem kifizetésére korábban került sor, mely a munkavállalótól független körülménynek tekintendő.”

- [9] A KMB indítványa szerint az időbeli hatály okán megvalósuló megkülönböztetés sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmát. A 2015. január hó 1. napja előtti és a 2015. január hó 1. napja utáni juttatásban részesülő személyi kör teljesen azonos sajátosságokkal rendelkezik, mivel valamennyien olyan magánszemély munkavállalók, akiknek a munkaviszonya csoportos létszámleépítés következtében szűnt meg és ennek nyomán felmondási időre járó juttatásra jogosultak. Az időbeli hatály meghatározása azért diszkriminatív, mert önkényesen, objektív indok nélkül osztja ketté az érintett csoportot, és ezáltal a 2015. január hó 1. napját megelőzően jövedelemben részesülőket hátrányosan megkülönbözteti.
- [10] A KMB indítványa szerint megvalósul az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jog sérelme is. „Mivel az összehasonlítható helyzetben lévő csoportok közötti indokolatlan eltérés alkalmazása olyan mértékű vagyoni hátrányt okoz az egyik csoportba tartozó személyeknek, ami megalázó, és egyértelműnek tekinthető, hogy a jogalkotó nem az alapjog alanyaiként, hanem az állami cselekvés tárgyaként kezelte az adott körbe tartozó személyeket. [...] A 2015. január hó 01. napját követően juttatásban részesülő csoporthoz képest lealacsonyítónak, megalázónak tartják, hogy a másik csoportba tartozóknál kevesebbet érő, kisebb értékű embereknek tekintik őket.”
- [11] A pénzügyminiszter *amicus curiae* véleményt nyújtott be a jelen üggyhöz, amit az Alkotmánybíróság figyelembe vett döntéshozatala során.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróságnak az érdemi vizsgálat lefolytatása előtt azt kellett eldöntenie, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv.-ben írt feltételeknek [lásd például: 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [15]–[24]; 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]; 3212/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [12]; 3363/2019. (XII. 16.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [10]].
- [13] 3.1. Az Alkotmánybíróság hatáskörének meglétét vagy hiányát eljárásának minden szakaszában hivatalból vizsgálja [vesd össze: Abtv. 55. § (3) bekezdés c) pont, 64. § a) pont].
- [14] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerint „mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében [...] a központi adónemekről [...] szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg.”
- [15] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben megállapította: „Az adójogi normák közül az esik a hatásköri korlátozás alá, amely tartalmilag, azaz anyagi jogi értelemben hozzátartozik valamelyik adónem törvényi tényállásához függetlenül attól, hogy melyik jogforrásban található [lásd például: 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [8]–[9]]. Az adótényállás azokat az elemeket, törvényi szabályozási egységeket öleli fel, amelyek megvalósulása esetén anyagi jogi adókötelezettség keletkezik.” [3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [16]] Ezek közé tartoznak különösen az alanyra, a tárgyra, az alapra, a mértékre, a mentességre és a kedvezményre vonatkozó rendelkezések [34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [39]].
- [16] A különadó sérelmezett szabályát központi adónemről szóló törvény tartalmazta 2018. július 26-ig. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a hatásköri korlát esetében nem azt a formális kérdést kell megválaszolni, hogy melyik törvény, hanem azt, hogy tartalmilag melyik törvényi rendelkezés tartozik a kivételes rezsimbe. Azok a normák esnek a korlát alkalmazási hatálya alá, amelyek anyagi fizetési kötelezettségről és ahhoz kapcsolódó törvényi tényállási elemekről rendelkeznek [lásd: 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [35]–[41]].
- [17] Az Abv.-ben az Alkotmánybíróság már minősítette a jelen indítvánnyal támadott normát. „[A] Különadó tv. 12/E. § (2) bekezdése a különadó törvényi tényállásához szorosan hozzátartozott, mert egyebek mellett csak e rendelkezés alapján lehetett pontosan meghatározni, hogy mely juttatás nincs benne az adó alapjában, ezért az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti hatásköri korlát alkalmazási hatálya alá tartozik tartalmilag is.” (Abv., Indokolás [20])

- [18] Ezekből az következik, hogy az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta a sérelmezett normát az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésében rögzített diszkrimináció tilalma szempontjából.
- [19] Az Alkotmánybíróság azonban arra is emlékeztet, hogy „[h]atározott kérelem esetében az egyenlő méltóságban gyökerező törvény előtti egyenlőség sérelme vizsgálható a hatásköri korlát hatálya alá tartozó norma esetében is” (Abv., Indokolás [23]). Következésképpen az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése nem akadályozza azt, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jog tartalmával ütköztesse a Különadó tv. 12/E. § (2) bekezdését.
- [20] 3.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv. 25. cikk (1) bekezdése első tagmondatának, miszerint bírói indítvány akkor nyújtható be, „[h]a a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli”.
- [21] A jelen végzés indokolásának [8] bekezdésében idézett indítványrész értelmében az alkotmányossági probléma azért merült fel, mert adómentesség nem illette meg az alapügy felperesét 2014 novemberében. A bírói kezdeményezésben előadott alkotmányossági aggály tehát valójában nem az, hogy a Különadó tv. 12/E. § (2) bekezdésének a felperesre való alkalmazása sérti az Alaptörvény II. cikkét, hanem az, hogy a szóban forgó mentesség [Különadó tv. 9. § (3) bekezdés e) pont] alkalmazásának a hiánya okozza az emberi méltóság sérelmét. Az Alkotmánybíróság ezek alapján – az indítvány tartalmával összhangban – azt állapította meg, hogy a Különadó tv. 12/E. § (2) bekezdése bizonyosan nem tartozik az alkalmazandó szabályok közé az alapügyben, ezért nem felel meg az Abtv. 25. § (1) bekezdésének.
- [22] Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra, hogy még a bírói kérelemnek helyt adó döntés sem lenne alkalmas arra, hogy orvosolja az indítványban felvetett aggályokat az emberi méltóság körében. A Különadó tv. 12/E. § (2) bekezdése kérelmezett alaptörvény-ellenességének megállapításával és alkalmazási tilalmának kimondásával ugyanis nem érhető el az adómentesség kiterjesztése arra a juttatásra is, amelyben a felperes részesült 2014-ben. Épp ellenkezőleg: egy ilyen határozat a mentességre jogosultak körének a szűkítéséhez vezetne normatív szinten, hiszen azokat sem illetné meg adókönyvités, akik 2015. január 1. és 2015. december 12. között csoportos létszámcsökkentés következtében kaptak felmondási időre járó juttatást vagy végkielégítést. Ezt a megállapítást támasztja alá a pénzügyminiszter *amicus curiae* véleménye is.
- [23] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – a bírói kezdeményezést az Abtv. 25. § (1) bekezdése és 64. § a) és d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/194/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3095/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.739/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselő nélkül eljárva az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.I.21.739/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtásának előzményeként szolgáló, végrehajtás megszüntetése iránti pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. A perben nem álló hitelező 2007. november 27-én közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést kötött az indítványozóval, amelyben japán yenben nyilvántartott jelzáloghitelt nyújtott. Az indítványozó a kölcsön (és járuléka) visszafizetésére vállalt kötelezettséget és tudomásul vette, hogy a kölcsönt és járulékait devizában állapítják meg. A szerződő felek a kölcsön összegét 11 millió forintban határozták meg, melyet a hitelező a folyósítás napján érvényes, a folyósító bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon forintban folyósított.
- [4] A szerződés szerinti fizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása miatt a hitelező közjegyzői okiratba foglaltan a kölcsön jogviszonyt felmondta. Tartalmazta ez az okirat, hogy 2012. október 11-én az indítványozó tartozása 7 956 079 13 japán yen volt, amely – a felmondás időpontjában érvényes deviza eladási árfolyamon számolva – 22 619 133 Ft-nak felel meg. Az indítványozót terhelő fizetési kötelezettség érvényesítése érdekében közjegyzői okirat záradékolásával végrehajtás indult az indítványozóval szemben.
- [5] 2.2. Az indítványozó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 369. § a) és d) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte.
- [6] Álláspontja szerint a végrehajtani kívánt követelés érvényesen azért nem jött létre, mert a végrehajtás során tőle követelt tőke összeget kölcsönként nem kapta meg. Hivatkozott arra is, hogy az alperesként perbevont faktoring zrt. (a továbbiakban: alperes) által követelt összegre nem is lehetett volna a végrehajtást elrendelni, a jogviszony felmondása is alaptalan volt, emellett beszámítható követelése áll fenn az alperessel szemben, amelyre vonatkozó nyilatkozatát szlovákiai közjegyzői nyilatkozat igazolja.
- [7] Az alperesi ellenkérelem a kereset elutasítására irányult.
- [8] Az első fokon eljáró Pécsi Járásbíróság a kereset elutasította. Az indítványozó fellebbezését elbíráló Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A bíróságok azzal indokolták döntésüket, hogy a szerződő felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, a hitelező forintkölcsönt adott az indítványozónak, melyet japán yenben tartott nyilván. Hangsúlyozták, hogy az indítványozónak a folyósított forint kölcsönösszeget és annak járulékait kell megfizetnie. Megállapították, hogy az indítványozó állításával ellentétesen nincs olyan követelése, amely beszámítható lenne az alperesi követelésbe. A hitelezőt nem terhelte olyan kötelezettség, hogy az eredetileg folyósított forint összeget az árfolyamváltozás következtében „kipótolja”. A jogviszony felmondásának következményeként is a végrehajtási záradékolás feltételeinek megvalósulását a végrehajtási nemperes eljárásban lehet vizsgálni, a végrehajtási záradékolás körülményei a végrehajtási perben nem vizsgálhatók.

- [9] 2.3. A jogerős ítélet ellen – annak hatályon kívül helyezése, elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatása, a keresetének helyt adó határozat meghozatala, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat meghozatalára utasítása iránt – az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Álláspontja szerint a bíróságoknak hivatalból kellett volna észlelniük, hogy az árfolyamkockázatot a jelzáloglevél kiállítójának kellett vállalnia. Tudomásul vette, hogy a kölcsön összege a jelzálog-hitelintézet által kibocsátandó jelzáloglevél fedezetéül szolgál, a jelzáloglevelek fedezetét jelzálog-hitelintézetnek kellett biztosítania. Érvelése szerint az alperes nem igazolta, és a kölcsönszerződésről készült közjegyzői okirat alapján nem állapítható meg, hogy az indítványozó lemondott volna a devizában meghatározott kölcsönösszeg mindenkori forintellenértékéről, és olyan tőke megfizetését vállalta volna, amelyet sohasem adott át a hitelező. Sérelmezte, hogy a bíróságok nem jelölték meg azt a jogszabályi rendelkezést, amely alapján kizárólag az indítványozó viselné a jelzálog levél fedezete biztosításából eredő árfolyamkockázatot. Állította, hogy a bíróságok nem vizsgálták, hogy tisztességtelen egyoldalú szerződésmódosításnak vagy szerződéses kötelezettség teljesítése elmulasztásának minősül-e a hitelező magatartása. Az indítványozó e körben jogszabálysértésként a jelzálog-hitelintézetéről és a jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény (a továbbiakban: Jtv.) 14. § (4) és (5) bekezdéseit jelölte meg.
- [10] További érvelése szerint a kölcsön jogviszony felmondása a felmondási ok hiányában nem joghatályos, melyet a bíróságoknak hivatalból kellett volna figyelembe venniük. Hangsúlyozta, hogy nem a felmondás érvénytelenségét állítja.
- [11] Álláspontja szerint, a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. törvény) 45. § (2) és (3) bekezdései alapján, nem a felmondás érvénytelenségét kellett volna vizsgálni, hanem azt, hogy az elszámolást követő felmondás joghatályos-e.
- [12] Az alperesi ellenkérelem a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.
- [13] 2.4. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolása szerint – egyetértve a másodfokú bírósággal –, a deviza alapú kölcsönszerződésnél az adós (jelen esetben az indítványozó) az adott időszakban irányadó forint kamatnál kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodik el, ennek fejében azonban ő viseli az árfolyamváltozás hatását és kockázatát. A perbeli esetben az indítványozó a kölcsönszerződésről készült közjegyzői okirat V. 4. pontjában kijelentette: tudomása van arról, hogy a szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul vette azt is, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli, továbbá kijelentette, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tette és fizetőképességének megfelelően mérlegelte. A Kúria indokolása szerint az indítványozó ezen szerződési nyilatkozatával szemben nem bizonyította, hogy az árfolyamkockázatot a jelzáloglevél kiállítójának kellene vállalnia, illetve az árfolyamváltozásból eredő többletösszeg megfizetésének forrását a hitelezőnek kellett volna biztosítania. Nem bizonyította arra vonatkozó állítását sem, hogy kizárólag azon megfontolás alapján vállalta az árfolyamváltozásból eredő többletösszeg megfizetését, hogy ennek forrását a hitelezőnek kellett rendelkezésre bocsátania. A kúriai indokolás szerint a hitelező nem vállalt a felperes által állított, az esetleges árfolyamváltozásból eredő kötelezettséget. A Kúria szerint az eljáró bíróságok ezeket a körülményeket észlelték és megfelelően értékelték.
- [14] Az indítványozó által hivatkozott Jtv. 14. § (4) és (5) bekezdései rendelkezései a jelen ügyre nem vonatkoznak, hiszen az indítványozó a hitelezővel kölcsönszerződést kötött, jelzáloglevél vásárlására vonatkozó jogviszony közöttük nem jött létre, ebből következően a jelzáloglevelek fedezetére vonatkozó jogszabályi rendelkezések a perbeli jogviszonyra nem értelmezhetők.
- [15] A kúriai indokolás szerint téves volt az indítványozó azon érve, hogy le kellett mondania a devizában megállapított kölcsön forint-ellenértékéről, ugyanis a deviza alapú kölcsönszerződések esetén a kölcsönösszeg meghatározásának egyik tipikus módja, hogy a kölcsönt a felek forintban határozzák meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra. Ennek értelmében az adósnak (indítványozó) a szerződés szerinti időpontban meghatározott deviza-árfolyam figyelembe vételével kell a kölcsönt és járulékait forintban visszafizetnie. A felek a pénztartozást úgy határozták meg, hogy esedé-

kességkor az indítványozónak annyi forintot kell lerónia, amennyi megegyezik a szerződésben meghatározott devizanemben, japán yenben kirótt pénztartozással.

- [16] A Kúria hangsúlyozta, hogy a hitelező az indítványozó által igényelt kölcsönösszeget folyósította, a kölcsön jogviszony felmondásának oka a szerződésszerű visszafizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása volt; az azonnali hatályú felmondással a tartozás fennálló összege egy összegben esedékessé vált. A Kúria a DH2. törvény rendelkezéseire utaló indítványozói érvekre figyelemmel arra hivatkozott, hogy ezen törvény rendelkezései arra az esetre vonatkoznak, amikor az elszámoláskor fennállt a fogyasztói kölcsön-jogviszony a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között, és nem szűnt meg az elszámolást megelőző felmondással. Egyébként egy utólagos jogszabályalkotást követő elszámolás során megállapított esetleges túlfizetés ténye nem jelenthetné azt, hogy az elszámolást megelőző, jogszabályoknak megfelelő felmondás visszamenőleg érvénytelenné váljon.
- [17] Az indítványozó nem a felmondás érvénytelenségét állította, hanem annak joghatályossága hiányát, és sérelmezte, hogy a bíróságoknak hivatalból kellett volna ezt észlelniük. A Kúria arra hivatkozott, hogy a 2/2010. (VI. 28.) PK. vélemény 4. a. pontja úgy rendelkezik, miszerint a bíróságnak csak a rendelkezésére álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. A kúriai indokolás szerint ilyen körülmény nem áll fenn. Egyetértett a Kúria a bíróságokkal abban is, hogy az indítványozónak az alperes irányában fennálló tartozásába beszámítható követelése nem állt fenn. A Kúria hangsúlyozta, hogy az eljáró bíróságoknak nem azt kellett vizsgálniuk, hogy a végrehajtás elrendelésére hogyan került sor, hanem arról kellett döntenie, hogy az indítványozó keresete megalapozott-e, indokolt-e a végrehajtás megszüntetése a Pp. 369. § a) és d) pontjai alapján.
- [18] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát és annak kiegészítését, amelyben Kúria Pfv.I.21.739/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, megjelölve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét. Kérte a panasszal támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- [19] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy bár az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmeként az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését jelölte meg, azonban az Alkotmánybíróság a panaszt tartalma szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában vizsgálja.
- [20] Az indítványozó álláspontja szerint a bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit, mert az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a kereseti kérelmében foglaltakat. Egyebekben a bíróságok jogszabály értelmezését vitatta, a kereseti kérelme érvelésével egyezően arra alapította panaszát, hogy az általa aláírt kölcsönszerződésbe foglaltaktól eltérő az árfolyamkockázatot nem neki, hanem a jogszabályok alapján az alperesnek kellene viselnie.
- [21] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét abban látta, hogy a kúriai ítélet „nem tartalmaz érdemi és indokolt rendelkezést” arról, hogy Jtv. 14. § (4) bekezdése alapján az árfolyam kockázatot az alperes viseli, bár érvelése szerint ez a kölcsönszerződésből „kiolvasható”. Állította, hogy a közjegyzői tájékoztatás alapján alappal volt annak tudatában, hogy őt árfolyamkockázat nem terheli, hiszen azt köteles a jelzálog-hitelintézet kiküszöbölni. Érvei alátámasztásaként hivatkozott a 2/2014. PJE 1.1. pontjára, amit úgy értelmezett, hogy a hitelezővel kötött kölcsönszerződése tisztességtelen és semmis. Álláspontja szerint az eljáró bíróságoknak ezt az elvi döntést alkalmazniuk kellett volna a perben a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 42. § (1) bekezdése alapján.
- [22] Az indítványozó a jogorvoslathoz való joga sérelmét abban látta, hogy számára a jogorvoslat lehetősége formális volt, „tényleges jogvédelmet nem kapott”. Ezen panasz eleme körében hivatkozott az Európai Alapjogi Charta által biztosított fogyasztóvédelmi alapjogai sérelmére, valamint az Európai Unió Bírósága C118/17. számú döntésére, amely kimondta, hogy a szerződések semmissége kiküszöbölése érdekében automatikusan nem alkalmazható az MNB devizaközép árfolyam, különösen a fogyasztó hátrányára nem. Állította, hogy jelenleg nincs olyan elszámolás az alperes és közte, ami a szerződést érvényessé teszi, tehát az semmis.
- [23] Az indítványozó végül utalt arra, hogy panaszának elsődleges célja az, hogy a strasbourgi bírósághoz fordulhasson „jogvédelemért, valamint az Európai Bizottság által a jogállamiság sérelme okán Magyarországgal szemben kezdeményezett perbe jelen iratanyagot is be tudja[m] csatolni”, „kénytelen” „az Alkotmánybíróság döntését igényelni”. Egyúttal jelezte, hogy azt a „nemzetközi jogorvoslati” kérelmében rögzíteni fogja „kitérve azon sajnálatos elutasítási arányt mutató statisztikára, melyet az MTA Law Working Papers 2017/23. számú

»Egy új alkotmányjogi panasz eljárás (Abtv. 27. §) jelentőségének mérhetősége a bírósági és az alkotmánybírói jogvédelem rendszerében« című tanulmányában rögzít”.

- [24] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [25] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozó az általa megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelmét – már a keresetlevelében kifejtettek szerint – ugyanazon okokból látta, érvelése az egyes alaptörvényi cikkek vonatkozásában összefonódik.
- [26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában mindezen alaptörvényi cikkek sérelmét a bíróságok jogértelmezésében, tényállásfeltárásában, következtetések levonásában és indokolásaik hiányosságában látta.
- [27] 4.2. Az indítványozó által hivatkozott ezen alaptörvényi rendelkezések alaptörvényben biztosított jogokra vonatkoznak, így az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az indítvány ezen elemei megfelelnek-e az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek.
- [28] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvényességének kételye.
- [29] 4.3. Az indítványozó az említett alaptörvényi rendelkezések sérelmét összességében abban látta, hogy a számára kedvezőtlen bírósági döntések a kölcsönszerződést és az alkalmazandó jogszabályokat azonosan, de az indítványozó felfogásától eltérően értelmezték.
- [30] Ahogy a támadott kúriai döntés is részletesen számot ad arról indokolásában, az eljáró bíróságok eleget tettek indokolási kötelezettségüknek, az indítványozó valamennyi kereseti kérelmét megvizsgálták, azokról kialakított jogi álláspontjukról a hivatkozott jogszabályhelyek pontos megjelölésével és az ügyben való értelmezésével számot adtak.
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapítja azt is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése részét képező bírói indokolási kötelezettség maradéktalanul teljesült, így a bírói döntések alaptörvényességének kételye nem merül fel.
- [32] 4.4. A felmerülő jogkérdésnek az indítványozó felfogásától eltérő bírói megítélésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat a korábbi döntéseiben kifejtettekre, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntés érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}.“ {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró-ság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [33] 4.5. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló per során az indítványozó élhetett – és élt is – a jogorvoslathoz való jogával, ettől a bírói ítélet által nem volt elzárva, így a bírói döntések alaptörvényességének kételye az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés sérelme okán sem merül fel.
- [34] 4.6. Mindezekből következően az indítvány alapján nem merül fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [35] Az Alkotmánybíróság a végrehajtás felfüggesztésére nem talált okot, így azt mellőzte.
- [36] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § a) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1241/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.22.478/2016/5. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság, jogi képviselője (dr. Kodela Viktor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.VI.22.478/2016/5. számú részítélete, valamint azzal összefüggésben a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.40.021/2016/6. számú, továbbá a Zalaegerszegi Törvényszék 4.G.40.027/2015/50. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítványozó pénztartozás és kártérítés megfizetése iránti perben született, a II. rendű alperes elleni keresetet elutasító részítélettel szembeni felülvizsgálati eljárás során – a felülvizsgálati kérelmében kifejtett egyéb, a felülvizsgálni kért döntések jogszerűségével kapcsolatos érvelésétől függetlenül – felperesként azt kifogásolta, hogy a lengyelországi székhelyű II. rendű alperes gazdasági társaság (továbbiakban: alperes gazdasági társaság) által az eljárás vitelére adott ügyvédi meghatalmazás jogszabálysértő.
- [4] Ezzel összefüggésben a Kúria a támadott döntése indokolásában – mint arra az indítványozó is hivatkozik – kifejtette, hogy „[a]z eljárás során a felperes nem kifogásolta a II. rendű alperes jogi képviselőjének képviseleti jogát, azt az eljárási bíróságok hivatalból is vizsgálták és annak vonatkozásában aggályuk nem merült fel. Nem merült fel kétség ezzel kapcsolatban annak során sem, amikor a II. alperes alkalmazásában álló [magányszemély neve] igazgató tanúként került meghallgatásra, a bíróságnak pedig cégkivonatot vagy annak megfelelő okiratot nem kötelessége minden peres fél cég esetében beszereznie. Nem kérdőjelezte meg a képviseleti jogosultságot ennek megfelelően a felperes által csatolt másik – egyébként szabályszerű – meghatalmazás sem, a II. rendű alperes jogi képviselője pedig a felülvizsgálati eljárás során ismételt csatolta a szabályszerű meghatalmazását. Nem volt tehát megállapítható, hogy a II. rendű alperes jogi képviselője jogosulatlanul járt volna el az ügyben és így nem történt olyan eljárási szabálysértés, amely a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését eredményezhette volna.” Az indítványozó egyéb, az ügy érdemével kapcsolatos érvei tekintetében a Kúria megállapította, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében egyrészt alaptalanul támadta a bizonyítékoknak az eljáró bíróságok általi értékelését, másrészt pedig megalapozatlanul állította, hogy a jogerős részítélet a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény rendelkezéseivel ellentétes lett volna; a Kúria ez utóbbi megállapításait álláspontja szerint alátámasztó releváns jogi érveket a döntése indokolásában szintén rögzítette. Mindezekre tekintettel a jogerős részítéletet a Kúria hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alperes gazdasági társaság perbeli jogi képviselőjének (vagyis az alperesi jogi képviselőnek adott meghatalmazásnak) a jogszerűtlenségével kapcsolatos kifogása mikénti elbírálását sérelmezte. Nézete szerint az, hogy az alperes gazdasági társaság két nap különbséggel a képviselőjében eljáró két-két (részben) különböző személy által adott Lengyelországban, illetve Magyarországon ügyvédi meghatalmazást ugyanannak a (magyarországi székhelyű) jogi képviselőnek ugyanazon ügy vitelére, nyilvánvalóvá teszi, hogy az egyik meghatalmazás valótlan tartalmú. Sérelmezte, hogy a meghatalmazások az eljárás során szerinte nem kerültek kellő számban becsatolásra, vele azokat nem közölték, azok tartalmáról csak a felülvizsgálati eljárásban szerzett tudomást. Sérelmezte továbbá, hogy a bíróságok az alperes gazdasági társaság hiteles cégadatait tartalmazó cégkivonatát nem ellenőrizték, így véleménye szerint a képviseleti jogosultság,

valamint a cégadatok hitelessége sem bizonyított. Mindezekre tekintettel álláspontja szerint az sem bizonyított, hogy az alperesnek – a kötelező jogi képviselőtől – volt-e a perben joghatályos nyilatkozata.

- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a mind tartalmi, mind formai szempontból aggálytalan ügyvédi meghatalmazás – tekintettel a peres fél helyett és nevében történő eljárás lehetőségére – a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog egyik esszenciális kelléke. A nemzetközi joggyakorlatra utalással kifejtette, hogy ezen – Alaptörvényben is rögzített – jog megkívánja a bíróságtól, hogy hivatalból adja át a peres félnek a rendelkezésre álló iratokat. Erre tekintettel lényegtelennek tekinti azt az egyébként kifogásolhatónak tartott megállapítást, hogy a megelőző eljárásokban nem tett panaszt az egyébként releváns iratokkal kapcsolatosan; mivel szerinte annak pusztán lehetősége, hogy a peres fél bármikor jogosult betekinteni az ügy irataiba, és azokról másolatot kaphat, „önmagában nem elégséges garancia”. A hazai és „nemzetközi alkotmánybírósági gyakorlatra”, illetve egyes jogirodalmi megállapításokra hivatkozó indítványozó szerint azáltal, hogy a Kúria (legalábbis érdemben) sem hivatalból, sem az indítványozó kérelmére nem vizsgálta az ügyvédi meghatalmazás szabályszerűségét; a hivatalból vizsgálatra vonatkozó törvényi kötelezettségét pedig – álláspontja szerint – elégtelen indokolással kerülte meg, sérült a tisztességes bírósági eljárás-hoz való alapjoga.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [8] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés) a)–f) pont] eleget tesz.
- [9] Az indítványozó jogi képviselője útján az alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek megfelel, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §); valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést is tartalmaz; valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a Kúria támadott döntése (és azzal összefüggésben a felülvizsgálni kért bírói döntések) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [11] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [12] Az Abtv. 27. § (1)–(2) bekezdéseiben foglalt egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [13] Az indítványozónak nem áll rendelkezésére további jogorvoslati lehetőség, ezért a panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában és az Ügyrend 32. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.
- [14] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [15] Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvelés szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmében az okozta, hogy a Kúria az indítványozóval ellenérdekelt peres fél jogi képviselőjére adott ügyvédi meghatalmazás megfelelősége tárgyában az indítványozóval ellentétes álláspontra jutott; az ezen kérdésben való megalapozott döntés érdekében szükséges vizsgálatot az indítványozó szerint „negligálta”, illetve „sommás megállapításokon” alapuló indokolás mellett valójában megkerülte.
- [16] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által is hivatkozott 7/2013. (III. 1.) AB határozatban bontotta ki az indokolt bírói döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jogból. Ennek alapján „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]]. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben emlékeztet azonban arra is, hogy „[a]z alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfo-

- lasi kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásait is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette például: 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}
- [17] A Kúria az indítványozó által előadott, az ellenérdekű peres fél jogi képviselőjének a bírósági eljárásokban való képviseletre adott ügyvédi meghatalmazás szabályszerűségével kapcsolatos indítványozói kifogás(ok) kérdésében állást foglalt, a támadott részítélet indokolásában az ezekkel kapcsolatos jogi álláspontja indokairól számot adott {lásd: jelen végzés indokolásának 2. pontja, Indokolás [3] és köv.}. Mindezek mellett a rendelkezésre álló iratok alapján az is megállapítható volt, hogy az eljárás során az indítványozó valójában a korábbi bírói döntések érdemi megállapításaival nem értett egyet, a felvett bizonyítások körét és az azok eredményének értékelése alapján tett megállapításokat kifogásolva tartotta jogszabálysértőnek a törvényszék és az ítéletábra döntését; a Kúria a támadott – indokolást e tekintetben kialakított jogi álláspontjára vonatkozóan is tartalmazó – döntésében ezen indítványozói érveket sem találta megalapozottnak. Az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadott érvekkel kapcsolatban az eset összes körülményeire tekintettel azt állapította meg, hogy azok valójában az ügyében meghozott, az indítványozó számára sérelmes kúriai döntés megállapításainak tartalmi, lényegében szakjogi és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak.
- [18] Az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán is emlékeztet a töretlen gyakorlatára, miszerint alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja; ennek megfelelően a jelen ügyben is tartózkodott attól, hogy a tényállás megállapítására, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésére, valamint a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok ilyen irányú tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság ismételen rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. „[A]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]} A támadott bírósági döntések mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezheték érdemi vizsgálat tárgyát.
- [19] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybíróság ügyszám: IV/698/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3097/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.28.137/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó magánszemély az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.28.137/2018/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügy előzménye egy – az indítványozó haszonélvezeti jogával terhelt ingatlan, valamint az ezzel szomszédos, két külön helyrajzi számon nyilvántartott két ingatlan – címkézésére, címadására vonatkozó hatósági és bírósági eljárás. A városi önkormányzat közgyűlése határozatában az ingatlan-nyilvántartásban útként nyilvántartott ingatlanok nevét megalkotta, névvel látta el, illetve az indítványozó haszonélvezeti jogával terhelt ingatlanhoz ebben, az újként elnevezett utcában házzámot is rendelt. Az indítványozó fellebbezése folytán az ügyben eljáró másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, amely döntéssel szemben az indítványozó keresettel fordult a bírósághoz. A bíróság a keresetet elutasította azzal, hogy az indítványozónak az adott eljárásban nincs keresetőségi joga, mivel a bíróság erre irányuló kifejezett felhívására sem jelölt meg semmilyen – anyagi jogát érintő – jogszabályt, amely összefüggésbe hozható lett volna az általa támadott határozatban foglaltakkal.
- [3] Ezt követően az elsőfokú hatóság helyszíni szemle megtartásával címkeelési eljárást folytatott le, amelynek eredményeként az érintett ingatlan címeleleit bejegyezte a címregiszterbe. Az indítványozó ezzel a határozattal szemben is fellebbezéssel élt, a másodfokú hatóság azonban az első fokon hozott határozatot helybenhagyta. Az indítványozó a másodfokú hatóság határozatával szemben keresettel élt, hivatkozva arra, hogy az elsőfokú hatóság nem tartotta be a rá irányadó ügyintézési határidőt, az építésügyi hatóság nem megfelelően adta ki az épület használatbavételi engedélyét tíz évvel korábban, továbbá kifogásolta, hogy az utca elnevezésére vonatkozó önkormányzati határozat megtévesztés miatt jogszabálysértő, mivel nem utcát, hanem parkolót és előkertet neveztek el utcaként. A bíróság a keresetet mint megalapozatlant elutasította. Rámutatva a perindítási jog illetve a keresetőségi jog közti különbségekre megállapította, hogy jelen ügyben nem talált semmilyen, az indítványozó anyagi jogát érintő jogszabályhelyet, amely összefüggésbe lenne hozható az általa támadott határozatban foglaltakkal, ezért az indítványozónak az ügyben nincs keresetőségi joga, így a keresetet az irányadó jogszabályhelyre hivatkozással tárgyaláson kívül elbírálva elutasította.
- [4] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybírósághoz. Kérelmének indokolása szerint az általa sérelmesnek tartott ítélet – bár hivatkozik jogszabályokra – nem a valós tényálláson és nem a jogszabályokon alapul. Az ítélet indokolása sérti a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményét, mivel az indítványozó mint az ingatlan haszonélvezője nem kapott választ arra, hogy miért nincs az ügyben keresetőségi joga, ami miatt keresetét a bíróság elutasította. Ügyében a bírói út igénybevételének csak a formális lehetősége valósult meg, mert a bíróság a perbe vitt jogait érdemben nem vizsgálta és nem is bírálta el, ennek következtében a közigazgatási határozat törvényességének bírói ellenőrzése nem történt meg. Sérelmezi az indítványozó azt is, hogy a jogorvoslathoz való joga is csak formálisan érvényesült esetében, mert a bíróság az eljárást érdemben le sem folytatta, nem vizsgálta felül a közigazgatási határozatot, mindez pedig – állítása szerint – a jogorvoslathoz való jogának sérelmét eredményezte. Az Alkotmánybíróság főtítkárának

hiánypótlásra felhívását követően az indítványozó beadványát kiegészítette, melyben előadta fentiekén túl azt is, hogy a jogszabályok önkényes, az Alaptörvénnyel ellentétes alkalmazása és értelmezése folytán „nem megfelelően került vizsgálat alá a közigazgatási határozat, illetve az ügyféli fogalom, a keresetőség vizsgálata”. Meglátása szerint ezekben a kérdésekben a bíróság nem a hatályos és az ügyében irányadó jogszabályt alkalmazta, illetve a hatályos szabály alkalmazásának mellőzését, továbbá a keresetőségi joggal kapcsolatos döntését nem indokolta meg. Véleménye szerint az ügyében irányadó jogszabályok alkalmazása esetén nem juthatott volna a bíró arra a következtetésre, hogy az indítványozó nem rendelkezik keresetőségi joggal.

- [5] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidőn belül nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A rendes jogorvoslattal már nem támadható közigazgatási és munkaügyi bírósági ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező az alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége pedig fennáll, mert a támadott ítélettel befejezett eljárásban felperes volt.
- [7] Az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, mivel tartalmazza a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróság eljárása és döntése alapvető jogok indítványozó által állított sérelmét okozta), c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság indítványozó ügyében hozott ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általa megjelölt, a d) pontban felsorolt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.
- [8] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a támadott bírói döntéssel kapcsolatosan elsősorban az eljáró bíróság által az ügyére nézve alkalmazott jogszabály helyességével, a bíróság jogszabály-értelmezése helytállóságával, illetve az ítélet indokolásának a hiányával összefüggésben hivatkozott.
- [10] Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság emlékeztet egyrészt arra, hogy – amint erre az indítványozó is utal kérelmében – az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmára vonatkozóan [lásd például: 3046/2019. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]]. Jelen alkotmányjogi panaszban foglaltak ehhez képest nem vetnek fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadhatóságát és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [lásd például: 3325/2012. XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíró szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]

- [12] Az Alaptörvény „XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen. Mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja meg {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [13] Jelen ügyben ilyen, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. A bíróság az indítványozó által támadott döntését kétséget kizáróan megindokolta; így megjelölte, hogy az ítéletet mely törvényi rendelkezésekre alapította, továbbá – bár rövid, de követhető – indokolással támasztotta alá, hogy jelen ügyben miért nem látja megállapíthatónak az indítványozó kereshetőségi jogát. Ennek keretében – támaszkodva az ítéletben felhívott jogegységi döntésre – részletesen megvilágította az ügyféli minőség és a perindításra jogosultak körének jogszabály általi elválasztását, megkülönböztetését és az érintettség szükséges, adott foka vizsgálatának szempontjait is. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírói döntés érvelését tévesnek, hibásnak és rá nézve hátrányosnak tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megállapíthatóságára.
- [14] Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmével összefüggésben előadottak kapcsán megjegyzi továbbá, hogy a kereshetőségi jog hiányának megállapítása – mint ahogyan az jelen ügyben is történt – értelemszerűen, a jogintézmény lényegéből és rendeltetéséből adódóan zárja ki a keresetben foglaltak további érdemi vizsgálhatóságát.
- [15] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [16] 5. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételek egyikének sem, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1) és (3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/609/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3098/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.990/2018/8. számú ítélete, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 68. § (2), (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró S. Nagy Attila indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.990/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.618/2017/22. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, míg az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 68. § (2), (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2017. május 17. napján a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatalánál kérelmet terjesztett elő egy, a korábban a tulajdonában állt ingatlanon található védett növények adásvétele tárgyában, ugyanis azokat a Kiskunsági Nemzeti Parknak kívánta átadni. Kérelmében előadta, hogy az ingatlan tulajdonjogát egy 1997. március 6. napján szerzett adásvételi szerződéssel szerezte meg, az ingatlant pedig 2016. január 5. napján kelt adásvételi szerződéssel értékesítette. Álláspontja szerint 1997-ben az ingatlanon még az előző tulajdonos által telepített védett növények tulajdonjogát is megszerezte, azokat pedig 2016-ban az új tulajdonosnak nem adta át, ezért azok továbbra is az ő tulajdonát képezik. Az elsőfokú hatóság határozatával az indítványozó természetvédelmi engedély iránti kérelmét elutasította, ugyanis megállapította, hogy az indítványozó nem rendelkezik a Tvt. 42. § (3) bekezdése szerinti tartási engedéllyel, a növények pedig a Tvt. 68. § (2) bekezdése értelmében állami tulajdonban állnak, az indítványozó által kért, a Tvt. 42. § (3) bekezdés *b*) pontja szerinti engedély pedig csak a tulajdonosnak adható ki.
- [3] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Kormányhivatal 2017. október 2. napján kelt PE-KTF/6424-3/2017. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, tekintettel arra, hogy az indítványozó a védett növények tekintetében tulajdonjoggal nem rendelkezik, így a kért engedély nem adható ki a számára. A Pest Megyei Kormányhivatal határozatában kiemelte, hogy az indítványozó tulajdonszerzésekor a Tvt. már hatályban volt, így az indítványozó a védett növények tulajdonjogát csak a Tvt. 68. § (8) bekezdés *b*) pontja alapján szerezhette volna meg. A Pest Megyei Kormányhivatal megjegyezte, hogy az ingatlanon található védett növények ugyan feltehetően már az indítványozó tulajdonszerzését megelőzően is az ingatlanon voltak, és vélelmezhető, hogy a növények az ingatlan korábbi tulajdonosának tulajdonában álltak, azonban az indítványozó a védett növények tulajdonának megszerzését nem tudta igazolni.
- [4] 1.3. A határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését és az alperes hatóság új eljárásra történő kötelezését. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.618/2017/22. számú ítéletével a keresetet elutasította, tekintettel arra, hogy az eljáró hatóságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy az indítványozó nem szerezte meg az ingatlanon levő védett növények tulajdonjogát, melynek hiányában az engedélyhez szükséges további feltételek vizsgálata már szükségtelen volt. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy

az alperes hatóság a szükséges mértékben eleget tett a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 50. § (1) és (3) bekezdése szerinti kötelezettségének.

- [5] 1.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Kfv.VI.37.990/2018/8. számú ítéletében a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta, ugyanis a Kúria megítélése szerint az első fokon eljáró bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból helytálló következtetést vont le. A Kúria álláspontja szerint sem a tényállás iratellenessége, sem a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése nem állapítható meg. A Kúria is megerősítette, hogy miután az indítványozó tulajdonszerzésekor a Tvt. már hatályban volt, ezért az ingatlanon található védett növények az ingatlan tulajdonjogának megszerzésével nem kerültek az indítványozó tulajdonába, ugyanis a tulajdonszerzés Tvt. szerinti feltételei nem teljesültek. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem tudta igazolni, hogy a védett növények a tulajdonában állnak, ezért a Kúria osztotta az ügyben eljáró hatóságok és elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint nem szükséges annak vizsgálata, hogy az indítványozó kérelme teljesítésének volna-e további akadálya vagy sem.
- [6] 1.5. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be alkotmányjogi panaszt, az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Álláspontja szerint a támadott bírói döntés, illetőleg a Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdései ellentétesek az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésével, az R) cikk (2) és (3) bekezdéseivel, a T) cikk (3) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (2) bekezdésével, a XX. cikkel, a XXI. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkel, az alábbiak szerint.
- [7] Az indítvány a bírói döntések alaptörvény-ellenességét az alábbiakra tekintettel állítja.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint a bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével, mert az ingatlan tulajdonának 1997-ben történő megszerzésekor a Tvt. 68. § (3) bekezdése és a 42. § (3) bekezdés *b)* pontja még nem volt hatályos az illatos hunyorra, hóvirágra, mátrai madárhúrra és tiszafára, ezért csak a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet (a továbbiakban: KöM rendelet) hatályba lépését követően védetté váló egyedek miatt van lehetőség a tulajdonszerzés igazolására, ami miatt az egyik jogalany maradéktalanul érvényesítheti az alapjogait, míg a másiktól ezt elvonják.
- [9] A bírói döntések a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot az indítványozó szerint azért sértik, mert a bíróságok az indítványozó kérelmére sem alkalmazták a Tvt. 68. § (4) bekezdését. Megítélése szerint a bírói döntések éppen ezért ellentétesek a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 2. § (2) bekezdésével és 7. §-ával, valamint a Tvt. preambulumaival is, melyre tekintettel azok nem felelnek meg az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó követelményeknek sem.
- [10] Azáltal pedig, hogy a bíróságok mellőzték a Tvt. 68. § (4) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 112. § (1) bekezdése alkalmazását, és tévesen hivatkoztak a Tvt. 68. § (8) bekezdés *b)* pontjára, a támadott ítéletek az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével és P) cikk (1) bekezdésével is ellentétessé váltak.
- [11] Az indítványozó a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok nem vették figyelembe az általa becsatolt három tanú, és a korábbi eladó törvényes örökösének a nyilatkozatait, mellyel az indítványozó állítása szerint igazolta a növények magántulajdonban állását. Megítélése szerint a tulajdonhoz való jog állított sérelme körében releváns, hogy a bíróságok tévesen hivatkoztak a Tvt. 68. § (2) bekezdésére, ugyanis az általa állított tanúk, a perben becsatolt ügyészszégi határozat, a véleménye szerint bekövetkezett elbirtoklás ténye és a Tvt. nem alkalmazott 68. § (4) bekezdése egyértelműen igazolja az indítványozó magántulajdonát. Ugyancsak a tulajdonhoz való jog sérelmét látja megvalósulni az indítványozó azért, mert az ingatlanon található legidősebb tiszafa egy 2010-ben készült szakértői vélemény szerint legalább 40 éves, ekként annak már a Tvt. hatálybalépésekor is a kertben kellett állnia. Az alkotmányjogi panasz azt is kifogásolja, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park képviselőjétől ugyan átadás-átvételi jegyzőkönyvvel átvett egy példány kockás liliumot, ám a Nemzeti Park Igazgatóság irattárában ez a jegyzőkönyv utóbb nem volt fellelhető. A Nemzeti Park mulasztását az eljáró hatóságok, illetőleg bíróságok tévesen írták az indítványozó terhére, ugyanis valójában szabadon dönthetett volna a kockás lilium eladásáról.
- [12] A támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XX. cikkét és XXI. cikk (1) bekezdését, illetőleg P) cikk (1) bekezdését is az indítvány szerint, ugyanis azzal, hogy a bírói döntések kizárták a magántulajdonhoz való jogát, sérült az indítványozó környezetvédelemhez való joga is. Azáltal, hogy a bírói döntések elvonták a tulajdonát, az indítványozó képtelenné vált a természeti értékek és fajok biológiai sokfélesége érdekében fellépni a jövő

generációk javára, mely fellépésre az Alaptörvény alapján nem csupán jogosult, hanem egyenesen köteles is volt.

- [13] Az indítványozó a Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességét az alábbi érvek alapján állítja.
- [14] A Tvt. 68. § (2) bekezdése nem teljesíti a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (1) bekezdéséből fakadó követelményt, mivel nem rendelkezik a Tvt. és a KöM rendelet összhangjáról, amellyel a XV. cikk (2) bekezdése szerinti diszkriminációt és ellentmondást okozott. Hasonló aggályt fogalmaz meg az indítvány a Tvt. 68. § (3) bekezdésével összefüggésben is a tiszafára tekintettel, ugyanis az érvelése szerint előbb magántulajdonból állami tulajdonba került, majd a KöM rendelet kivette a köztulajdonból, még hozzá hatósági határozat nélkül, míg a kockás lilium tulajdonjogi helyzete éppen fordított módon alakult. A Tvt. 68. § (4) bekezdéséből hiányzik az indítvány szerint az egyértelmű szakmai tartalom, mivel nem rögzíti azon cselekményt, hogy melyek a jogszerű létesítés követelményei.
- [15] A Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdése az indítványozó szerint *expressis verbis* elvonták az indítványozó tulajdonhoz, megfelelő környezethez és tisztességes bírói eljáráshoz való jogát, továbbá ellentétesek a P) cikk (1) bekezdése szerinti értékmegőrző kötelezettséggel és az R) cikk (2) bekezdéséből fakadó Jat. 2. § (4) bekezdés a) és d) pontjaival. A rendelkezések ezen túlmenően kizárják az új tulajdonos által okozott kár megtérítési lehetőségét és akadályozzák a védett fajok megóvását is.
- [16] Az indítvány az R) cikk (3) bekezdésével kapcsolatosan indokolást nem tartalmaz.
- [17] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [18] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2019. július 18. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. szeptember 17. napján, határidőben nyújtotta be. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [19] 2.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont, 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) és (3) bekezdése, T) cikk (3) bekezdése és 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért azok állított sérelme nem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét sem {a P) cikk (1) bekezdésére: 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [17], az R) cikk (2) és (3) bekezdésére és a 28. cikke például: 3330/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [7], a T) cikk (3) bekezdésére: 3143/2019. (VI. 13.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja és 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [20] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti elemében, sem pedig az Abtv. 27. §-a szerinti elemében nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés, illetőleg jogszabályi rendelkezés miért sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, XX. cikkét, illetőleg XXI. cikk (1) bekezdését, ennek megfelelően az indítvány ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményt.

- [22] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította továbbá, hogy az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszelemében a XIII. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást, ekként az indítvány ezen részében sem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti feltételnek.
- [23] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Alkotmánybíróságnak ezért következő lépésként azt kellett megvizsgálnia, hogy az Abtv. 27. §-ával összefüggésben az indítvány XIII. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemei teljesítik-e az Abtv. 29. §-a szerinti követelményt.
- [24] Az indítványozó érvelése szerint a bírói döntések azért okozták a XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét, mert a hatóságok, illetőleg bíróságok nem vették figyelembe az általa becsatolt három tanú, és a korábbi eladó törvényes örököse nyilatkozatait, mellyel az indítványozó állítása szerint igazolta a növények magántulajdonban állását. A XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét okozta továbbá, hogy a bíróságok tévesen hivatkoztak a Tvt. 68. § (2) bekezdésére, míg a Tvt. (álláspontja szerint nem alkalmazott) 68. § (4) bekezdéséből egyértelműen az indítványozó tulajdonhoz való jogának fennállása következik. Az indítványozó tulajdonhoz való jogát sérti továbbá, hogy a bíróságok nem vették figyelembe az ingatlanon található legidősebb tiszafa életkorát, melyből nyilvánvaló, hogy annak már a Tvt. hatálybalépésekor is az ingatlanon kellett lennie. Ugyancsak a XIII. cikk (1) bekezdése körében tartja az indítványozó relevánsnak, hogy a bíróságok az ő terhére értékelték, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság irattárában nem található meg egy kockás liliumra vonatkozó átadás-átvételi jegyzőkönyv.
- [25] A bírói döntések a fentiekén túlmenően a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárásához való jogot is sértik, mert a bíróságok az indítványozó kérelmére sem alkalmazták a Tvt. 68. § (4) bekezdését. A bíróságok ezen döntése ráadásul további, az indítványban megjelölt jogszabályi rendelkezésekkel is ellentétes eredményre vezetett.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {Elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az indítvány azon elemeit, amelyek a bírói döntések egyes, az indítványban megjelölt jogszabályi rendelkezésekbe ütközését állítják, nem vizsgálhatja. Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Annak vizsgálata, hogy az indítványozó által becsatolt bizonyítékok az ingatlanon található növények tulajdonjoga megállapíthatósága szempontjából mennyiben vehetőek figyelembe, az indítványozó tulajdonjoga az egyes növények vonatkozásában megállapítható-e, valamint a Tvt. 68. § (2), (3) és (4) bekezdéseinek az egyedi ügyben történő értelmezése egyaránt olyan tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és jogszabály-értelmezési kérdésnek tekinthető, melynek megítélése az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik.
- [27] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozó jelen esetben valójában a számára kedvezőtlen ítélet felülmérlegelését próbálta elérni az alkotmányjogi panasz segítségével. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal azon következetes gyakorlatára, hogy „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [28] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek, mivel az sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességi kételyt nem vetett fel.

[29] 3. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1646/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.435/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Mátyás László Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Mátyás László ügyvéd) eljáró vadászterület földtulajdonosi közösség indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.435/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó földtulajdonosi közösség néhány tagja földtulajdonosi gyűlés összehívását kezdeményezte hirdetmény útján, 2016. augusztus 12. napján délelőtt 9 órára. A hirdetményben megjelölt napirendi pontok a következők voltak: 1. döntés a képviselet formájáról, a képviselő személyéről; 2. döntés a vadászati jog gyakorlásának, hasznosításának módjáról, feltételeiről; 3. a földtulajdonosi közösség működési szabályzatának előterjesztése és elfogadása. A hirdetmény szerint az érintett vadászterület földtulajdonosai a gyűlésen megjelent és képviselt tulajdoni hányad arányában számított szótöbbséggel határoznak.
- [3] A földtulajdonosi gyűlésen a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja ugyanaz a személy volt, akinek a meghatalmazását futár hozta Budapestről. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által kiállított meghatalmazáson a vadászterület kódszáma nem megfelelően került feltüntetésre, és a meghatalmazás az előhaszonbérleti jog kizárása vonatkozásban történő szavazásra nem terjedt ki. A földtulajdonosi gyűlés 2. napirendi pontjának keretében elfogadott 2/2016. (VIII. 12.) számú határozat kimondta, hogy a tulajdonosi közösség társult vadászati jogát haszonbérbe adás útján hasznosítja. A földtulajdonosi gyűlés az egyik vadásztársaságot megillető előhaszonbérleti jog gyakorlásának lehetőségét kizárta. A határozat ellen szavazott az alapügy I. és III. rendű felperese, és tartózkodott a II. rendű felperes. A 3/2016. (VIII. 12.) számú határozat szerint a gyűlés vadászati haszonbérleti szerződést kötött a kijelölt haszonbérllővel. A határozathozatal során az alapügy II. rendű felperese tartózkodott, ellenszavazat nem volt. A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja mind az előhaszonbérleti jog kizárásáról, mind pedig a haszonbérleti szerződés megkötéséről szavazott.
- [4] A 2/2016. és 3/2016. számú határozatokkal szemben az I., II. és III. rendű felperesek keresetet nyújtottak be, és kérték a határozatok bíróság általi megsemmisítését, tekintettel arra, hogy a határozatok az okszerű gazdálkodást sértik és a határozatokkal egyet nem értő, kisebbségben maradt földtulajdonosok jogos érdekeinek lényeges sérelmével járnak. A felperesek arra is hivatkoztak, hogy a földtulajdonosi gyűlés összehívása nem volt szabályszerű, mert megtévesztően fogalmazták meg a gyűlést összehívó hirdetményt.
- [5] Az első fokon eljáró Békési Járásbíróság 4.P.20.321/2016/52. számú ítéletével megállapította, hogy a 2/2016. számú határozat érvénytelen, a 3/2016. számú határozat pedig a III. rendű felperes vonatkozásában érvénytelen. A bíróság megállapította, hogy a 3/2016. számú határozat meghozatala során a III. rendű felperes tartózkodott, az I. és II. rendű felperesek pedig ellenszavazatot nem adtak le, erre tekintettel ők a határozat megtámadására nem voltak jogosultak. A bíróság rögzítette, hogy a felpereseket terhelte a bizonyítási kötelezettség a vonatkozásban, hogy a határozatok a jogos érdekeik lényeges sérelmével járnak, azonban hitelt érdemlő bizonyítást nem ajánlottak fel. A bíróság azonban azt is megállapította, hogy a hirdetményben a képviseletre vonatkozó tájékoztatás hibás volt, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja pedig az előhaszonbérleti jog kizárása kérdésében erre kiterjedő meghatalmazás hiányában nem szavazhatott volna.

- [6] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.235/2018/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a III. rendű felperes keresetének helyt adó rendelkezést hatályon kívül helyezte és a pert e körben megszüntette. A bíróság megállapította, hogy a III. rendű felperes a vadászterületen földtulajdonnal nem rendelkezett, a földtulajdonosi gyűlésen csak meghatalmazottként vett részt. A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) vonatkozó rendelkezései értelmében a földtulajdonosi gyűlés határozatát a földtulajdonos támadhatja meg, ezért a bíróság rögzítette, hogy a III. rendű felperes vonatkozásában a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani, melynek elmaradása a per későbbi szakaszában annak hivatalból történő megszüntetését eredményezi. A másodfokú bíróság azt is rögzítette, hogy az I. rendű felperes a 3/2016. számú határozat, míg a II. rendű felperes a 2/2016. és 3/2016. számú határozatok megtámadására nem volt jogosult, mert nem szavaztak ellene. A Gyulai Törvényszék a II. rendű felperes 2/2016. számú határozattal kapcsolatosan előterjesztett kereseti kérelme alapján megállapította, hogy korlátozás nélküli, teljes körű írásbeli meghatalmazás hiányában a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja érvényesen nem szavazhatott volna a 2/2016. számú határozat meghozatala során, mely szavazat hiányában a jogszabályban megkívánt szavazatarány sem állapítható meg. Mindez azt jelenti a Gyulai Törvényszék döntése szerint, hogy a 2/2016. számú határozat meghozatalára jogszabálysértő eljárásban került sor, ezért az előhaszonbérleti jog kizárására vonatkozó földtulajdonosi határozat érvénytelen.
- [7] 1.3. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, mely annak a részbeni hatályon kívül helyezésére és az I. rendű felperes keresetét elutasító határozat meghozatalára irányult. A felülvizsgálati kérelem szerint értelemszerű, hogy ha a földtulajdonosi közösség tárgyal a hasznosítás módjáról és új haszonbérletet jelöl ki, akkor jogosult az előhaszonbérleti jog kizárása tárgyában is dönteni, ellenkező esetben ugyanis nincs értelme új haszonbérlet kijelölésének. Az indítványozó szerint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazása arra vonatkozóan nem tartalmazott rendelkezést, hogy milyen tartalommal előterjesztett határozati javaslat elfogadásával támogassa a vadászterület haszonbérlet útján történő újrahasonbérletét, a meghatalmazás pedig semmilyen korlátozásra vonatkozó kikötést nem tartalmazott az előhaszonbérleti jog gyakorlásával kapcsolatosan, éppen ezért a meghatalmazott a meghatalmazás kereteit nem lépte túl.
- [8] A Kúria Pfv.I.21.435/2018/8. számú ítéletével a Gyulai Törvényszék jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között azt kellett értékelni, hogy a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által adott meghatalmazás kiterjedt-e az előhaszonbérleti joggal kapcsolatos döntésre is. A Kúria megítélése szerint a Vtv. 108. § (1) bekezdése alapján a korábbi haszonbérlet előhaszonbérleti jogának kizárása csupán lehetőség, és nem szükségszerű, hogy egy új haszonbérlet kiválasztása esetén a tulajdonosi közösség ebben a kérdésben is határozzon. Éppen ezért a Kúria szerint nem vont le okszerűtlen következtetést a másodfokú bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy a földtulajdonosi gyűlésen rendelkezésre álló írásbeli meghatalmazás az előhaszonbérleti jog kizárására vonatkozó szavazásra nem tartalmazott meghatalmazást, írásbeli meghatalmazás hiányában pedig a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet meghatalmazottja ebben a kérdésben érvényesen nem szavazhatott. A Kúria azt is rögzítette, hogy a vonatkozó jogszabályok értelmében a meghatalmazásokat a földtulajdonosi gyűlésen kell vizsgálni és annak megtörténtét jegyzőkönyvbe kell foglalni, ezért egy esetlegesen hiányzó meghatalmazás utólagos pótlására joghatályosan nincs lehetőség. Ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, az indítványozó a fellebbezésében erre külön nem tért ki, ezért pedig a másodfokú bíróság sem foglalkozott a kérdéssel. A Kúria felülvizsgálatának tárgyát ugyanakkor a másodfokú bíróság ítélete képezi, ekként a Kúriának nem kell ebben a kérdésben állást foglalnia.
- [9] 1.4. A Kúria ítéletével szemben az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, az ugyanis álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, az alábbiak szerint.
- [10] Az indítványozó szerint a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által adott meghatalmazás a Kúria ítéletével ellentétben egyáltalán nem tartalmazott az előhaszonbérleti jog kizárásával kapcsolatos korlátozást, erre a szavazásra ugyanis nem további napirendi pontként, hanem a 2. számú napirendi pont keretein belül került sor. A meghatalmazás ugyanakkor csak azt rögzítette, hogy a meghatalmazott egyéb, megtárgyalásra kerülő napirendi pont alapján határozati javaslat elfogadását szavazatával nem tárgyalhatja. Mindez azt jelenti az indítványozó szerint, hogy a Kúria döntése ebben az elemében iratellenes. Az indítvány szerint ugyancsak iratellenes a Kúria azon megállapítása, hogy az indítványozó az elsőfokú bírói döntéssel szembeni fellebbezésében nem tért ki arra, hogy a meghatalmazott eljárását a meghatalmazó utólag jóváhagyta. Ilyen megállapítást ugyanis

az elsőfokú döntéssel szemben benyújtott fellebbezés egyértelműen tartalmaz, és a másodfokon eljáró bíróság volt az, amely még csak meg sem említette ezt a kérdést az ítéletében.

- [11] Az indítvány szerint ugyancsak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vezet, hogy a bíróságok tévesen értelmezték a Vtv. végrehajtásáról rendelkező 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 15. számú melléklete szerinti adattartalomra és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti képviseleti jogra vonatkozó szabályokat. Érvélese szerint a Ptk. azt írja az álképviselet vonatkozásában, hogy aki képviseleti jogkörét túllépve más nevében jognyilatkozatot tesz, nyilatkozata a képviselt jóváhagyásával vált ki joghatást. Jelen esetben egyértelműen megállapítható, hogy a nyilatkozatot a képviselt jóváhagyta, a Ptk. pedig nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a jóváhagyó nyilatkozatra milyen alakszerűség vonatkozik.
- [12] Azáltal pedig, hogy a Kúria az eljárásában nem vizsgálta meg kellő alapossággal az indítványozó az ügy lényegi részére vonatkozó, a fentiekben részletezett hivatkozásait, a Kúria ítéletének indokolása iratellenessé, megalapozatlanná és ellentmondásossá vált, amely a XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolási kötelezettség sérelmére is vezetett.
- [13] Az indítványozó a fentiekben túlmenően a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmeként értékeli, hogy a Kúria nem a jogszabályban foglaltaknak megfelelően vizsgálta meg a jogorvoslati kérelemben foglaltakat, és ezt nem is érdemben tette.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] 2.1 Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Kúria ítéletét 2019. augusztus 6. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2019. október 7. napján, elektronikusan nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Mind a XXVIII. cikk (1) bekezdése, mind pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak tekinthető, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [16] 2.2. Az indítvány nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy az indítvány ebben az elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményét.
- [17] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatos érveivel összefüggésben mindenekelőtt kiemeli, hogy állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel.” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}
- [19] Az indítványozó azon érveivel összefüggésben, miszerint a bíróságok tévesen értelmezték a Vtv., a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 15. számú melléklete, illetve a Ptk. egyes rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság a fentiekben ismertetett következetes gyakorlatának megfelelően hangsúlyozza, hogy a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési

tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozótól eltérően értelmez valamely jogszabályi rendelkezést, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására, amennyiben a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el, ellenkező esetben ugyanis az Alkotmánybíróság egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {legutóbb például: 3379/2018. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ugyancsak az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső tényállás-megállapítási és bizonyíték-értékelési kérdésnek tekinthető a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által adott meghatalmazás földtulajdonosi gyűlés napi-rendi pontjaihoz viszonyított terjedelme.

- [20] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a Kúria döntése iratellenesen állítja, hogy az indítványozó az elsőfokú bírói döntéssel szemben fellebbezésében nem tért ki arra, hogy a meghatalmazott eljárását a meghatalmazó utólag jóváhagyta. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ezen állított iratellenesség nem tekinthető az Abtv. 29. §-ának megfelelő bírói döntést érdemben befolyásoló, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű hiányosságnak, tekintettel arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés valamely elemét nem vizsgálta meg, a Kúria pedig a felülvizsgálati eljárás során a felülvizsgálati kérelem keretei között a jogerős bírói döntést (illetőleg annak esetleges, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt hiányosságait) vizsgálja felül.
- [21] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség „a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria az indítványozó felülvizsgálati kérelmének elemeit megvizsgálta, az abban szereplő érvekre (így különösen a meghatalmazás terjedelmére és a vonatkozó jogszabályok értelmezésére) a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati eljárásra irányadó jogszabályi keretek között kifejtette indokolt álláspontját. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kúriai ítélet alaptörvény-ellenességének kételye az indokolási kötelezettség állított sérelmére tekintettel sem merült fel, és az indítvány ebben az elemében sem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően pedig nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1661/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3100/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.321/2018/6., 10., 14., 15., 49., 50. és 62. számú végzései, valamint a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 7. § (1) és (3) bekezdése, továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 27. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró természetvédelmi egyesület indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján, melyben részben a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.321/2018/6., 10., 14., 15., 49., 50. és 62. számú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, részben pedig a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ngvt.) 7. § (1) és (3) bekezdése és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 27. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Győri Járási Hivatala mint elsőfokú hatóság 2017. szeptember 19. napján kelt 7355-60/2017. számú határozatával az Országos Vízügyi Igazgatóság mint engedélyes részére környezeti hatásvizsgálati dokumentáció alapján környezetvédelmi engedélyt adott ki. Az elsőfokú hatóság a határozatot postai úton és elektronikusan kézbesítette az indítványozó részére is. Az indítványozó fellebbezése folytán a másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal 2018. február 15. napján kelt PE-KTF/621-9/2018. számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát megváltoztatta. A másodfokú hatóság a határozatot elektronikusan kézbesítette az indítványozó részére.
- [3] 1.2. Az indítványozó a másodfokú határozattal szemben határidőben elektronikusan és postai úton is kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben kérte a másodfokú határozat megváltoztatását oly módon, hogy a bíróság kötelezze a Pest Megyei Kormányhivatalt az indítványozó által megfizetett illeték, díj visszatérítésére, mivel a határozat erről nem rendelkezett. Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a Pest Megyei Kormányhivatal a másodfokú határozatot számára nem papíralapon küldte meg, ugyanis álláspontja szerint a környezeti ügyekben indult hatósági és bírósági eljárásoknak csupán a technológiai bővítését jelentik az elektronikus kapcsolattartások, és nem pedig a kizárólagosságát. Arra az esetre, ha az elsőfokú bíróság nem fogadja el az indítványozó érvelését az elektronikus kapcsolattartás választhatósága kapcsán, az indítványozó kérte az Alkotmánybíróság megkeresését is. Az indítványozó ugyancsak kérte költségmentesség engedélyezését is, melyre álláspontja szerint az Aarhusi Egyezmény alapján jogosult, ugyanis csak ily módon biztosított számára a bírósági eljáráshoz való hozzáférés. Álláspontja szerint költségmentesség hiányában nem tudja megfizetni a perköltséget és ügyvédet sem tud fogadni, így pedig elesik a bírósági felülvizsgálat lehetőségétől. Az indítványozó ezzel összefüggésben is kérte az Alkotmánybíróság megkeresését arra az esetre, ha a bíróság nem fogadja el érvelését a költségmentesség engedélyezése körében. A kereseti kérelem Kpk.50.034/2018. ügyszámon került a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon lajstromozásra.
- [4] 1.3. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4. sorszámú végzésében tájékoztatta az indítványozót, hogy az Ngvt. 7. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási perben a jogi képviselőt kötelező. A bíróság ezért felhívta

az indítványozót, hogy csatoljon a peres eljárásra kiterjedő ügyvédi meghatalmazást, egyben figyelmeztette az indítványozót, hogy amennyiben a továbbiakban jogi képviselő közreműködése nélkül nyújt be beadványt vagy tesz nyilatkozatot, úgy a perbeli cselekmény és nyilatkozat hatálytalan, és úgy kell tekinteni, mintha egyáltalán nem tett volna perbeli cselekményt vagy nyilatkozatot. A bíróság arra is figyelmeztette az indítványozót, hogy amennyiben a jogi képviselő meghatalmazása iránti hiánypótlási felhívásnak nem tesz eleget, a bíróság a keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés *j*) pontja alapján visszautasítja. A bíróság arról is tájékoztatta az indítványozót, hogy ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezetként elektronikus ügyintézésre köteles, és figyelmeztette, hogy amennyiben beadványát nem elektronikus úton terjeszti elő, akkor a nyilatkozata hatálytalan lesz. Tekintettel arra, hogy az indítványozóval az elektronikus kapcsolattartás még nem jött létre, ezért a bíróság a felhívó végzést papír alapon, postai úton kézbesítette az indítványozó részére.

- [5] Az indítványozó határidőn belül postára adott beadványában kérte a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól az Alkotmánybíróság és az Európai Unió Bírósága megkeresését a kötelező jogi képviselő és az elektronikus kapcsolattartás alaptörvény-ellenességének megállapítása érdekében, azonban a keresetlevél hiányosságát nem pótolta, és a beadványát nem elektronikus úton nyújtotta be.
- [6] A bíróság ezért 6. sorszámú végzésében megállapította, hogy a beadvány hatálytalanak minősül, a keresetlevélnek pedig olyan alaki hiányossága van, amely miatt az nem bírálható el, ezért a bíróság a Kp. 48. § (1) bekezdés *j*) pontja alapján a keresetlevelet visszautasította. A bíróság a végzésben megjegyezte, hogy a kötelező jogi képviselőre és az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó nemzeti jogszabályok nem korlátozták az indítványozó bírósághoz forduláshoz való jogát olyan mértékben, hogy az a hatékony perorvoslathoz való jog érvényesítésének valódi akadályá lett volna. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzésében arra is kitért, hogy az indítványozó nem az uniós jog értelmezését kérte, hanem annak megállapítását, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg az uniós jog által védett alapelvnek, a nemzeti jog értelmezése azonban nem tartozik az Európai Bíróság hatáskörébe. A bíróság azt is megjegyezte, hogy nem észlelt olyan alaptörvény-ellenes vagy nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt, amely miatt indokolt lett volna az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése.
- [7] A 6. sorszámú végzéssel szemben az indítványozó személyesen eljárva, postai úton fellebbezést terjesztett elő. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a fellebbezést jogi képviselő nélkül és nem elektronikus úton terjesztette elő, ezért a bíróság a fellebbezést a Kp. 102. § *d*) pontja és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 74. § (2) bekezdése alapján visszautasította, egyben tájékoztatta az indítványozót, hogy a végzés ellen fellebbezésnek van helye a Fővárosi Törvényszékhez.
- [8] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 14. sorszámú végzésével megállapította, hogy a 6. sorszámú végzés 2018. szeptember 5. napján jogerőre emelkedett. A bíróság 15. sorszámú végzésével pedig azt állapította meg, hogy a 10. sorszámú végzés 2018. szeptember 27. napján vált jogerőssé.
- [9] Az indítványozó a 6., 10. és 14. sorszámú végzésekkel, továbbá az alkotmányjogi panaszban nem támadott 4. és 9. sorszámú végzésekkel szemben fellebbezést terjesztett elő, melyet a bíróság 17. sorszámú végzésével visszautasított. A visszautasító végzéssel szemben az indítványozó személyesen eljárva, postai úton 23. sorszám alatt „felülvizsgálati kérelmet” terjesztett elő, melyet a bíróság tartalma szerint bírált el, és 39. sorszámú végzésével kiegészítette a 17. sorszámú végzést a fellebbezést biztosító jogorvoslati tájékoztatással, és egyúttal a 41. sorszámú végzéssel felhívta az indítványozót, hogy 15 napos határidőn belül csatoljon be ügyvédi vagy pártfogó ügyvédi meghatalmazást, továbbá figyelmeztette az indítványozót, hogy amennyiben a felhívásnak határidőn belül nem tesz eleget, úgy a bíróság a fellebbezést visszautasítja.
- [10] Az indítványozó 43. sorszám alatt a 17. sorszámú végzéssel szemben határidőben, postai úton, személyesen eljárva „fellebbezés-kiegészítést” terjesztett elő, melyet 45-I. sorszám alatt kiegészített azzal, hogy a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatala engedélyezte számára pártfogó ügyvédi képviselő igénybevetését, mely lehetőséggel azonban nem kíván élni, mert ugyan a pártfogó ügyvédi képviselő díját az állam megelőlegezi, de az indítványozónak nincs minimum 47 625 Ft összegű fedezete. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 49. sorszámú végzésében a bíróság 17. sorszámú fellebbezést visszautasító végzése ellen az indítványozó által 23., 43. és 45-I. sorszám alatt előterjesztett fellebbezést visszautasította, tekintettel arra, hogy az indítványozó a fellebbezését jogi képviselő nélkül és nem elektronikus úton terjesztette elő. A bíróság tájékoztatta az indítványozót, hogy a végzés ellen 15 napon belül jogi képviselő útján az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint előterjesztendő fellebbezésnek van helye. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 63. sorszámú végzésével megállapította, hogy a 49. sorszámú végzés 2019. október 8. napján jogerőre emelkedett.

- [11] Az indítványozó 26-I. sorszám alatt a 22. sorszámú végzéssel szemben határidőben, postai úton, személyesen eljárva „felülvizsgálati kérelmet” terjesztett elő, melyet a bíróság tartalma szerint fellebbezésnek tekintett és eszerint bírált el. A bíróság 40. sorszámú végzésével kiegészítette a 22. sorszámú végzést a fellebbezést biztosító jogorvoslati tájékoztatással, és egyúttal a 41. sorszámú végzésével felhívta az indítványozót, hogy 15 napon belül csatoljon be ügyvédi vagy pártfogó ügyvédi meghatalmazást, továbbá figyelmeztette az indítványozót, hogy amennyiben a felhívásnak határidőn belül nem tesz eleget, úgy a bíróság a fellebbezést visszautasítja. Az indítványozó 44. sorszám alatt a 22. sorszámú végzéssel szemben határidőben, postai úton, személyesen eljárva „fellebbezés-kiegészítést” terjesztett elő, melyet 45. sorszám alatt kiegészített azzal, hogy a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatala engedélyezte számára pártfogó ügyvédi képviselő igénybevételét, mely lehetőséggel azonban nem kíván élni, mert ugyan a pártfogó ügyvédi képviselő díját az állam megelőlegezi, de az indítványozónak nincs minimum 47 625 Ft összegű fedezete. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 50. sorszámú végzésében a bíróság 22. sorszámú fellebbezést visszautasító végzése ellen az indítványozó által 26-I., 44. és 45. sorszám alatt előterjesztett fellebbezést visszautasította, tekintettel arra, hogy az indítványozó a fellebbezését jogi képviselő nélkül és nem elektronikus úton terjesztette elő. A bíróság tájékoztatta az indítványozót, hogy a végzés ellen 15 napon belül jogi képviselő útján az elektronikus kapcsolattartás szabályai szerint előterjesztendő fellebbezésnek van helye. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 63. sorszámú végzésével megállapította, hogy az 50. sorszámú végzés 2019. október 8. napján jogerőre emelkedett.
- [12] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ezt követően 62. sorszámú végzésében a 6. sorszámú keresetlevelet visszautasító végzés ellen az indítványozó által 8., 12., 16. és 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezést (részben ismételt) visszautasította. A bíróság utalt arra, hogy a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság Kpkf.671.414/2019/2. számú végzésében foglalt iránymutatás szerint a 6. sorszámú végzésben a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a Pp. 73. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatást az indítványozónak megadta, a Pp. 74. § (2) bekezdése szerint pedig a jogkövetkezményeket a tájékoztatást adó bíróságnak kell levonnia. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az indítványozó a fellebbezését ezúttal is jogi képviselő nélkül, és nem elektronikus úton terjesztette elő. A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 68. számú végzésében megállapította, hogy a 62. sorszámú végzés 2020. január 7. napján jogerőre emelkedett.
- [13] 1.4. A jogerős végzésekkel szemben az indítványozó nyújtott be alkotmányjogi panaszt, az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Álláspontja szerint a támadott bírói döntések, illetőleg az Ngtv. 7. § (1) és (3) bekezdése, valamint a Kp. 27. § (1) bekezdése sértik az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdését, a Q) cikk (2) és (3) bekezdését, a T) cikk (3) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, és a 28. cikkét, melyekkel együtt sérült a P) cikk (1) bekezdése, az R) cikk (2) és (3) bekezdése, a VIII. cikk (5) bekezdése, a XX. és XXI. cikk és a 38. cikk (1) bekezdése.
- [14] Az indítványozó szerint az Ngtv. 7. § (1) és (3) bekezdései, valamint a Kp. 27. § (1) bekezdése azáltal, hogy előírták az elektronikus kapcsolattartást és a jogi képviselőt, megsértették az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését, mert egy közhasznú NGO-ra éppen olyan szabályokat írnak elő, mint egy nyereségorientált szervezetre. Ugyancsak a XV. cikk sérelmeként értékeli az indítványozó, hogy a jogi szabályozás a magánszemélyek számára lehetővé teszi a postai kapcsolattartást, miközben azt a közhasznú indítványozó számára nem biztosítja.
- [15] A támadott jogszabályi rendelkezések a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is eredményezik az indítvány szerint, ugyanis a környezeti célú NGO-k működésére mind az Alaptörvény, mind pedig az uniós jog más szervezeteknél nagyobb felelősséget helyez, melynek eljárásjogi garanciáit a kötelező jogi képviselő és a digitális ügyintézés teljesíthetetlen követelményei derogálták.
- [16] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét az alábbi érvek alapján állítja.
- [17] Az indítványozó a XV. cikk (1) bekezdése sérelmét nem csupán a támadott jogszabályi rendelkezésekkel, hanem a bírói döntésekkel is összefüggésbe hozza, ugyanis véleménye szerint a támadott jogszabályi rendelkezések által megvalósított diszkriminációt a bíróságnak az indítványozó kérelmeinek visszautasítása helyett valójában orvosolnia kellett volna, melyet a bíróság akár az EU Alapjogi Chartája, akár az Aarhusi Egyezmény alapján megtehetett volna.
- [18] A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét a bírói döntések azért valósították meg, mert a bíróság elvonta a hatékonyságot és az egyenlő és igazságos elbírálást, jöllehet az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése, VIII. cikk

(5) bekezdése, XX. cikk (2) bekezdése, XXI. cikk (1) bekezdése és 38. cikk (1) bekezdése előírja az értékmegóvást. Az indítványozó utal arra, hogy a bíróság nem vette figyelembe, hogy a döntésével elvonja a szociálisan hátrányosan helyzetben levő NGO hatékony igazságszolgáltatáshoz való jogát, ráadásul a gyorsabb eljáráshoz való jogát is korlátozta. Ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére vezet az indítványozó szerint, hogy a bíróság kérelemre sem kezdeményezte sem az Alkotmánybíróság, sem pedig az Európai Bíróság eljárását. A kötelező digitális ügyintézés és jogi képviselő előírása pedig az EU Alapjogi Charta sérelmét is megvalósította az indítványozó álláspontja szerint, amely egyben az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésével és az Európai Bíróság több döntésével is ellentétes.

- [19] A XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelme az indítványozó szerint azért következett be, mert a bíróság *expressis verbis* elvonta tőle a hatékony igazságszolgáltatást és kizárta az ingyenes pártfogó ügyvédhez való jogát. A XXVIII. cikk (1) bekezdése mellett a XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmeként is értékeli az indítványozó, hogy a bíróság nem kezdeményezte sem az Alkotmánybíróság, sem pedig az Európai Bíróság eljárását, holott utóbbi jelen esetben véleménye szerint egyenesen kötelező lett volna.
- [20] Az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdésének sérelme az indítványozó szerint azért valósult meg, mert a bírói döntések elvonták az ügyféli és perbeli jogait az érdemi felülvizsgálati jogának kizárásával, és ekként derogáltak az indítványozó társadalmi feladatainak teljesítését.
- [21] Az indítványozó érvelése szerint az eljáró bíróság vitatott jogalkalmazása és mulasztása azt eredményezte, hogy a bírói döntések elvonták a környezethez való jogát és az annak érvényesítéséhez szükséges eszközöket, mely nem csupán a XX. és XXI. cikkek, hanem a P) cikk (1) bekezdése, a 38. cikk (1) bekezdése és a VIII. cikk (5) bekezdése sérelmét is eredményezi. A bírói döntések ugyanis az okozott kár megtérítését is akadályozzák, a visszautasító végzésekkel pedig további környezeti kár várható.
- [22] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [23] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2019. szeptember 6. napján adta postára, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz csak a 49., 50. és 62. sorszámú végzésekkel összefüggésben tekinthető határidőben előterjesztettnek.
- [24] 2.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig az Abtv. 27. § (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz benyújtása törvényi feltételeként rögzíti, hogy az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítse, vagy jogorvoslati lehetőség ne legyen számára biztosítva. Az Alkotmánybíróságnak a 49., 50. és 62. sorszámú végzésekkel összefüggésben ezért azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítvány ennek a követelménynek eleget tesz-e.
- [25] Mind a 49., mind pedig az 50. sorszámú végzés az indítványozó által előterjesztett fellebbezés visszautasításáról rendelkezik, tekintettel arra, hogy az indítványozó a fellebbezését jogi képviselő nélkül, nem elektronikus úton terjesztette elő. A 49. és 50. sorszámú végzésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz csak az ügy érdemében hozott döntéssel vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntéssel szemben terjeszthető elő, a 49. és 50. sorszámú végzések pedig ezen vagylagos feltételek egyikét sem teljesítik, tekintettel arra, hogy azok a bírósági eljárást sem fejezték be.
- [26] A 62. sorszámú végzésével a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 6. sorszámú keresetlevelet visszautasító végzéssel szemben előterjesztett fellebbezéseket utasította vissza, tekintettel arra, hogy az indítványozó a fellebbezését jogi képviselő nélkül, nem elektronikus úton terjesztette elő. A 62. sorszámú végzés 2020. január 7. napján emelkedett jogerőre, ekként ez a végzés az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapítja: az indítványozó a bíróság felhívása ellenére a 6. sorszámú, keresetlevelet visszautasító végzéssel szemben előterjesztett fellebbezését jogi képviselő nélkül, és nem elektronikus úton terjesztette elő. A Pp. 74. § (1) bekezdése értelmében, ha a peres eljárás bármely szakaszában a jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan, azaz úgy kell tekinteni, hogy a fél perbeli cselekményt, nyilatkozatot egyáltalán nem tesz. A Pp. 74. § (2) beke-

- dése értelmében amennyiben a perorvoslati kérelmet előterjesztő fél nem rendelkezik jogi képviselővel, úgy a bíróság a perorvoslati kérelmet hiánypótlási felhívás kiadása nélkül visszautasítja.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapítja: az indítványozó formailag hibásan terjesztette elő a fellebbezéseit, mely formai hiba következménye a Pp. rendelkezéseinek megfelelően a fellebbezések hatálytalansága, azaz azokat úgy kell tekinteni, mintha az indítványozó meg sem tette volna őket. Az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy ezen formai következményre az eljáró bíróság a hatályos jogszabályoknak megfelelően felhívta az indítványozó figyelmét.
- [29] Tekintettel arra, hogy az indítványozó által előterjesztett fellebbezés a Pp. rendelkezéseinek megfelelően hatálytalan volt, és azt úgy kell tekinteni, mintha az indítványozó meg sem tette volna, ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket csak látszólag merítette ki, ténylegesen azonban – mivel fellebbezéseit olyan alapvető formai hibában szenvedtek, melyre tekintettel azokat hatálytalanoknak kellett tekinteni – nem {hasonlóan: 3321/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [12] és 3069/2013. (III. 14.) Indokolás [9]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy az indítvány a 49., 50. és 62. sorszámú végzésekkel összefüggésben nem teljesítette az Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pontjában és a 27. § (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [31] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d*) és *e*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1695/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3101/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Balassagyarmati Törvényszék Bv.580/2018/2. számú végzése, valamint a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.543/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Tarczay Áron ügyvéd) útján eljárva, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Balassagyarmati Törvényszék Bv.580/2018/2. számú végzésének, valamint a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.543/2018/2. számú végzésének az alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott bírósági végzések az indítvány szerint sértik az Alaptörvény Q) cikkét, II. cikkét, XIII. cikkét, valamint XXIV. cikk (2) bekezdését.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó védője a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 8. számú melléklete szerint 2018. augusztus 1-jén, az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt, kártalanítás megállapítása iránti kérelmet terjesztett elő. Kérelmében kifogásolta az élettér hiányát, a rovarok jelenlétét, a világítás minőségét, a fűtési-hűtési rendszert, a szellőztetést, illetve a sétaudvar méretét, valamint a higiénias körülményeket is. Emellett az indítványozó védője 2018. július 31-én (majd azt megismételve 2018. augusztus 3-án) a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-a alapján panaszt is benyújtott, amelyben az élettér nagyságát, az élősködők jelenlétét, a világítást és a fűtési rendszert kifogásolta.
- [3] A Balassagyarmati Fegyház és Börtön parancsnoka az indítványozó védőjének panaszát határozatában megalapozatlannak találta és elutasította, egyúttal pedig továbbította a Balassagyarmati Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) büntetés-végrehajtási bírójának az indítványozó védőjének beadványát, amelyhez csatolta az IM rendelet 10/C. § (4) bekezdése szerinti iratokat.
- [4] A törvényszék a kérelmet megalapozatlannak találta. A végzés indokolása szerint az indítványozó 2016. november 17-étől egészen 2018. augusztus 1-jéig töltötte szabadságvesztését. A 2016. november 17-e és 2018. május 25-e közötti időszakra azonban már nyújtott be kártalanítási igény iránti kérelmet, amelyet azonban a törvényszék (formai hiba miatt) elutasított. Tekintettel arra, hogy az indítványozó védőjének jelen alkotmányjogi panasz tárgyát is képező kérelme ezen időszakot is érintette, ezért a törvényszék megállapította, hogy a 2016. november 17-e és 2018. május 25-e közötti időszakra benyújtott ismételt kérelem nem bírálható el érdemben, mivel az ítélt dolognak minősül. A 2018. május 26-a és 2018. augusztus 1-je közötti időszak tekintetében pedig a – a Bv. tv. 10/A. §-ának figyelembe vételével – megállapította, hogy az indítványozónak biztosították az IM rendelet 121. §-ában meghatározott nagyságú életteret, így nincs lehetőség kártalanítás megítélésére, ezért a beadvány ezen részét is elutasította.
- [5] 1.2. A törvényszék büntetés-végrehajtási ügyben eljáró bírósági titkárának végzésével szemben az indítványozó és annak védője is fellebbezéssel élt. Az indítványozó védője arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a kérelmet nem érdemben, hanem csak eljárási okból utasította el, így azt érdemben is el kell bíráltni.
- [6] A törvényszék mint másodfokú bíróság a fellebbezéseket elutasította. Végzésének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú eljárásban a bíróság megtartotta az irányadó eljárási szabályokat, és egyúttal kiemelte, hogy a korábban – a 2016. november 17-e és 2018. május 25-e közötti időszakra vonatkozó – elutasított kérelmet az irányadó jogszabályok szerint az elsőfokú bíróságnak nem kellett újra érdemben elbírálnia. A másodfokú

végzés abban is osztotta az elsőfokú végzés álláspontját, hogy a 2018. május 26-a és 2018. augusztus 1-je közötti időszakban az indítványozó számára biztosított volt az IM rendelet szerinti élettér.

- [7] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Balassagyarmati Törvényszék Bv.580/2018/2. számú végzésének, valamint a Balassagyarmati Törvényszék 3.Beüf.543/2018/2. számú végzésének az alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Az indítványozó elmondása szerint a jelen ügy előzményét képező, a 2016. november 17-e és 2018. május 25-e közötti fogvatartásának körülményeit kifogásoló kérelmet a törvényszék azért utasította el, mert azt akkor nem a megfelelő formanyomtatványon nyújtotta be. Jelen ügyben előterjesztett kérelmében ezért ismételten kérte – immáron a megfelelő formában előterjesztett kérelmében – a kérdéses időszakra a kártalanítás megállapítását.
- [8] Az indítványozó szerint, a fentiek okán, a törvényszék végzése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdését, mivel a törvényszék nem érdemi, hanem formai okból elutasított végzésnek tulajdonított anyagi jogerőt, ezáltal a bíróság döntése nyomán elbírálatlan igény maradt fenn. Úgy véli, azért is sérült a tisztességes (bírósági) eljáráshoz való joga, mivel tudomása szerint csak a Balassagyarmati Törvényszék tekinti elutasítási oknak a nem formanyomtatványon előterjesztett kérelmet. A formanyomtatványon történő előterjesztés azért is problémás, mivel a benyújtáskor – figyelemmel az igényérvényesítés 6 hónapos jogvesztő határidejére – sokszor nem áll még minden adat rendelkezésre, ráadásul, ha időközben a fogvatartottat átszállítják más büntetés-végrehajtási intézetbe, akkor a folyamatban lévő ügyét is más bíróságra kell áthelyezni, így a benyújtáskor még azt sem tudhatja pontosan, hogy melyik bíróság fog eljárni az ügyében. Különösen sérelmesnek tartja, hogy a törvényszék úgy tulajdonított anyagi jogerőt egy formai okból elutasított kérelemnek, hogy az elutasítás során hiánypótlási felhívásra sem került sor. Az indítványozó a tisztességes (bírósági) eljáráshoz való jog sérelmét arra is alapozta, hogy a törvényszék *contra legem*, önkényesen alkalmazta a Bv. tv.-t, ugyanis nem vette figyelembe, hogy a Bv. tv. szerint a bíró a jogellenes döntést hivatalból is hatályon kívül helyezheti, nem csak a Bv. tv. 10/A. §-a szerinti eljárásban – ez a *contra legem* jogalkalmazás pedig szembemegy az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában kimondottakkal is.
- [9] A fentiek mellett úgy véli, hogy a törvényszék végzése sérti az emberi méltóságát, mivel az őt ért sérelmet formai hiba miatt nem orvosolta a bíróság. Ezt pedig az is súlyosbítja, hogy a bíróság az Emberi Jogok Európai Bíróságának *Varga és mások kontra Magyarország* (no. 14097/12, 2015. március 10.) ügyben kimondottakkal is szembement, így végső soron az Alaptörvény Q) cikkét is sértette. A tulajdonhoz való jog sérelmét pedig abban látja, hogy neki jogos várománya lett volna a törvény szerint neki járó kártalanításra, amelyet formai hiba miatt elveszített.
- [10] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [12] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény Q) cikkének, II. cikkének, XIII. cikkének, valamint XXIV. cikk (2) bekezdésének sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] 2.2. A törvényszék mint másodfokú bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.

- [14] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [15] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [16] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény Q) cikkének a sérelmére is. Az Alaptörvény Q) cikkével kapcsolatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát egyedi bírósági ügy kapcsán csak az adott ügyben eljáró bíró, kizárólag az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabállyal összefüggésben kezdeményezheti. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a támadott bírósági döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének, és azzal összefüggésben az Alaptörvény Q) cikkébe ütközésének vizsgálatára nem rendelkezik indítványozói jogosultsággal.
- [17] 2.4. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény II. cikkének, XIII. cikkének, valamint XXIV. cikkének a sérelmére is. Utóbbival összefüggésben az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítvány tartalmában nem a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét, hanem a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak az Alaptörvény XXVIII. cikkében rögzített sérelmét állította. Ezért az alkotmányjogi panasz ezen pontját az Alkotmánybíróság ezen alaptörvényi cikk tekintetében értékelte.
- [18] Az Alkotmánybíróság a fenti alaptörvényi cikkekkal összefüggésben megállapította, hogy ezekkel kapcsolatban az indítványozó nem adott elő semmilyen alkotmányjogilag értékelhető érvelést. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében az indítvány nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá.
- [19] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1489/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3102/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportjának 8.Bv.124/2019/6. számú végzése, valamint a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bpkf.281/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Karsai Dániel ügyvéd) útján eljárva, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportjának 8.Bv.124/2019/6. számú végzése, valamint a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bpkf.281/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott bírósági végzések az indítvány szerint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikkét (valamint ehhez kapcsolódóan annak III. cikkét).
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint 2017. szeptember 7-én a Békéscsabai Járásbíróság az indítványozó előzetes letartóztatását rendelte el, amelyet több alkalommal, több különböző bíróság is meghosszabbított illetve fenntartott. Az indítványozó fogvatartását 2017. szeptember 5-étől töltötte a Békés Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. Az indítványozó jogi képviselőjén keresztül – a 2019. március 18-án kelt és a bírósághoz 2019. április 4-én érkezett beadványában – kérelemmel fordult a Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjához (a továbbiakban: elsőfokú bíróság), amelyben 2017. szeptember 5-étől a beadvány benyújtásáig terjedő időszakra nézve kártalanítás megállapítását kérte (a fogvatartás nem megfelelő körülményei miatt). Az indítványozó 2019. március 18-án a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-a alapján egyúttal panaszt terjesztett elő a Békés Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnokához.
- [3] Az elsőfokú bíróság a beadványnak részben helyt adott, és a 2017. szeptember 5-e, valamint 2018. március 18-a közötti időszakból 81 napra megállapította a kártalanítás jogosságát az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, egyebekben azonban a kérelmet elutasította. Az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában kifejtette, hogy a Bv. tv. 10/A. § szerinti a kártalanítás onnantól számított 6 hónapig érvényesíthető, amikor az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. Egyúttal pedig azt is kiemelte, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése szerint 2017. január 1-jétől a kártalanítás megítélésének feltétele az is, hogy az érintett személy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasszal is éljen. Ennek az indítványozó a beadványa előterjesztésével egyidejűleg eleget is tett. Az elsőfokú bíróság azonban azt is kiemelte, hogy a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése szerint a hosszabb időn át folyamatosan fennálló alapjogsértő elhelyezés miatt az érintett személynek háromhavonta ismételt panaszt kell benyújtania. Ebből következően pedig a bíróság a kártalanítás iránti kérelem alapján csak a panaszt megelőző és az azt követő három hónapot vizsgálhatja. Ez az indítványozó esetében a 2018. december 18-a és 2019. március 18-a közötti időszakot jelenti. Ezért az elsőfokú bíróság a kérelemnek a 2017. szeptember 5-e és 2018. december 17-e közötti időszakra vonatkozó részét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Az érdemben vizsgált időszak tekintetében pedig az elsőfokú bíróság az alkotmánybírósági gyakorlat, a Bv. tv., valamint a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) alapján 81 nap tekintetében megállapította a jogsértés fennállását és a kártalanítás összegét.
- [4] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó jogi képviselője fellebbezéssel élt. Fellebbezésében kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Bv. tv. vonatkozó rendelkezését, és így tévesen hiányolta a 2017. szeptember 7-e és 2018. december 17-e közötti időszakra kiterjedően önálló

panasz(ok) előterjesztésének létét. Véleménye szerint a Bv. tv. explicite előírásának hiányában ilyen értelmezésre az elsőfokú bíróság nem juthatott volna. Ezzel pedig az elsőfokú bíróság megsértette az Alaptörvény 28. cikkét, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) esetjogát is. Emellett a megítélt kártalanítás összezszerűségét is kifogásolta.

- [5] A Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: másodfokú bíróság) az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Végzésének indoklásában a másodfokú bíróság a jogi érvelés tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, és annak indoklásában csak dátumbeli pontosításokkal élt (így például, hogy az indítványozó 2017. szeptember 5-e és 7-e között nem előzetes letartóztatásban, hanem csak őrizetben volt, vagy épp, hogy a vizsgált időszak a kérelem beérkezése miatt nem 2019. március 18-áig, hanem március 19-éig volt vizsgálható).
- [6] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Gyulai Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 8.Bv.124/2019/6. számú végzése, valamint a Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 12.Bpkf.281/2019/5. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok a vonatkozó jogszabályokat önkényesen, *contra legem* módon alkalmazták (mivel a Bv. tv.-nek olyan értelmezést tulajdonítottak – miszerint a kártalanítási igény érvényesítéséhez az érintett személynek háromhavonta új panasz kell benyújtania –, amely abból véleménye szerint nem következik), ezzel pedig megfosztották őt alapjogai érvényesítésétől. Emellett pedig a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget, mivel abban nem tért ki az indítványozó fellebbezésében felhozott jogsértésekre.
- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának indoklásában kiemelte, hogy az Alaptörvény III. cikke, az Alkotmánybíróság gyakorlata, valamint az EJEB esetjoga alapján egyértelműen a kínzás és embertelen bánásmód tilalmának követelményébe ütközik a zárkákban a jogszabályokban előírt minimális élettér hiánya. Annak ellenére pedig, hogy az indítványozó 18 hónapig volt ilyen körülmények között, csak alig 3 hónapra nézve kapta meg az őt megillető kártalanítást. Ennek oka pedig egyértelműen az eljáró bíróságok önkényes jogértelmezése volt, amely már önmagában sérti az Alaptörvény III. cikkét. Ezen – álláspontja szerint – *contra legem* jogalkalmazás sértette a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményét is, hiszen az Alkotmánybíróság is kimondta a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában, hogy egy jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, ami pedig végeredményben alaptörvény-ellenességet is eredményez, továbbá a 3026/2015. (II. 9.) AB határozatában azt is, hogy a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Alkotmányjogi panaszában a fentiekkel összefüggésben kiemelte, hogy a Bv. tv. 10/A. §-ából nem következik a háromhavonta benyújtandó új kérelem követelménye, mivel, ha ezt szerette volna a jogalkotó kifejezni, akkor ez explicite megjelenne a törvényben. Ezért az eljáró bíróságok a tényállásban ismertetett értelmezésükkel az Alaptörvény 28. cikkét sértő módon értelmezték a Bv. tv.-t.
- [8] A fentiek mellett az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból következik a bírósághoz fordulás joga is, amely eljárásban a felek az eljárás alakítói, nem pusztán tárgyai, elszenvetői. Ezen jogosultságból pedig az is következik, hogy az eljáró bíróságok döntéseiket megindokolják. Jelen ügyben azonban az indítványozó álláspontja szerint ezen jog nem érvényesült, mivel a másodfokú bíróság végzésében egyáltalán nem foglalkozott az indítványozó fellebbezésében írtakkal, így az lényegében elbírálatlan maradt.
- [9] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvény-ellenességét Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés

az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [12] 2.2. A törvényszék mint másodfokú bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [13] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [14] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [15] 2.3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [16] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyeni jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában részben csak a bíróság törvényértelmezését vitatta. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságoknak a végzéseikben kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [18] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben azt is kifogásolta, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem bírálta el érdemben az elsőfokú bíróság végzésével szemben előterjesztett fellebbezést, így nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó fellebbezésében kizárólag az elsőfokú bíróságnak a Bv. tv.-vel összefüggő jogértelmezését kifogásolta (illetve a megítélt kártalanítás mértékét), amelyre a másodfokú bíróság ugyan röviden, de választ adott, így az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasznak ezen részével összefüggésben is megállapította, hogy az nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételvét, ezért nem felel meg az Abtv. 29. §-ának.
- [19] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1942/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3103/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 22.Bv.89/2018/45. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 6.Bpkf.1620/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján eljárva, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 22.Bv.89/2018/45. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 6.Bpkf.1620/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott bírósági végzések az indítvány szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2012. július 23-ától előbb előzetes letartóztatásban volt, majd 2013. július 30-ától (azóta is folyamatosan) szabadságvesztés büntetését tölti a Szegedi Fegyház és Börtönben. Az indítványozó jogi képviselőjén keresztül előbb 2017. május 22-én, majd később 2018. április 3-án kártalanítási kérelmet terjesztett elő a 2012. július 23-a és 2018. április 3-a közötti fogvatartása okán, a jogszabályban meghatározott élettér hiánya miatt, emellett pedig 2018. március 6-án a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-a alapján panaszt is benyújtott az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [3] A Csongrád Megyei Főügyészség (a továbbiakban: főügyészség) a 2017. január 1-je és (a kérelem benyújtása, azaz) 2018. április 3-a közötti időszak tekintetében úgy nyilatkozott, hogy valóban megalapozott az indítványozó kérelme, ezért 453 nap tekintetében javasolta a kártalanítás megállapítását. A kérelem szerinti további időszak tekintetében azonban az érdemi vizsgálat nélküli elutasítást javasolta, elkésettség okán.
- [4] Az első fokon eljáró Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a főügyészség javaslatával értett egyet: a kérelemnek részben helyet adott (a 2017. január 1-je és 2018. április 3-a közötti időszak vonatkozásában 453 napi tételt, összesen 543 600 Ft kártalanítást ítélt meg), részben pedig – elkésettség okán – érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Utóbbi tekintetében az első fokú végzés kiemelte, hogy a Bv. tv. 10/A. § szerinti a kártalanítás onnantól számított 6 hónapig érvényesíthető, amikor az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. Tekintettel arra, hogy az indítványozó az eljárás során mindössze egyszer (2018. március 6-án) terjesztett elő a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panaszt, és ilyet 2017. június 30-áig egyszer sem terjesztett elő, így a bíróság szerint a 2012. július 23-a és 2016. december 31-e közötti időszakra nem érvényesíthette igényét. Ezzel szemben a 2017. január 1-je és 2018. április 3-a közötti időszakban megállapítható volt a jogsértés, tekintettel az Alaptörvény III. cikkére, valamint a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) előírásaira.
- [5] 1.2. A törvényszék büntetés-végrehajtási ügyben eljáró bírósági titkárának végzésével szemben az indítványozó és annak védője is fellebbezéssel élt. Az indítványozó védője az érdemi vizsgálat nélkül elutasított rész tekintetében kérte annak érdemi elbírálását. Kifogásolta, hogy az eljárásban a kérelmeit elkülönülten és nem egységesen bírálták el, továbbá azt is, hogy az első fokú bíróság felróta, hogy a 2017. január 1-jét megelőző időszak tekintetében az indítványozó nem terjesztett elő panaszt.

- [6] A törvényszék mint másodfokú bíróság a fellebbezéseket elutasította. Végzésének indokolásában a másodfokú bíróság a tényállást több ponton is pontosította, így például kiemelte, hogy az indítványozó 2017. február 13–19. között, valamint 2018. február 26–27-én is az IM rendelet szerinti méretű zárkában volt elhelyezve. A másodfokú bíróság hangsúlyozta azt is, hogy az elsőfokú bíróság helyesen bírálta el egy eljárásban, de elkülönítlen a 2017. május 22-ei és a 2018. április 3-ai kérelmeket. A másodfokú bíróság annyiban pontosította az elsőfokú bíróság végzését, hogy az indítványozó nem csak 2017. június 30-ig terjeszthette volna elő panaszát a 2012. július 23-a és 2016. december 31-e közötti időszakra nézve, azt azonban hangsúlyozta, hogy a Bv. tv. 10/A. §-a szerint, a kártalanítási kérelem előterjesztésének feltétele a panasz benyújtása. Így tehát az indítványozónak az első kártalanítás iránti kérelme benyújtásakor lehetősége lett volna a 2012. július 23-a és 2016. december 31-e közötti időszakra is panaszt benyújtania, és ekkor nem esett volna el ezen időszakra eső kártalanítástól sem. Tekintettel azonban arra, hogy ez elmaradt, így ezen kérelem nem volt érdemben elbírálható. A második kérelem tekintetében a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett, így az indítványozót nem 453 napnyi, hanem 449 napnyi kártalanítás illeti meg, így az megítélt kártalanítás összegét a másodfokú bíróság e szerint pontosította.
- [7] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 22.Bv.89/2018/45. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 6.Bpkf.1620/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogértelmezése okszerűtlen és önkényes, továbbá szembemegy a bírósági gyakorlattal is. Az eljáró bíróságok ugyanis hibásan értelmezték a Bv. tv. jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja ugyanis az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a támadott végzések során nem érvényesült, így azok törvénysértők. Álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy törvényszék általi törvényértelmezés folyományaként az indítványozónak a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem esetén ezen feltétel nem alkalmazható. Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az ítéltek azon csoportjai, akik az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt. A szerinte okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásául több korábbi, a törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [8] Mindezekre tekintettel az indítványozónak az volt az álláspontja, hogy az eljáró bíróságoknak követniük kellett volna a 2017. január 1-je óta kialakult következetes gyakorlatot, miszerint azokban az esetekben, ahol a kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni vagy amennyiben az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEB-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül ha az ügyfél nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt, akként bíráltak el, hogy a kártalanítási igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmező számára.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy a törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő ügyben, jelen esetben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélték meg. Ennek folyományaként jelen panasz indítványozója nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmet más törvényszék bírálta el.
- [10] A fentiek mellett az indítványozó az Alaptörvény B) cikkének a sérelmét is állította, mivel véleménye szerint a törvényszék a 2017. január 1-jétől hatályos szabályozást visszamenőleges hatállyal alkalmazta a 2017. január 1-jét

megelőző időszakra nézve (ugyanis ezen időszakra érvényesíthető kártalanítási kérelmek benyújtásához követele meg a 2017. január 1-jétől elvárt panasz benyújtásának intézményét). Úgy véli, ezen álláspontját erősíti az Alkotmánybíróságnak a 3154/2019. (VII. 3.) AB határozata is, amely szerint a visszaható hatály tilalma a jogalkalmazás során is irányadó.

- [11] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [13] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvényellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] 2.2. A törvényszék mint másodfokú bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [15] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [16] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [17] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére is. E tekintetben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a testület csak kivételes esetekben, így különösen a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén ismeri el az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható {elsőként lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14], többek között megerősítette: 3302/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben azonban az indítványozó nem adott elő érdemi indokolást a fentiek vonatkozásában, így az Alaptörvény B) cikkére jelen ügyben alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [18] 2.4. Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény XV. cikkét, valamint XXVIII. cikkét érintő része tekintetében hangsúlyozza, hogy az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyen jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságoknak a végzéseikben kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasz a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [21] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/111/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3104/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.1199/2018/10. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.918/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartott kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. május 11. napján, 1997. november 5. napja és a kérelem elbírálásának napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2014. július 31. dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt kell benyújtani a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 5.Bpkf.918/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] A másodfokú bíróság kiemelte az elsőfokú eljárás azon megállapítását is, miszerint a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, azóta is folyamatosan tölti szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem helyettesíti.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportja 7.Bv.1199/2018/10. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.918/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert álláspontja szerint sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló véleménye szerint

az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélnek meg. Ennek folyamánként jelen panasz indítványozója nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a Szegedi Törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmét más törvényszék bírálta el.

- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróságok hibásan értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a meghozott végzések során nem érvényesült, így a támadott döntések véleménye szerint tehát törvénysértők.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A §. (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJB-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A szerinte okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásul több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [13] Közös volt ezekben az ügyekben, hogy az alábbi három feltételnek megfelelték. A kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni. Az ügyfél panaszt nyújtott be az EJB-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül közös volt még, hogy a kérelmező nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [14] Ilyen esetekben az eljáró bíróságok úgy bíráltak el a kártalanítási kérelmeket, hogy a kérelmi igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmezők számára. Tehát jelen kérelmet az indítványozó álláspontja szerint ketté kellett volna osztani és 1997. november 5-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében érdemben vizsgálni.
- [15] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen azt kérve, hogy a legfőbb ügyész jelentsen be jogorvoslatot a törvényesség érdekében a végleges végzéssel szemben.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság, az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [24] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1456/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3105/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 11.Bv.1377/2017/26. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 6.Bpkf.1038/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartott kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. április 15. napján, 2013. július 9. napja és a kérelem elbírálásának napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2016. január 28. dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt kell benyújtani a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 6.Bpkf.1038/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, azóta is folyamatosan tölti szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem helyettesíti.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportja 11.Bv.1377/2017/26. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 6.Bpkf.1038/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló az indítványozó véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást,

majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélnak meg. Ennek folyamánként jelen panasz indítványozója nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a Szegedi Törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmét más törvényszék bírálta el.

- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróságok hibásan értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a meghozott végzések során nem érvényesült, így a támadott döntések véleménye szerint tehát törvénysértők.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A §. (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEH-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEH-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A szerinte okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásul több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [13] Közös volt ezekben az ügyekben, hogy az alábbi három feltételnek megfeleltek. A kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni. Az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEH-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül közös volt még, hogy a kérelmező nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [14] Ilyen esetekben az eljáró bíróságok úgy bíráltak el a kártalanítási kérelmeket, hogy a kérelmi igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmezők számára. Tehát jelen kérelmet az indítványozó álláspontja szerint ketté kellett volna osztani és 2013. június 9-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében érdemben vizsgálni.
- [15] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen azt kérve, hogy a legfőbb ügyész jelentsen be jogorvoslatot a törvényesség érdekében a végleges végzéssel szemben.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság, az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [24] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1551/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3106/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 12.Bv.1519/2017/21. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 6.Bpkf.1039/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartott kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. május 1. napján, 2002. június 19. napja és a kérelem elbírálásának napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2015. április 30. dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt kell benyújtani a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 6.Bpkf.1039/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, azóta is folyamatosan tölti szabadságvesztését, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem helyettesíti.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportja 12.Bv.1519/2017/21. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 6.Bpkf.1039/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló az indítványozó véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélnak

meg. Ennek folyamánként jelen panasz indítványozója nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a Szegedi Törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmét más törvényszék bírálta el.

- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróságok hibásan értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a meghozott végzések során nem érvényesült, így a támadott döntések véleménye szerint tehát törvénysértők.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként az elítéltek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A §. (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A szerinte okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásul több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [13] Közös volt ezekben az ügyekben, hogy az alábbi három feltételnek megfelelt. A kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni. Az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEB-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül közös volt még, hogy a kérelmező nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [14] Ilyen esetekben az eljáró bíróságok úgy bíráltak el a kártalanítási kérelmeket, hogy a kérelmi igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmezők számára. Tehát jelen kérelmet az indítványozó álláspontja szerint ketté kellett volna osztani és 2002. június 19-től 2016. december 31-ig terjedő időszak tekintetében érdemben vizsgálni.
- [15] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen azt kérve, hogy a legfőbb ügyész jelentsen be jogorvoslatot a törvényesség érdekében a végleges végzésel szemben.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság, az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [24] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1549/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3107/2020. (IV. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.1442/2018/17. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 6.Bpkf.1007/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó, korábbi fogvatartott, kártalanítási kérelmet terjesztett elő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. június 26. napján, 2011. június 28. napja és 2016. december 31. napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Kérelmét az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2015. április 27. dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt kell benyújtani a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez.
- [5] 1.2. Az indítványozó és jogi képviselőjének fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a fellebbezést alaptalannak találta és az elsőfokú döntést 6.Bpkf.1007/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdéseiben foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2016. december 31. napjáig nem szabadult, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétel a kérelmet megelőzően, vagy legkésőbb azzal egyidejűleg, azt az EJEB-hez előterjesztett kérelem nem helyettesíti.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási csoportja 7.Bv.1442/2018/17. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 6.Bpkf.1007/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [8] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy az eljáró Szegedi Törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló az indítványozó véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást,

majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő jelen ügyben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélnak meg. Ennek folyamánként jelen panasz indítványozója nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a Szegedi Törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmét más törvényszék bírálta el.

- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban előadta, hogy az eljáró bíróságok hibásan értelmezték a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szóló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a meghozott végzések során nem érvényesült, így a támadott döntések véleménye szerint tehát törvénysértők.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) bekezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a Szegedi Törvényszék általi törvényértelmezés folyamánként az elítéltnek a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A §. (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEH-hez benyújtott kérelem esetén [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés *b*) pont] ezen feltétel nem alkalmazható.
- [11] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEH-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [12] A szerinte okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásul több korábbi, a Szegedi Törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként.
- [13] Közös volt ezekben az ügyekben, hogy az alábbi három feltételnek megfeleltek. A kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni. Az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEH-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül közös volt még, hogy a kérelmező nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [14] Ilyen esetekben az eljáró bíróságok úgy bíráltak el a kártalanítási kérelmeket, hogy a kérelmi igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmezők számára. Az indítványozó álláspontja szerint mindezek alapján tehát jelen kérelmet is érdemben kellett volna vizsgálni a megjelölt időszak tekintetében.
- [15] Az indítványozó kifejtette még azt is panaszában, hogy jelen ügyben kérelmet terjesztett elő a Legfőbb Ügyészségen azt kérve, hogy a legfőbb ügyész jelentsen be jogorvoslatot a törvényesség érdekében a végleges végzéssel szemben.
- [16] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság, az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította ennek kapcsán, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta.
- [24] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [25] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. április 7.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1537/2019.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Papp Tibor ügyvezető
HU ISSN 2062-9273